

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**YAŞAMBOYU ÖĞRENME VE YETİŞKİN EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
YETİŞKİN EĞİTİMİ PROGRAMI**

**YETİŞKİN ÖĞRENENLERİN GÜDÜSEL YÖNELİMLERİ
(KARAMAN İLİ MERKEZ İLÇE HALK EĞİTİMİ MERKEZİ
KURSLARI ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

AYSU ÖZÜSTÜN KIRAL

Ankara, Haziran, 2016

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**YAŞAMBOYU ÖĞRENME VE YETİŞKİN EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
YETİŞKİN EĞİTİMİ PROGRAMI**

**YETİŞKİN ÖĞRENERİN GÜDÜSEL YÖNELİMLERİ
(KARAMAN İLİ MERKEZ İLÇE HALK EĞİTİMİ MERKEZİ
KURSLARI ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

AYSU ÖZÜSTÜN KIRAL

DANIŞMAN: DOÇ. DR. AHMET YILDIZ

Ankara, Haziran, 2016

ONAY

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼ę¼'ne

Aysu Özüst¼n Kırıl'ın hazırladığı “Yetişkin Öğrenenlerin G¼d¼sel Y¼nelimleri (Karaman İli Merkez İlçe Halk Eğitimi Merkezi Kursları Örneği)” başlıklı bu çalışma j¼rimiz tarafından Yaşamboyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Anabilim Dalı, Yetişkin Eğitimi Programı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan Prof. Dr. Meral UYSAL

¼ye Doç. Dr. Ahmet YILDIZ

¼ye Prof. Dr. Ahmet DUMAN

ONAY

Bu tez Ankara Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Y¼netmelięi'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki j¼ri ¼yeleri tarafından ./.../20.... tarihinde uygun g¼r¼lm¼ř ve Enstit¼ Y¼netim Kurulunca .../.../20.... tarihinde kabul edilmiştir.

Prof. Dr. İsmail G¼VEN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼r¼

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

(İmza)

Aysu Özüstün Kırıl

ÖZET

YETİŞKİN ÖĞRENENLERİN GÜDÜSEL YÖNELİMLERİ (KARAMAN İLİ MERKEZ İLÇE HALK EĞİTİMİ MERKEZİ KURSLARI ÖRNEĞİ)

Özüstün Kıral, Aysu

Yüksek Lisans, Yaşam Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ahmet Yıldız

Haziran, 2016, xvi+ 115 sayfa

Bu araştırmada, Karaman Halk Eğitimi Merkezi'nde 2015-2016 eğitim öğretim yılı güz döneminde düzenlenen kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin kurslara katılmalarının temelindeki güdüsel yönelimlerinin Boshier'in Eğitime Katılma Ölçeği'ne göre belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca yetişkin öğrenenlerin demografik özellikleri, güdüsel yönelimlerinin puan ortalamaları, güdüsel yönelimleri ile demografik özellikleri arasındaki ilişki ile değişkenlerin ikili ortak etkilerinin güdüsel yönelimlerine olan etkisi incelenmiştir.

Bu araştırmada nicel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Tarama modelinde betimsel bir çalışma yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Karaman Halk Eğitim Merkezi'nin kurslarına kayıtlı 650 yetişkin öğrenen oluşturmaktadır. Elde edilen veriler SPSS 21 paket programında frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama, standart sapma, ki-kare, bağımsız T-Testi, ANOVA ve MANOVA kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırmanın bulguları göstermiştir ki, yetişkin öğrenenlerin sosyo-demografik özelliklerine göre (cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, medeni durumu, çalışma durumu, ortalama hane geliri, daha önce bir Halk Eğitimi Merkezi kursuna katılma durumu, eğer katıldıysa katıldığı kurs sayısı değişkenlerine göre) katıldıkları kurslar ve güdüsel yönelimleri farklılık göstermektedir. Ayrıca, yetişkin öğrenenlerin katıldıkları kurslara göre güdüsel yönelimleri de farklılaşmaktadır. Buna göre, iletişim geliştirme yönelimiyle güdülenen yetişkin öğrenenler çoğunlukla yabancı dil kurslarına; toplumsal ilişki; ailesel nedenler ve sosyal güdülenme yönelimleriyle güdülenenler genellikle ev tekstili, iğne oyası gibi ev ve el işlerine ilişkin kurslara, eğitsel hazırlık yönelimiyle güdülenenler aşçı çıraklığı, 4-6 yaş etkinlikleri ve bilgisayar kurslarına; mesleki ilerleme yönelimiyle güdülenenler hasta kayıt işlemleri, kalorifer ateşçiliği gibi sertifika

kurslarına; bilişsel ilgi yönelimiyle güdülenenler ise İngilizce, iğne oyası ve ney/gitar/bağlama kurslarına katılmaktadır.

Sonuç olarak, HEM kurslarındaki katılımcılar ağırlıklı olarak kadındır. Kadın yetişkin öğrenenlerin çoğunluğu oluşturduğu kurslar toplumsal cinsiyet rolleriyle uyumlu ev ve el işlerine yönelik kurslar iken, erkeklerin çoğunlukla katıldıkları kurslar mesleki ve kişisel gelişime yönelik kurslardır. Yetişkin öğrenenler en çok bilişsel ilgi yönelimiyle güdülenmektedir. Ancak kurslara göre incelendiğinde her kurs için ağırlıklı güdusel yönelim değişiklik göstermektedir. Yetişkin öğrenenlerin güdusel yönelimleri demografik özelliklerine de göre değişmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yetişkin eğitiminde katılma, güdusel yönelim, Halk Eğitimi Merkezi (HEM), Eğitime Katılma Ölçeği (EKÖ)

SUMMARY

MOTIVATIONAL ORIENTATIONS OF ADULT LEARNERS (A CASE STUDY OF PUBLIC EDUCATION CENTER COURSES OF KARAMAN CITY CENTER)

Özüstün Kıral, Aysu

Master's thesis, Department of Lifelong Learning and Adult Education

Thesis Advisor: Asst. Prof. Dr. Ahmet Yıldız

June, 2016, xvi+ 115 pages

In this study, it is aimed to define the motivational orientations of the adult learners who participated the educational courses of Public Education Center in 2015-2016 academic year in Karaman according to Boshier's Education Participation Scale. Adult learners' demographic characteristics, the average points of their motivational orientations, the relationship between their motivational orientations and demographic characteristics and the relationship between the motivational orientations and the mutual effects of the variables are analysed as well.

In this research, quantitative research was used. A descriptive survey model was employed. The study group of this research comprised 650 adult learners who were the participants of the courses in Karaman Public Education Center (PEC). Data was analysed by using frequency (f), percent (%), arithmetic mean, standard deviation, chi square, independent t-test, ANOVA and MANOVA in SPSS 21 package program.

The findings of the research showed that adult learners' courses that they participated differed significantly according to their demographic characteristics (such as sex, age, educational level, marital status, working condition, average monthly income, condition of participation to PEC courses before and the number of the course if they participated before) and their motivational orientations. Moreover, adult learners' motivational orientations differ according to the courses they participate. While those who are motivated with the orientation of communication improvement participate especially in language courses, those with social contact, family togetherness and social stimulation mainly prefer the courses about domestic and handiwork content such as,

home textile and point lace. On one hand, those with educational preparation participate chef assistant, 4-6 ages child activities and computer courses and those with professional advancement prefer certificate courses such as patient admissions, furnace stoking, on the other hand those with cognitive interest especially participate in English, point lace and musical instrument courses.

As a result, participants in PEC courses are mainly woman. While the courses predominantly women participate are related to domestic life and handicrafts that are in accord with their gender roles, the courses men mostly participate are about professional and personal development. Adult learners are primarily motivated by the orientation of cognitive interest. However, when it is analysed according the courses, predominant motivational orientation of each course varies. Motivational orientations of adult learners differ according to their demographic characteristics as well.

Key words: Participation in adult education, motivational orientation, Public Education Center (PEC), Education Participation Scale (EPS)

ÖNSÖZ

Bu araştırmada, yetişkin eğitimi alanında en çok merak edilen konulardan biri olan eğitime katılma konusu ele alınmıştır. Yetişkin öğrenenlerin eğitim etkinliklerine katılmalarının ardındaki güdüsel yönelimlerin belirlenmesi, onların katılma dinamiklerinin, ilgi ve ihtiyaçlarının karşılanabilmesi açısından önemli görülmektedir. Bu nedenle, Karaman Halk Eğitimi Merkezi'nde 2015-2016 eğitim öğretim yılı güz döneminde düzenlenen kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin kurslara katılmalarının temelindeki güdüsel yönelimlerinin Boshier'in Eğitime Katılma Ölçeği'ne göre belirlenmesi amaçlanmıştır.

Öncelikle araştırmamın yapılabilmesini sağlayan Karaman İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı Hasan Hüseyin Oduncu, Karaman Halk Eğitimi Merkezi Müdürü Hüseyin Küçük ve Karaman Halk Eğitimi Merkezi Müdür Yardımcısı Hediye Arabacı başta olmak üzere tüm yöneticilere ve öğretmenlere ilgili, sabırlı ve anlayışlı tavırları için çok teşekkür ederim. Araştırma yaptığım dönemdeki kurslara katılan yetişkin öğrenenlere de değerli zamanlarını ayırarak bu çalışmaya verdikleri değerli katkıları için teşekkürler.

Araştırmamın istatistiksel bulgularını oluşturmamda yardımcı olan, bana değerli vaktini ayırıp sabırla ve anlayışla tüm acemi sorularımı yanıtlayan arkadaşım Nezahat Ekici'ye minnettarım. Onun yardımı olmadan bu çalışmanın bulgularını oluşturmam mümkün olmazdı.

Yüksek lisans eğitimim boyunca kendilerinden aldığım dersler sayesinde bugünkü bilgi birikimimi oluşturup bu çalışmayı sayelerinde yapabildiğim hocalarım Prof. Dr. Cevat Geray'a, Dr. Niyazi Altunya'ya, Doç. Dr. Fevziye Sayılan'a, Doç. Dr. Hayat Boz'a, Yrd. Doç. Dr. Mehmet Bilir'e, Doç. Dr. Ömay Çokluk'a ve aldığım derslerinin yanı sıra bu çalışmayı oluştururken değerli görüşlerinden de yararlanma fırsatı bulduğum ve savunmamda değerli eleştirileriyle çalışmama katkıda bulunan hocam Prof. Dr. Meral Uysal'a, alanındaki muazzam bilgi birikimiyle tez savunmam sırasında eleştirileriyle bu çalışmanın bu şekli almasına yardımcı olan hocam Prof. Dr. Ahmet Duman'a teşekkürlerimi sunmak isterim.

Ayrıca, kendisinden aldığım dersler sayesinde farklı ve eleştirel bakış açısı kazandığıma inandığım, tezimin konusunun belirlenmesinden teslimine kadar olan bu sürecin her aşamasında desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, tezimi yarım bırakmak

durumunda kaldığım süreçte tezime devam etmem için beni en yapıcı ve olumlu şekilde motive eden, çalışmama dört elle sarılmamı sağlayan, duyarlılığı, ilgisi, sabrı, anlayışı, engin bilgi birikimi ve deneyimiyle tezimin her aşamasında daima yanımda hissettiğim danışman hocam Doç. Dr. Ahmet Yıldız'a çok teşekkür ederim

Yüksek lisansa başladığım ilk günden beri ders aşamasında ve tez hazırlama süresince de daima yanımda olan, bilgi birikimlerini benimle paylaşan, değerli vakitlerini ayırıp sabırla tezim için titiz incelemelerle eleştiriler ve öneriler yaparak katkıda bulunan, sadece akademik bilgimizi değil farklı şehirlerde yaşasak da hayatlarımızı paylaştığımız değerli dostlarım, Nagihan Gökçe'ye ve Aydan Tunçil Bölükbaş'a çok şey borçluyum. İyi ki varsınız... Karaman'daki işimin ilk gününde tanıştığım ve iş arkadaşım olarak hayatıma giren, paylaştıklarımızla ve zaman içinde kardeşim gibi olan, her anımda yanımda olan dostum Tuğba Sönmez'e çok teşekkür ederim.

Yüksek lisans ders sürecimde bana ev sahipliği yaparak kendimi evimde hissetmemi sağlayan, her daim sevgi ve ilgileriyle bizi saran Emine annem ve Naci babama teşekkür etmek isterim.

Hayatımın her basamağında ve evresinde ne karar alırsam alayım beni destekleyip arkamda güçlerini hissettiğim, üniversite öğrenciliği yıllarımdan beri farklı şehirlerde yaşamak zorunda olsam da bu uzaklığın bizi daha da yakınlaştırdığı, şefkatleriyle ve ilgileriyle bizi görünmez bir kalkan olarak koruyan, her sıkıntıda daima yanımda olan anneme, babama ve kardeşime teşekkürler... Sizi seviyorum...

Son olarak, hayatımın en büyük acısını yaşadığım bu çalışmanın oluşma sürecinde, ben kendimden vazgeçmişken beni hayata döndüren, beni her adımda destekleyen ve varlığıyla toparlanmamı sağlayan, sabırla, metanetle ve sevgiyle birbirimizin yaralarını hala sarmaya devam ettiğimiz, melek oğlum Doruk Kerem'in babası, benim yaşam kaynağım, canım eşim Emre Kırıl'a hayatımdaki varlığı, sevgisi, sabrı, anlayışı, desteği için sonsuz teşekkürler...

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ONAY.....	ii
TEZ BİLDİRİMİ	iii
ÖZET	iv
SUMMARY	vi
ÖNSÖZ	viii
İÇİNDEKİLER.....	x
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	xiv
BÖLÜM 1	1
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem	1
1.2. Amaç	19
1.3. Önem	20
1.4. Sınırlılıklar	21
1.5. Kısaltmalar	21
BÖLÜM 2	22
2. YÖNTEM	22
2.1. Araştırmanın Modeli	22
2.1.1. Çalışma Grubu.....	22
2.2. Verilerin Toplanması ve Analizi.....	23
2.2.1. Veri Toplama Aracı	23
2.2.2. Veri Analizi.....	24
BÖLÜM 3	26
3. BULGULAR VE YORUM.....	26
3.1. Yetişkin Öğrenenlerin Demografik Özellikleri	26

3.1.1. Cinsiyet	26
3.1.2. Yaş Durumu	29
3.1.3. Eğitim Düzeyi	36
3.1.4. Medeni Durum	42
3.1.5. Çocuk Sayısı	49
3.1.6. Çalışma Durumu	50
3.1.7. Eşlerinin Çalışma Durumu	57
3.1.8. Yetişkin Öğrenenlerin Ailelerinin Eğitim Düzeyleri	57
3.1.9. Yetişkin Öğrenenlerin Ortalama Hane Gelirleri	58
3.1.10. Yetişkin Öğrenenlerin Kiminle Yaşadıkları	59
3.1.11. Yetişkin Öğrenenlerin HEM Kurslarına Katılma Durumları	59
3.2. Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Analizi	62
3.2.1. Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimleri	62
3.2.2. Yetişkin Öğrenenlerin İletişim Geliştirme Yönelimi	63
3.2.3. Yetişkin Öğrenenlerin Toplumsal İlişki Yönelimi	65
3.2.4. Yetişkin Öğrenenlerin Eğitsel Hazırlık Yönelimi	67
3.2.5. Yetişkin Öğrenenlerin Mesleki İlerleme Yönelimi	69
3.2.6. Yetişkin Öğrenenlerin Ailesel Nedenler Yönelimi	71
3.2.7. Yetişkin Öğrenenlerin Sosyal Güdülenme Yönelimi	73
3.2.8. Yetişkin Öğrenenlerin Bilişsel İlgi Yönelimi	76
3.3. Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Demografik Özelliklere Göre Analizi	78
3.3.1. Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Cinsiyetlerine Göre Analizi	78
3.3.2. Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Yaş Aralıklarına Göre Analizi	79
3.3.3. Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Medeni Durumlarına Göre Analizi	81

3.3.4. Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Eğitim Düzeylerine Göre Analizi	83
3.3.5. Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Ortalama Hane Gelirlerine Göre Analizi.....	84
3.3.6. Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Çalışma Durumlarına Göre Analizi	86
3.4. Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Cinsiyet, Yaş, Ortalama Hane Geliri, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından Analizi.....	87
3.4.1. Yetişkin Öğrenenlerin İletişim Geliştirme Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Ortalama Hane Geliri, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi	88
3.4.2. Yetişkin Öğrenenlerin Toplumsal İlişki Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Ortalama Hane Geliri, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi	89
3.4.3. Yetişkin Öğrenenlerin Eğitsel Hazırlık Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Aylık Gelir, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi	90
3.4.4. Yetişkin Öğrenenlerin Mesleki İlerleme Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Aylık Gelir, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi	91
3.4.5. Yetişkin Öğrenenlerin Ailesel Nedenler Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Aylık Gelir, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi	92
3.4.6. Yetişkin Öğrenenlerin Sosyal Güdülenme Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Aylık Gelir, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi	93
3.4.7. Yetişkin Öğrenenlerin Bilişsel İlgi Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Aylık Gelir, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi	94
BÖLÜM 4	95

4. SONUÇ VE ÖNERİLER	95
4.1. Sonuç	95
4.2. Öneriler.....	101
<i>4.2.1 Araştırmacılara Yönelik Öneriler .....</i>	<i>101</i>
<i>4.2.2 Politika Yapıcılara Ve Uygulayıcılara Yönelik Öneriler.....</i>	<i>102</i>
KAYNAKLAR	104
EKLER	110
EK A. Anket Uygulama İzni	110
EK B. Eğitime Katılma Ölçeği	111
ÖZGEÇMİŞ	115

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge	sayfa
1. Cinsiyetlere Göre Dağılımı.....	26
2. Cinsiyetlerin Kurslara Göre Dağılımı.....	27
3. Yaşlarına Göre Dağılım.....	30
4. Kurslarına Göre Yaşlarının Dağılımı	30
5. Kadın Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Yaşlarının Dağılımı	33
6. Erkek Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Yaşlarının Dağılımı	35
7. Yetişkin Öğrenenlerin Eğitim Düzeylerinin Dağılımı.....	36
8. Yetişkin Öğrenenlerin Cinsiyetlerine Göre Eğitim Düzeylerinin Dağılımı	37
9. Kadın Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Eğitim Düzeylerinin Dağılımı.....	39
10. Erkek Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Eğitim Düzeylerinin Dağılımı	41
11. Yetişkin Öğrenenlerin Medeni Durumlarının Dağılımları	42
12. Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Medeni Durumlarının Dağılımları	43
13. Kadın Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Medeni Durumlarının Dağılımları .	46
14. Erkek Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Medeni Durumlarının Dağılımları..	48
15. Yetişkin Öğrenenlerin Çocuk Sayısının Dağılımı	49
16. Yetişkin Öğrenenlerin Çalışma Durumlarına Göre Genel Dağılım	50
17. Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Çalışma Durumlarının Dağılımı	51
18. Kadın Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Çalışma Durumlarının Dağılımı	53
19. Erkek Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Çalışma Durumlarının Dağılımı	55
20. Yetişkin Öğrenenlerin Eşlerinin Çalışma Durumları	57
21. Yetişkin Öğrenenlerin Ailelerinin Eğitimlerine İlişkin Bilgiler.....	57
22. Yetişkin Öğrenenlerin Ortalama Hane Gelirlerine Göre Dağılımı.....	58
23. Yetişkin Öğrenenlerin Kiminle/Nerede Yaşadıklarının Dağılımı	59
24. Yetişkin Öğrenenlerin HEM Kurslarına Katılmalarına İlişkin Dağılımlar	59
25. Yetişkin Öğrenenlerin Cinsiyetlerine Göre Daha Önce HEM Kurslarına Katılma Durumlarına İlişkin Dağılımlar	61
26. Yetişkin Öğrenenlerin Cinsiyetlerine Göre Katıldıkları Kurs Sayısının Dağılımı...	61
27. Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelim Ortalamaları	62
28. Yetişkin Öğrenenlerin İletişim Geliştirme Yönelimine İlişkin Ortalamalar	63

29. İletişim Geliştirme Yöneliminin Kurslara Göre Ortalama Ve Standart Sapması.....	64
30. Yetişkin Öğrenenlerin Toplumsal İlişki Yönelimine İlişkin Ortalamalar	65
31. Toplumsal İlişki Yöneliminin Kurslara Göre Ortalama Ve Standart Sapması	66
32. Yetişkin Öğrenenlerin Eğitsel Hazırlık Yönelimine İlişkin Ortalamalar	67
33. Eğitsel Hazırlık Yöneliminin Kurslara Göre Ortalama Ve Standart Sapması	68
34. Yetişkin Öğrenenlerin Mesleki İlerleme Yönelimine İlişkin Ortalamalar	69
35. Mesleki İlerleme Yöneliminin Kurslara Göre Ortalama Ve Standart Sapması	70
36. Yetişkin Öğrenenlerin Ailesel Nedenler Yönelimine İlişkin Ortalamalar	72
37. Ailesel Nedenler Yöneliminin Kurslara Göre Ortalama ve Standart Sapması.....	72
38. Yetişkin Öğrenenlerin Sosyal Güdülenme Yönelimine İlişkin Ortalamalar	74
39. Sosyal Güdülenme Yöneliminin Kurslara Göre Ortalama ve Standart Sapması	74
40. Yetişkin Öğrenenlerin Bilişsel İlgi Yönelimine İlişkin Ortalamalar.....	76
41. Bilişsel İlgi Yöneliminin Kurslara Göre Ortalama ve Standart Sapması	77
42. Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Cinsiyetlerine Göre Analizini Gösteren T-Testi Sonuçları.....	78
43. Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Yaş Aralıklarına Göre Analizini Gösteren ANOVA Sonuçları	79
44. Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Medeni Durumlarına Göre Analizini Gösteren ANOVA sonuçları.....	81
45. Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Eğitim Düzeylerine Göre Analizini Gösteren ANOVA sonuçları	83
46. Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Ortalama Hane Gelirine Göre Analizini Gösteren ANOVA sonuçları.....	84
47. Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Çalışma Durumlarına Göre Analizini Gösteren T-Testi Sonuçları.....	86
48. Yetişkin Öğrenenlerin İletişim Geliştirme Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Aylık Gelir, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi.....	88
49. Yetişkin Öğrenenlerin Toplumsal İlişki Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Aylık Gelir, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi.....	89
50. Yetişkin Öğrenenlerin Eğitsel Hazırlık Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Aylık Gelir, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi.....	90

51. Yetişkin Öğrenenlerin Mesleki İlerleme Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Aylık Gelir, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi	91
52. Yetişkin Öğrenenlerin Ailesel Nedenler Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Aylık Gelir, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi	92
53. Yetişkin Öğrenenlerin Sosyal Güdülenme Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Aylık Gelir, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi	93
54. Yetişkin Öğrenenlerin Bilişsel İlgü Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Aylık Gelir, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi	94

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemine, genel ve alt amaçlarına, önemine, sınırlılıklarına ve kısaltmalara yer verilmiştir.

1.1. Problem

Yetişkin eğitimi alanında çalışan araştırmacılar ve eğitimciler açısından yetişkinlerin eğitime katılmalarının temelindeki güdüsel yönelimleri belirlemek, onların gereksinimlerine ve ihtiyaçlarına yönelik programların hazırlanabilmesi için oldukça önemlidir. Böylelikle yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimlerine göre düzenlenen eğitim etkinlikleri, onların kendi becerilerini ortaya çıkarmasına, yaşamlarını daha da anlamlı kılmasına ve değişen dünyaya ayak uydurmasına yardımcı olabilecektir. Dolayısıyla yetişkinleri eğitime katılmaya güdüleyen etmenlerin belirlenmesine yönelik çalışmalar, yetişkin eğitimindeki araştırmacıların ve eğitimcilerin ilgi odağı haline gelmiştir.

Temel olarak güdüsel yönelim (motivational orientation), yetişkinlerin herhangi bir öğrenme etkinliğine katılma nedenlerini ve güdülenmelerini ifade eder (Duman, 2007). Bu çerçevede katılmanın ardındaki güdüsel yönelimler konusu yetişkin eğitiminde katılımın en başat konusu olmuştur. Yetişkinlerin eğitim etkinliklerine katılma ve katılmama sebepleri, katılmalarına engel olan faktörler, kaydoldukları kursa devam etmeme veya yarım bırakma nedenleri yetişkin eğitimcilerin katılma alanında ilgilendikleri başlıca konu alanları olagelmıştır. Yetişkin öğrenenlerin eğitime katılmalarının temelindeki güdüsel yönelimleri araştıran ve ortaya koyan ilk çalışmaların geçmişi 1960'lara dayanmaktadır.

Yetişkin eğitiminde katılımın güdüsel yönelimleri tartışmasını başlatan ilk çalışma 1961'de Houle tarafından yazılan *The Inquiring Mind* adlı kitap olmuştur. Bu eserdeki araştırmanın amacı, örgün eğitimden sonra yetişkinleri yeniden eğitim almaya ve bilgi

arayışına nelerin güdülediğini saptamaktır. Houle, etkin bir şekilde yaşamboyu sürekli eğitimi arayışında olan 10'u kadın 12'si erkek 22 yetişkin öğrenen örneklemini ile yaptığı derinlemesine görüşmeleri analiz ederek, yetişkin öğrenenlerin neden eğitim etkinliklerine katıldıklarını açıklamaya çalışmıştır. Katılımcılar, demografik kısmı cinsiyet, yaş, medeni durum, din, ırk, iş durumu ve eğitim düzeyi sorularından oluşan ve yanıtlanması ortalama iki saat süren 19 görüşme sorusunu yanıtlamıştır. Bu araştırmada Houle'un çıkış noktası, 'katılma eylemi değil, katılandır'. Çünkü tek tek insanların eylemlerine bakarak insanlar hakkında karar vermek zordur ancak aynı eylemleri gerçekleştiren insanlara bakarak, eylemler hakkında karar verilebilir (Ayhan, 1990). Araştırmadaki katılımcıların hepsi aktif öğrenen olması nedeniyle güdülenme derecesi çalışmanın değişkeni değildir. Houle araştırmasının sonucunda elde ettiği bilgilerle, yetişkin öğrenenlerin eğitim etkinliklerine katılımına ilişkin güdüsel yönelimleri ile ilgili üç sınıflama oluşturmuştur (Houle, 1961; Knowles, 1973; Brookfield, 1986; Knowles, Holton and Swanson, 2005; Gordon, 1993; Duman, 2004, 2007; Ayhan, 1990; Hamilton-West, 2013):

- (a) **amaç yönelimli (goal oriented) yetişkin öğrenenler:** Gereksinim, ilgi veya mesleki bir zorunluluk sonucunda bu ihtiyacı karşılamaya ve ulaşmak istedikleri hedefe yönelik eğitim etkinliklerine katılan yetişkin öğrenenlerdir. Bu gruptaki yetişkin öğrenenler kendilerini hedef odaklı olarak görürler. Eğitim etkinliklerine yasal bir zorunluluk, mesleki ilerleme gibi amaçlarla veya pratik olarak kullanabilmek ve ihtiyaçları olan duruma uygulayabilmek için katılırlar. Bu üç gruptan, en kolay şekilde belirlenebilecek grup amaç yönelimli yetişkin öğrenenlerdir çünkü bu gruptaki öğrenenlerin görüşleri eğitim hakkındaki genel kaniye uyum sağlamaktadır.
- (b) **etkinlik yönelimli (activity oriented) yetişkin öğrenenler:** Etkinliğin içeriğini değil de herhangi bir nedenle o etkinlik nedeniyle oluşacak öğrenme ortamını kendileri için anlamlı bulan (yalnızlıktan veya sıkıntıdan kurtulmak, iş veya ev ortamından kaçmak, eş seçmek gibi) ve öğrenme etkinliğine bunun için katılan yetişkin öğrenenlerdir. Öğrenmek için okumak bu türdeki öğrenenleri için güdüleyici bir etmen değildir. Eğitim etkinliğini, yeni bir beceri öğrenmek veya geliştirmek için değil, etkinlik sırasında oluşacak olan sosyal iletişim için tercih etmektedirler. 22 örneklemden etkinlik yönelimli yetişkin öğrenenlerin tamamının grup içinde öğrenen bireyler olduğu ve neredeyse hiç okuma yapmadıkları belirtilmiştir.
- (c) **öğrenme yönelimli (learning oriented) yetişkin öğrenenler:** Sadece öğrenme isteğiyle bilginin peşinde olma yöneliminde olan, güçlü bir öğrenme ve bilme isteği, eğitsel hazırlık, bilişsel ve zihinsel bir etkinlikte bulunma isteği olan yetişkin öğrenenlerdir. Bu gruptaki öğrenenlerin çoğunluğu kitap okumaya düşkün, tartışma gruplarına katılan, öğrenme potansiyeli olan meslekleri tercih eden, ciddi içerikteki televizyon programları izleyen, kurs programlarına eğitsel amaçlarla katılan kişilerdir. Amaç ve etkinlik yönelimli yetişkinlerden farklı olarak öğrenme yönelimli yetişkinler, yaşamları boyunca hep bir öğrenme ortamının içinde olmuşlardır. Öğrenme artık onlar için gerçek bir yaşam biçimi

haline gelmiştir. Bunun için gerçek bir yaşamboyu öğrenen olarak kabul edilebilirler.

Houle, yaptığı bu üçlü tipolojinin kesin olmadığını, bu grupları en iyi temsil etme şeklinin, her bir kategorinin iç içe geçmiş daireler şeklinde olabileceğini ve diğer yandan her alt grubun odak vurgusunun açıkça ayırt edilebileceğini ifade etmiştir (Houle, 1961, akt: Knowles, 1973, 44).

Houle'un üçlü sınıflandırması pekçok araştırmada yetişkinlerin güdüsel yönelimlerinin belirlenmesi konusunda temel alınmıştır. Ne var ki, güdüsel yönelimler konusundaki öncü isimlerden olması, onu araştırmasına ilişkin yapılan birtakım eleştirilerden kurtaramamıştır. Örneğin, Boshier (1991), Houle'un analizini, sınıflandırmasının temelini oluşturan örneklem grubunun aşırı derecede küçük olması ve araştırmanın veri grubunun kültürel olarak yanlı olması konusunda eleştirmiştir. Dahası, Gordon (1993), endüstri toplumundan teknoloji çağına geçildiği dönemde yaşanan toplumsal değişimle yetişkinlerin yeni toplumsal roller üstlendiğini, bu nedenle de Houle'un üçlü sınıflandırmasının yeniden değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bunların yanı sıra Houle'un verilerini titiz ve detaylı bir değerlendirme hazırlığı yapmaksızın nitel görüşme tekniği kullanarak oluşturması eleştirilmiştir (Kim ve Merriam, 2004).

Houle, oluşturduğu üçlü sınıflandırma ile pekçok araştırmacıya ilham kaynağı olmuştur. 1964'te Sheffield, Houle'un modelini kullanarak, "Sürekli Öğrenme Yönelimleri Ölçeği (Continuing Learning Orientation Instrument)" adında bir ölçme aracı kullanarak eğitime katılma konusunda 58 nedeni ifade eden bir liste oluşturmuştur. Geliştirdiği ölçeğin faktör analizi sonucunda eğitime katılımında şu beş yönelim ortaya çıkmıştır (Ayhan, 1990, 321):

- (1) Öğrenme yönelimi: yalnızca öğrenmek, bilmek aşkıyla öğrenmeyi isteme,
- (2) Etkinlik isteği-yönelimi: öğrenme koşullarında, etkinliğin duyurulan amacı ve içeriği ile gerekli hiçbir bağlantısı olmayabilen, kişilerarası ya da toplumsal bir anlam bulunduğu için etkinlikte yer alma,
- (3) Kişisel amaç yönelimi: oldukça açık seçik kişisel amaçları gerçekleştirmek için eğitime katılma,
- (4) Toplumsal amaç yönelimi: belirli toplumsal ya da yere topluma dönük amaçları gerçekleştirmek için eğitime katılma
- (5) Etkinlik ihtiyacı yönelimi: öğrenme koşullarında, etkinliğin duyurulan amaçları ile gerekli bir bağlantısı, çoğu kez hiçbir bağlantı olmayabilen içsel ya da içe-dönük (introspective) bir anlam bulunduğu için etkinlikte yer alma.

Bu çalışma ilk güdüsel yönelim çalışmalarından olup, daha sonra gelecek Boshier (1971)'in çalışmalarına Houle'un üçlü sınıflandırmasıyla birlikte yön vermiştir.

Bunun yanı sıra Burgess (1971) tarafından yapılan çalışmada, Houe (1961)'un geliştirdiği eğitsel yönelimlerin tüm yapısıyla ilişkili daha fazla araştırma yapmak amaçlanmıştır. Bu çalışma kapsamında Burgess (1971)'ün geliştirdiği Eğitsel Katılımın Sebepleri (Reasons for Educational Purposes) Ölçeği kullanılarak, 1046 yetişkin öğrenenin cevabı test edilmiştir. Sonuçların faktör analizi elde edildiğinde, araştırmacı tarafından yedi temel sebep belirlenmiştir. Bu araştırma sonucunda 7 anlamlı güdüsel yönelim saptanmıştır (Ayhan, 1990, 321-322):

- 1) Bilme İsteği: zihinsel ve kavrama yetilerini geliştirme isteği ve öğrenmeden, zihin egzersizinden zevk alma.
- 2) Bireysel Bir Amaca Ulaşma İsteği: bireyin, kişisel ihtiyaçlarını karşılama yeteneğini geliştirecek ve pratik bir yarar sağlayacak belirli bilgi ve becerileri kazanma isteği.
- 3) Toplumsal Bir Amaca Ulaşma İsteği: topluma hizmet yeteneğini geliştirecek belirli bilgi ve becerileri öğrenme isteği.
- 4) Dinsel Bir Amaca Ulaşma İsteği: dini inançlarının gereğini daha iyi yerine getirebilme ve bundan iç huzur duyma.
- 5) Toplumsal Bir Etkinlikte Yer Alma İsteği: öğrenme konusunun ne olduğu önemli olmaksızın, yalnızca başka insanlarla birlikte yapılan bir etkinlikten hoşlanma; ait olma, başkalarıyla olumlu bir ilişki içinde olma ve onlar tarafından kabul edilme isteği.
- 6) Kaçma İsteği: hoşlanılmayan ya da bezginlik veren başka bir durum ya da etkinlikten uzaklaşma isteği.
- 7) Resmi Gereklilikleri Yerine Getirme İsteği: bireyin yaşamında etkili olan ve onun üzerine değerler yükleyen başka kişilerin (işveren, yargıç, aile ve arkadaş çevresi vb.) beklentilerini ya da herhangi bir durum için gerekli önkoşulları karşılama isteği.

Burgess bu çalışmasıyla Sheffield'ten daha detaylı bir sınıflama yapmış gibi görülsede, aslında Sheffield ve Boshier'in sınıflamasının tekrarı niteliğinde bir çalışmadır (Norton, 2007).

Boshier (1971), Houle'un yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelim sınıflamasını daha da geliştirerek, bunu farklı kültürler üzerinde test ederek geçerliliğini sınamayı amaçlamıştır. Temel hedefi Houle'un üçlü sınıflandırmasına dayalı olarak, eğitim etkinliklerinde yetişkinlerin katılımı güdüleyen yönelimlere daha kapsamlı bir çerçeve geliştirmektir (Fujita ve Pamela, 1996). Bu amaçla Boshier, Eğitime Katılma Ölçeği (Education Participation Scale)'ni geliştirmiştir. Yetişkinlerin eğitime katılmaları ile ilgili 14 güdüsel faktör ve 48 maddeden oluşan bu ölçeği Yeni Zelanda'daki 233 yetişkine uygulamıştır. Bu çalışmada faktör analizi yöntemiyle belirlenen 14 temel yönelim şunlardır (Ayhan, 1990, 322-323):

- 1) Toplumsal refah: iyi bir yurttaş olma, insan ilişkilerinde görüş kazanma, insanlığa hizmet ve yerel toplum çalışmasına katılma yeteneğini geliştirme,

- 2) Toplumsal ilişki: kişisel ilişki ve arkadaşlık ihtiyacını karşılama; grup etkinliğine katılma, aynı fikirleri ve ilgileri paylaşan insanlarla tanışma,
- 3) Başkaları tarafından yönlendirilen mesleki gelişme: yetkili birinin öğütlerini ya da beklentilerini yerine getirme, başkalarının öneri ya da yönlendirmesine uyma,
- 4) Entelektüel eğlence: sıkıntıdan uzaklaşma, her günkü yaşamın getirdiği engellemeler ile baş etme, kendini bir “artık” olarak duyumsamaya son verme, ev ya da işin tekdüzeliği arasında soluk alma, sorumluluklardan uzak birkaç saat geçirme, yaşamına bir çeşni katma,
- 5) Kendince yönlendirilen mesleki gelişme: mesleğinde kendini geliştirme, işindeki yeterliliği artırma, daha üst bir konuma yükselme, rekabet etme, başkalarından geri kalmama,
- 6) Toplumsal uyum: içinde bulunduğu toplumsal çerçevede geleneksek olan bir etkinliğe katılma, toplumsal konumunu geliştirme, eğitimini sürdüren “saygın” insanlar arasında yer alma,
- 7) Eğitsel hazırlık: yakın bir gelecekte yapmayı tasarladığı bir şey için hazırlanma, denizaşırı bir yolculuk için hazırlanma vb.,
- 8) Bilişsel ilgi: yalnızca öğrenme aşkı ile bilgi arama, öğrenme merakını doyurma, öğrenmek için öğrenme,
- 9) Örgün eğitim eksikliğini giderme: önceki örgün eğitim eksikliğini kapatma, mesleğin entelektüel sınırlılığından kaçma, önceki eğitimine farklı bir boyut kazandırma,
- 10) Toplumsal paylaşma: eşi ya da yakın bir arkadaşı ile ortak bir ilgiyi paylaşma, eğitimini sürdüren saygın insanlarla birlikte olma,
- 11) Televizyondan nefret: televizyona bağımlılıktan kaçma,
- 12) Toplumsal gelişme ve kaçış: mutsuz bir ilişkiden kaçma,
- 13) Başkalarıyla ilişkilerini kolaylaştırma: öğrenmeyi sürdüren insanlarla çevrilmiş olma gerçeğine yanıt verme, başkaları tarafından kabul edilme, toplumsal ilişkilerini geliştirme,
- 14) Eğitsel tamamlama: başka eğitim kurslarına yardımcı olacak bilgiler edinme, bir derece, diploma ya da belge kazanma.

Houle (1961)'ün üçlü sınıflamasındaki etkinlik yöneliminin onun öngördüğünden daha karmaşık olduğunu belirten Boshier (1971)'e göre etkinlik yönelimi toplumsal refah, toplumsal iletişim, toplumsal uyum, toplumsal paylaşma, televizyon nefreti, toplumsal gelişme ve kaçış ve başkalarıyla ilişkilerini kolaylaştırma sınıflamalarını da içine alacak kadar çok yönlüdür. Bu araştırmanın sonucunda yetişkin öğrenenlerin temel olarak yaşam (being) veya gereksinim (deficiency) odaklı olarak güdülendikleri savunulmaktadır (Boshier, 1971).

İlk ulusal katılım çalışmaları, katılan bireyleri değil de, daha çok katılanların tipik özelliklerini belirlemek, onları katılmayan bireyler ile kıyaslayarak ortalama bir katılımcı profili çıkarmak üzere gerçekleştirilmiştir. Buna örnek olarak, Johnstone ve Riviera (1965)'nin ilk ulusal katılım çalışması, Amerika'da yapılmıştır. Bu çalışmanın ardından Amerika'da yapılan pek çok ulusal araştırma, Johnstone ve Riviera (1965)'nin

katılımcı tanımını doğrular niteliktedir (Kim ve Creighton, 2000; Creighton ve Hudson, 2002; Kim ve ark., 2004; Kleiner ve ark., 2005; Kienzl, 2008). Johnstone ve Riviera'nın tipik bir yetişkin eğitimi katılımcısı profili şöyledir (Johnstone and Rivera 1965,'den akt. Douglass, 1987, 47):

Tipik bir yetişkin eğitimi katılımcısı aynı oranda erkek veya kadındır, tipik olarak kırk yaşın altındadır, lise veya üzeri bir eğitim kurumu mezunudur, geliri ortalama gelir düzeyin üzerindedir, çoğunlukla bir büro işinde ve tam zamanlı olarak çalışır, tipik olarak beyaz ve protestandır, evlidir ve anne-babadır, kentleşmiş bir bölgede (büyük bir kentte olmaktan çok banliyölerde) ve ülkenin her tarafında olmakla birlikte şansa beklenildiğinden daha sık olarak Batı Sahili'nde yaşamaktadır.

Araştırmanın katılma sebeplerine ilişkin sonuçlarına göre genç yetişkinlerin eğitim etkinliklerine katılma yönelimleri daha çok iş merkezli nedenler iken, yaşlı yetişkinler eğitim etkinliklerine eğitim etkinliği konusunda bilgi edinmek veya boş vaktini değerlendirmek için katılma eğilimindedirler. Ayrıca erkekler daha işe yönelik güdülenirken, kadınlar da ev, aile hayatı, boş zaman değerlendirme ilgileri, toplumsal ilişkilerini geliştirme ve rutinden kaçış için eğitim etkinliklerine katılmaktadır. Dahası, daha alt sosyo ekonomik sınıftan olan yetişkinler, iş edinmek veya işini iyileştirmek için eğitim etkinliklerine katılırken, üst sosyo ekonomik sınıftan olan yetişkinler daha çok ilgileri yönünde bilgi edinmek ve boş vakit değerlendirmek için eğitim etkinliklerine katılmaktadırlar.

Morstain ve Smart (1974) da yetişkin öğrenenlerin eğitim etkinliklerine katılmalarının ardındaki güdüsel yönelimleri belirlemeyi amaçlamıştır. Bu amaçla ABD New Jersey'deki Glassboro State College'da 611 yetişkin öğrenene Boshier(1971)'in Eğitime Katılma Ölçeği uygulanmıştır. Bu çalışmaya göre, yetişkin öğrenenlerin eğitime katılmalarının ardındaki güdülenme nedenleri aşağıdaki gibidir (Ayhan, 1990, 325-326):

- 1) Toplumsal İlişkiler: başka insanlarla ilişkilerini geliştirme ya da ilerletme; yeni arkadaşlar edinme; grup etkinliğine katılma; başkaları tarafından kabul edilme ve onlarla ortak bir ilgiyi paylaşma isteği,
- 2) Çevre Beklentileri: bireyin, ilişkide bulunduğu toplumsal kurumlardan ya da bireylerden gelen istek ya da önerilere rıza göstermesi, resmi önkoşulların halk eğitimine katılmayı gerekli kılması,
- 3) Toplumsal Refah: başka insanların, yerel toplumun ya da insanlığın iyiliği yönünde hizmet için bir ilgi,
- 4) Mesleki gelişme: kendi mesleğinde yetkinleştirme ve daha yüksek konumlara ilerleme isteği,
- 5) Kaçış/Uyarım: tekdüze, sıkıcı ya da bireyi engelleyici olarak algılanan bir ortamdan "kaçma" isteği ve (ölçeğin bir maddesinde "kendimi bir ot olmaktan

kurtarmak” biçiminde ifade edilmiş olduğu gibi) zihinsel bir uyarıcıya duyulan gereksinim,

- 6) Bilişsel İlgi: öğrenmeyi yaşamın bütünleyici bir parçası olarak görme; temelde araştırma, soru sorma güdüsü.

Ayrıca araştırmada, yaş ve cinsiyet değişkenlerine göre yetişkinlerin eğitim etkinliklerine katılımında güdülenme farklılıklarına da bakılmıştır. Yaş bağlamında genç yetişkinler en çok toplumsal ilişkiler kurma konusunda güdülenmektedirler. Cinsiyet bağlamında ise, erkekler dışsal beklentiler ile daha fazla güdülenirken, kadınlar bilişsel ilgi konusunda daha fazla güdülenme yönelimindedirler.

Boshier (1977), Eğitime Katılma Ölçeği'nin yardımıyla saptanmış olduğu 14 güdüsel yönelimi, çeşitli analitik teknikler yardımıyla yenilemiştir. Bu yolla elde ettiği yeni eğitime katılma ölçeğini, anne-babalardan oluşan Vancouver'da yaşayan 242 yetişkin öğrenene uygulamıştır. Araştırmada yaş, önceki katılım, meslek, eğitim durumu, kayıt olunan etkinlik ve doğum yeri gibi değişkenler ile eğitime katılma nedenleri karşılaştırılmıştır. Buna göre katılımcılarını yaşam-şansı (life-chance(deficiency)) ve yaşam-alanı (life-space(growth)) odaklı yetişkin öğrenenler olarak tanımlayan Boshier, bu tipolojide Maslow'un gereksinimler kuramındaki “yetersizlik” ve “gelişme” güdülerinin tanımlarına benzeyen bir yapı bulunduğunu iddia etmiştir. Buna göre, bu çalışmada eğitime katılan yetişkinlerin “gereksinim” ya da “gelişme” odaklı oldukları modelinden hareketle, “yaşam-şansı (life-chance)” ve “yaşam-alanı (life-space)” güdülenimi olarak adlandırdığı güdülenme yönelimlerinin yetişkin öğrenenlerin tipolojisini sergilediği görüşü savunulmaktadır. Buna göre Boshier (1977), görüşünü şöyle desteklemektedir (akt: Ayhan, 1990, 324):

1. Yetersizlik kümesini oluşturan faktörlere yüksek puan verenler, yaşamlarındaki bir yetersizliğe veya dengesizliğe çözüm arama ve yeni bir denge kurma güdüleriyle katılma davranışları göstermektedirler; öncelikle yaşamını sürdürme ve içinde buldukları yaşam, şanslarını geliştirme gereksinimi duyarlar; bu nedenle daha çok Maslow hiyerarşisindeki alt düzey gereksinimlerini doyurma amacıyla, kısa zamanda işe yarayacak bilgi, beceri ve davranışları edinme istegindedirler. Bu grup, Houle'un “amaç yönelimli” öğrenen tipi tanımı ile de uyumaktadır.
2. Gelişme ya da yaşam-alanı güdüli yetişkinlerin halk eğitimine katılımı ise, kendini gerçekleştirme davranışının bir parçası ya da sürekli bir ifadesidir. Bunlar, alt düzey gereksinimlerini büyük ölçüde doyumuştur ve halk eğitimine katılmaları asıl olarak yaşam-alanlarını genişletmek içindir.

Bu bilgiler ışığında, Boshier (1977)'in gereksinim odaklı, bir diğer deyişle yaşam şansı odaklı güdülenmede belirleyici etmenin düşük sosyoekonomik gruplarda, gelişme

odaklı yani yaşam-alanı odaklı güdülenmede belirleyici etmenin ise yüksek sosyo-ekonomik gruplarda yer almak olduğu varsayımından yola çıkıldığı söylenebilir.

Yaşam alanı çalışmasına dayalı olarak Boshier, Houle'un tipolojisini yeniden değerlendirerek iki faktörlü bir model olması gerektiğini, çünkü tüm güdüsel yönelimlerin amaç yönelimli olduğunu, bu nedenle de geriye etkinlik yönelimli (dışsal ya da gereksinim) ve öğrenme yönelimli (içsel ya da gelişme) olmak üzere iki tür yönelim kaldığını belirtmiştir (Dia, Smith, Cohen-Callow ve Bliss, 2005).

Boshier (1977)'in bu çalışmasındaki varsayımları ve yetişkinlerin eğitime katılmalarını yaşam alanı ve yaşam şansı güdüsüyle açıklayan ikili tipolojisi bazı çevrelerce eleştirilmiştir. Örneğin Rockhill (1982)'e göre, Boshier'in yaşam şansı güdüsüne sahip yetişkinlerden dönem dönem kurslara katılanların ya da katılmayanların gelişme veya kendini gerçekleştirme için bir gereksinim duymadıkları anlamı çıkarılmaktadır. Oysaki Maslow (1968)'a göre "her insan her iki yönde de (yetersizlik ve gelişme) etkiler altında bulunmaktadır" (akt. Rockhill, 1982). Bu nedenle bu tipoloji "Maslow'a ve kendini gerçekleştirmek arzusuyla yeteneklerini geliştirmek için yardım bekleyen alt katmanlardaki kimi insanlara bir saygısızlık gibi görünmektedir" (Rockhill, 1982).

Boshier ve Riddell (1978), Vancouver yetişkin eğitimi programlarına katılan 84 emekli olmuş yetişkin üzerinde yaptıkları araştırmada, Eğitime Katılma Ölçeği'nin iş ile ilgili olduğu bilinen maddelerini çıkararak, güdülenme, sosyal refah, toplumsal ilişki ve bilişsel ilgi faktörleri ile ilgili dört bağımsız maddeyi katılımcılara uygulamışlardır. Araştırma sonucunda, emekli yetişkinlerin bilişsel ilgi ve toplumsal ilişki nedeniyle en fazla güdülendikleri, güdülenme nedeninin ise en zayıf güdüsel yönelim olduğu ifade edilmiştir.

Aslanian ve Brickell (1980), yetişkin eğitime katılımın nedenlerine farklı bir açıdan yaklaşarak yaşam değişimlerinin (life transitions) yetişkinleri öğrenme tecrübesine güdüleyip güdülemediğini test etmek amacıyla bir araştırma düzenlemişlerdir. Araştırma 25 yaş üstü 1519 yetişkinle yapılmıştır. Örneklem %83'ü geçmiş, şimdiki veya gelecekteki bazı yaşam değişimlerini öğrenme nedeni olarak ifade etmiştir. Evlilik, emeklilik, iş değişikliği, çocuk sahibi olma, vb. değişimler yaşayan yetişkinler işten kovulma veya terfi etme gibi değişimlerini tetikleyen belirli olayları saptamışlardır. Yazarlar, yedi çeşit yaşam geçişi belirtmişlerdir. Geçişlerin % 56'sını kariyer ile ilgili geçişler, % 16'sını aile ile geçişler oluşturmaktadır. Önem sırasına göre

diğer geçişler, boş vakit (% 13), sanat (% 5), sağlık (% 5), din (% 4) ve vatandaşlık (% 1) ile ilgili geçişlerdir.

Houle'un, yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimleri konusunda yaptığı sınıflandırmanın olduğu endüstriyel çağdan, -üçüncü dalga (Toffler, 1980; akt: Gordon, 1993) olarak adlandırılan teknoloji sonrası bilgi ve hizmet çağına geçildiğini ifade eden Gordon (1993)'a göre, yetişkin eğitimi bu toplumsal değişimin yarattığı yeni rolleri üstlenmek için değişirken, Houle'un tipolojisinin de yeniden değerlendirilmesi gerekmiştir. Bu nedenle Boshier ve Collins, geliştirilmesinden 22 yıl sonra 1985'te Houle'un tipolojisinin doğruluğunu test etmek için "Eğitime Katılma Ölçeği"ni Afrika, Asya, Amerika ve Kanada'daki farklı kültürlerden toplam 13442 yetişkine uygulamıştır. Katılımcıların demografik özellikleri, kadınları ve erkekleri, öğretmenleri, çiftçileri, emeklileri, dindar kişileri ve yetişkin eğitimi öğrencilerini kapsamaktadır (Hamilton-West, 2013). Boshier ve Collins (1985)'in amacı, Houle'un sınıflandırmasının pek çok yetişkin öğreneni, programı ve etkinlik ortamını da temsil edecek şekilde doğruluğunu test etmektir (akt: Gordon, 1993). Araştırma sonucunda, amaç ve öğrenme yönelimlerinin Houle'un ifade ettiği gibi oldukça açık olduğunu; fakat etkinlik yöneliminin Houle'un öngördüğünden çok daha karmaşık olduğunu; sosyal güdüleme, toplumsal ilişki, dışsal beklentiler ve kamu hizmeti faktörlerin zorunlu olarak bir araya getirilmesi olduğunu belirtmişlerdir (Gordon, 1993).

1991'de Boshier, Eğitime Katılma Ölçeği'nin yeni bir biçimini oluşturmak üzere bir çalışma yapmıştır. Yeni Eğitime Katılma Ölçeği (EPS-A form), her biri altı maddelik yedi faktörden ve toplamda 42 maddeden oluşmaktadır. Kuzey Amerika ve Asya'da yaşayan 845 yetişkin katılımcıyla yapılan çalışmada, yaş, cinsiyet, etnik köken açısından karşılaştırılması sonucunda, yetişkinlerin eğitime katılmalarında etken olabilecek bu yedi faktör şunlardır (Hamilton-West, 2013, 23):

1. İletişim geliştirme (communication improvement): iletişime ilişkin toplumsal normlarla birlikte sözlü ve yazılı iletişim becerilerini geliştirmeye dayalı katılım
2. Toplumsal ilişki (social contact): diğer insanlarla toplumsal etkileşime ve arkadaşlık gelişimine dayalı katılım
3. Eğitsel hazırlık (educational preparation): gelecekteki eğitsel ilerleme için eğitimsel farkları güvenceye almaya dayalı katılım
4. Mesleki ilerleme (professional advancement): mevcut işinde bir terfi almaya ya da başka bir pozisyonda yükselme hedefine dayalı katılım
5. Ailesel nedenler (family togetherness): aile bağlarını geliştirmeye ve nesiller arasındaki farkları azaltmaya dayalı katılım
6. Sosyal güdülenme (social stimulation): üzüntü, bıkkınlık ya da yalnızlıktan uzaklaşmaya ya da kaçmaya dayalı katılım

7. Bilişsel ilgi (cognitive interest): öğrenme etkinliklerine bilgi arayışına bağlı içsel nedenlere dayalı katılım

Boshier (1991), araştırmanın sonucunda artık Eğitime Katılma Ölçeği'nin ilk versiyonunun (EPS F-Form) geçerli olmadığını, bu çalışmadaki ölçeğin (EPS A-Form) psikometrik olarak daha tutarlı olması nedeniyle bu ölçeğin kullanılmasını ve geliştirilmesini önermiştir. Dahası, Boshier (1991), Eğitime Katılma Ölçeği'nin son versiyonunun uluslararası araştırmalar için ve okuma yazması düşük seviyedeki yetişkin öğrenenler için daha uygun olduğunu belirtmiştir (akt: Güngör, 2006).

Thompson (1992)'ın yaptığı çalışma, bütünsel bir olgu olarak hemşirelik programındaki kayıtlı hemşirelerin eğitim etkinliği içindeki katılımını araştırmayı amaçlamaktadır. Diğer bir amaç ise katılımı, katılımcıların görüşlerinden yola çıkarak anlamak ve diploma almayı hedefleyen hemşirelerin bireysel hikayelerini araştırmaktır. Hemşirelik programının çeşitli noktalarındaki 18 hemşire ile yapılan yapılandırılmamış derinlemesine görüşmelerin analiz edilmiştir. Araştırma sonucundaki bulgular sayesinde, yeni bir değişken tespit edilmiş, katılımı yaşam geçişleri yoluyla üstlenilen yeni roller daha iyi anlaşılabilir, terk ile ilgili okul değişkenleri ve okul dışı değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesinde bir çerçeve önerilmiş ve yöntemin çeşitli açıları sunulmuştur.

Henry ve Basile (1994), örgün yetişkin eğitiminde katılma kararının daha iyi anlaşılmasını hedeflemiştir. Katılımcılardan bir kısmı bir şehir üniversitesinde yetişkin eğitimi kurslarına devam eden yetişkinlerden, diğer kısmı ise aynı üniversitedeki yetişkin eğitim kursları hakkında bilgi edinen ama herhangi bir kursa kayıt yaptırmayan yetişkinlerden oluşmaktadır. Çalışmanın temel hedefi bu iki güdülenmiş grup arasındaki farkları ortaya çıkarmaktır. Araştırmanın çerçevesini katılma kararını etkileyen güdüleri ve engelleri içeren kapsamlı bir model oluşturmaktadır. Eğitim etkinliklerine katılma kararını etkileyen pozitif ve negatif faktörler ortaya koyulmuştur. Bulgularda kurumla ilgili engeller, kişinin kendi ücretini karşılamak zorunda olması ve önemli yaşam değişiklikleri negatif faktörler iken, işyerine broşür gönderilmesi pozitif faktörlerdendir. Diğer bulgular ise sadece öğrenmek için bilgi ve yeni insanlarla tanışmak zayıf güdülenme faktörleri iken, toplumsal ve kurumsal faktörlerin de katılma kararını etkilediği tespit edilmiştir.

Fujita-Starck (1996), çalışmasında geniş çaplı bir sürekli eğitim merkezinde, çeşitli eğitim etkinliklerine katılan yetişkin öğrenenleri daha iyi anlayabilmek için bir dizi çalışmanın bir parçası olarak Boshier'ın Eğitime Katılma Ölçeği'nin faktör tutarlılığını

ve yapı geçerliliğini incelemeyi amaçlamıştır. Analizinde 1142 yetişkin katılımcının yanıtları değerlendirilmiş ve araştırmanın bulguları Boshier'ın yedi faktörlü sınıflandırmasını doğrulamıştır. Ölçeğin güvenilirliği de kabul edilebilir olduğu ortaya koyulmuştur.

Garst ve Ried (1999) araştırmalarında eczacılık bölümü doktora öğrencilerinin güdüsel yönelimlerini Eğitime Katılma Ölçeği'nin yardımıyla belirleyip değerlendirmeyi hedeflemişlerdir. Ölçeği yanıtlayan grup, haftasonu sürekli eğitim öğrencileri ile eczacılık bölümü ilk yıllarındaki doktora öğrencileridir. 107 yetişkin katılımcının yer aldığı bu çalışmada araştırmacılar orijinal Eğitime Katılma Ölçeği'ni kullanmış ve Mergener'in doktora tezine atıfta bulunarak 43 maddeden oluşan beşli Eğitime Katılma Ölçeği'nin başka bir değiştirilmiş versiyonunu oluşturmuşlardır (Dia ve ark., 2005). Araştırmanın sonucunda her iki grupta da “bilişsel ilgi” en çok güdülenme yönelimi olurken, “rutinden kaçış” en az güdülenme yönelimi olarak tespit edilmiştir. Bir diğer bulgu ise, iki gruptan sürekli eğitim öğrencileri nispeten “dışsal beklentiler” güdüsel yönelimiyle eğitim etkinliğine katılırken, doktora öğrencileri grubundaki en çok tercih edilen güdüsel yönelim “mesleki gelişme” olmuştur.

Isaac, Guy ve Valentine (2001), araştırmalarında, Afrikalı Amerikan yetişkinlerin kilise eğitimine güdülenmelerini saptamayı ve betimlemeyi, kavramsal olarak anlamlı güdülenme boyutları şeklinde sınıflandırmayı amaçlamışlardır. Araştırmada Boshier (1971) tarafından geliştirilen Eğitime Katılma Ölçeği'nin dini değerleri içine alacak şekilde değiştirilmiş versiyonu kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularında Afrikalı Amerikan yetişkinleri kilise eğitimine güdüleyen yedi faktörlü bir güdüsel yapı ortaya çıkmıştır. Bu faktörlerden dördünün önceki araştırmalarla uyumlu olduğu tespit edilmiştir. Diğer üç faktörün ise (kültürel aile düzeni, kişisel sorunlarla yüzleşmede destek, ruhsal ve dini gelişme) yetişkinlerin öğrenmeye güdülenmesine yeni bir bakış açısı getirecek türde olduğu savunulmaktadır.

Joned ve Hong (2006) tarafından yapılan çalışmada, yetişkin öğrenenler olarak “Okul Yöneticiliği Programı”na katılan öğretmenlerin güdüsel yönelimlerini, akademik başarıyla güdüsel yönelimleri arasındaki ilişkiyi ve farklı akademik başarıya sahip öğretmenlerin güdüsel yönelimlerinin de değişip değişmediğini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmanın evreni, Malezya'da Eğitim Bakanlığı'na bağlı Aminuddin Baki Enstitüsü'nde “Okul Yöneticiliği Programı”na katılan 260 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmada Boshier (1982) tarafından geliştirilen 42 maddelik Eğitime Katılma Ölçeği, programa katılan öğretmenlere göre yeniden düzenlenerek

uygulanmıştır. 215 geçerli anketin toplandığı araştırmada, veri analizi SPSS programında ortalama, yüzde ve ANOVA testleri ile yapılmıştır. Araştırma bulgularında, en fazla puan alan güdülenme faktörleri sırasıyla “mesleki ilerleme”, “eğitsel hazırlık” ve “bilişsel ilgi”dir. Öğretmenlerin akademik dereceleri ile “eğitsel hazırlık” ve “ailesel nedenler” faktörleri arasında negatif fakat anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Pena ve Castillo (2006), Brezilya’da biri özel biri devlet olmak üzere iki sağlık kuruluşundaki sürekli eğitime katılan hemşirelerin katılmalarındaki kişisel ve mesleki faktörleri ile güdüsel yönelimleri belirlemeyi amaçlamıştır. Bu amaçla özel sağlık kuruluşundan 105 ve devlet sağlık kuruluşundan 200 katılımcı ile yapılan çalışmada, Katılma Sebepleri Ölçeği (Scale of Reasons for Participation-SRP) ve Sürekli Eğitime Katılma Ölçeği (Instrument of Participation in Continuing Education-PCE) uygulanmıştır. Kişisel faktörlerde gelirin, mesleki faktörlerde akademik düzeyin ve mesleki konumunun hemşirelerin sürekli eğitime katılmalarında etkili olduğu tespit edilmiştir. Hemşirelerin çalıştıkları kuruluşun özel veya devlet olması ile katılmaları arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır.

Raghavan ve Kumar (2008), çalışmalarında açık öğretim ve uzaktan eğitime katılan öğrencilerin sosyo demografik özelliklerini incelemek ve işgücüne göre katılım nedenlerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Bu amaçla 14 Malezya eyaletindeki 53 açık öğretim merkezine kayıtlı uzaktan eğitim katılımcısından gelen 454 geçerli yanıtın faydalanılmıştır. Araştırmacılar üniversite seviyesindeki uzaktan eğitimde yetişkin öğrenenlerin ihtiyaçlarını belirlemek için Boshier (1971) tarafından geliştirilmiş Eğitime Katılma Ölçeği’ni kullanmışlardır. Araştırmanın bulgularında açık öğretimdeki katılımcıların büyük çoğunluğunun 39 yaşından genç, Malezya Malayı, evli, bakmakla yükümlü olduğu insanların olduğu, aylık 3000 Ringgit’ten daha az kazanan bireyler olduğu tespit edilmiştir. Katılım ihtiyacı bulgularında en yüksek puan alan güdülenme mesleki ilerleme faktörü olmuştur. Bu faktörü bilişsel ilgi ve iletişim geliştirme faktörleri takip etmektedir. En düşük puan alan diğer faktörleri ise toplumsal ilişki, ailesel nedenler ve sosyal güdülenme faktörleri olmuştur.

Kim ve Merriam (2004) yaşlı yetişkinlerin Emeklilikte Öğrenme (LIR-Learning in Retirement) enstitülerinden birinde yaptıkları çalışmada, aktif yaşam boyu öğrenen olan yetişkinlerin öğrenme yönelimlerini incelemeyi amaçlamışlardır. Bu amaçla bu enstitüdeki 50 yaş üstü 266 yetişkine demografik özellikler ve eğitime katılma ölçeği olmak üzere iki bölümden oluşan anket uygulanmıştır. Daha önce Boshier (1991)’in

geliştirdiği Eğitime Katılma Ölçeği esas alınarak, araştırmanın yapıldığı enstitü için araştırmacılar tarafından yeniden düzenlenmiştir. Bu nedenle Boshier'ın 7 güdüsel yönelim faktöründen 3'ü (iletişim geliştirme (communication improvement), eğitsel hazırlık (educational preparation) ve mesleki ilerleme (professional advancement)) çıkarılmıştır. Eğitime Katılma Ölçeği yeni haliyle dört güdüsel yönelim faktörünü (toplumsal ilişki (social contact), ailesel nedenler (family togetherness), sosyal güdülenme (social stimulation) ve bilişsel ilgi (cognitive interest)) içermektedir. 189 geçerli anketin toplandığı araştırmanın sonucunda, yaşlı yetişkinler bilme arzularını tatmin etmek ve sosyal ilişki kurmak için eğitim etkinliklerine katıldıkları tespit edilmiştir. Buna göre katılımcı yetişkinler ağırlıklı olarak öğrenme ve etkinlik yönelimli olarak güdülenmektedir.

Dong-hong ve Ya-ping, (2008) tarafından Çin'de örgün eğitim dışındaki İngilizce kurslarına katılan üniversite öğrencilerinin bu kurslara katılmalarına neden olan güdüleri belirlemek amacıyla bir çalışma yapılmıştır. Bu amaçla alanyazın taramasına uygun olarak 28 maddelik bir güdülenme ölçeği geliştirilmiştir. Yapılan faktör analizi sonucu yedi güdüsel yönelim belirlenmiş, ölçekte yedili likert tipi derecelendirme kullanılmıştır. 312 üniversite öğrencisinin anketinin geçerli bulunduğu çalışmanın bulgularına göre ulaşılan yedi güdülenme faktörü sırasıyla şunlardır: dil becerisini geliştirmek, iş bulmak, İngilizceye ilgi duymak, yurt dışına gitmek, gerçeklerden kaçmak, içinde bulunulan şartlar ve gösteriş. Bu güdülerden dil becerisini geliştirmek, iş bulmak, ilgi duymak ve yurt dışına çıkmak, İngilizce kursuna katılmalarına neden olan temel güdülenme faktörleridir. Bu bulgulara göre, İngilizce kursuna katılan üniversite öğrencileri Boshier'in güdüsel yönelimlerinden iletişim geliştirme, mesleki ilerleme ve bilişsel ilgi yönelimleriyle güdülenmektedir.

Strong ve Harder (2010) araştırmalarında ABD'de Tennessee Eyaleti'nin Putnam Bölgesi'nde, "Usta Bahçıvan Eğitimi Programı"na (Master Gardener Program) katılan yetişkinlerin kursa katılmalarındaki güdüsel yönelimlerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmaya, Tennessee Eyaleti sınırları içinde yer alan Putnam Bölgesi'nde usta bahçıvanlık eğitimi programına katılan 89 yetişkin öğrenen katılmıştır. Araştırmada, Boshier (1971)'in Eğitime Katılma Ölçeği'nden ve Houle (1961)'un üçlü tipolojisinden uyarladığı ve Mergener (1979)'in yeniden düzenlediği 43 madde ve 6 faktörden oluşan "Eğitime Katılma Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma bulgularında, "Usta Bahçıvanlık Eğitimi Programı"na katılan yetişkinlerin "pratik yarar sağlamak", "bilme arzularını doyurmak", "entelektüel meraklarını gidermek" ve "sorgulayıcı zihinlerini tatmin

etmek” güdüsel yönelimleriyle eğitim etkinliğine katıldıkları tespit edilmiştir. Bulgu analizinde, yetişkinlerin katılma nedenleri arasında “sosyal ilişkiler kurma” ya da “toplum hizmetinde bulunma” gibi nedenlerin olmadığı görülmektedir.

Alanyazın taramasında ulaşılan yukarıdaki yurtdışı çalışmaların yanı sıra Türkiye’de de yetişkinlerin eğitime katılma nedenlerine ve güdüsel yönelimlerine yönelik araştırmalar günümüze değin çeşitli araştırmalar yapılmıştır.

Ayhan (1988), çalışmasında Ankara’daki beş Halk Eğitimi Merkezi tarafından düzenlenen 54 meslek ve beceri kursuna katılan 700 yetişkinin demografik özelliklerini, bu kurslara katılmalarını güdüleyen etmenleri, katıldıkları kurs programına ilişkin görüşlerini ve katılımcıların kurs sonrası düşüncelerini araştırmıştır. Araştırmacı, veri toplama aracı olarak kendisinin geliştirip, uzman görüşü ile son şeklini verdiği ve demografik özellikler, kursa katılma amaçları ve katılımı güdüleyen etmenler ile kurs programına ilişkin görüşler olmak üzere üç bölümden oluşan soru kâğıdı kullanmıştır. Araştırma bulgularına göre, kursa katılma nedenleri devam edilen kursa göre değişmektedir. Özellikle ekonomik amaç ya da güdülerle ilgili devam edilen kurslarda bu durum çarpıcıdır. Ekonomik amaçlar dışında etkinlik amaçlı katılımların da katılmada etkili olduğu görülmüştür. 19 yaş altındakiler daha çok sosyalleşmek için kurslara katılırken, diğer yaş gruplarında ekonomik nedenlerle katılım ağırlıklıdır. Medeni duruma göre, evli yetişkinler aile bütçesine katkıda bulunma amacıyla, bekarlar ise ev dışında çalışma amacıyla daha fazla kurslara katılmaktadır.

Tekin (1988) tarafından yapılan çalışmada ise Ankara’daki bir akşam ortaokulu ve iki akşam lisesindeki 438 yetişkin öğrenenin demografik özellikleri, daha önce okuldan ayrılma nedenleri ve tekrar okula devam sırasında karşılaştıkları güçlükler konusundaki görüşleri incelenmiştir. Araştırma bulgularında, katılımcıların çoğunlukla (%87) erkek ve memur (%81) olduğu neredeyse tamamının (%97) 37 yaş altında olduğu, genel olarak kırsal kökenli ve gelir seviyesi düşük ailelerden geldikleri tespit edilmiştir. Ayrıca, katılımcıların akşam okullarına kayıt olma nedenleri ağırlıklı olarak genel kültürü arttırmak, daha üst düzeyde eğitime devam etmek, çalıştıkları işlerde daha iyi görev elde etmek, çalıştıkları işlerde kademe ilerlemesi sağlamak olarak saptanmıştır. Ev ya da iş yaşamının sıkıcılığından uzaklaşmak, okuldan mezun olarak iş bulmak nedenleri daha az tercih edilmiştir. Araştırmada katılımcıların sosyal amaçlardan ziyade, mesleki ve eğitsel amaçlarla güdülendiği görülmektedir.

Ural (1991), çalışmasında yetişkinlerin eğitime katılma sebeplerini araştırmak amacıyla Burgess (1971) tarafından geliştirilen, Grabowski (1972) tarafından yeniden

düzenlenen Eğitime Katılma Ölçeği (Reasons for Educational Participation)'ni Türkçe'ye uyarlamış ve kursiyerlere uygulamıştır. Bu ölçeğin güvenilirlik çalışması için beş Halk Eğitimi Merkezinden 247 kursiyer ile çalışılmış, daha sonra da 288 kursiyerin olduğu yeni bir örnekleme demografik özelliklerine ilişkin soruları ve bu ölçeğin sorularını yanıtlamaları istenmiştir. Yapılan faktör analizinde sekiz faktör bulunmuştur. Araştırma sonuçlarına göre bu ölçeğin uyarlanmış haliyle Türk araştırma evreninde güvenilir bir biçimde kullanılabileceği belirtilmiştir. Ayrıca, kadın katılımcıların, erkek katılımcılardan belirgin olarak daha fazla "sosyal ilişki kurma, arkadaşlık etme, günlük hayatın durağanlığından uzaklaşma, sorunlardan biraz olsun kaçma" gibi sebeplerle kurslara katıldıklarını söylemişlerdir.

Duman (2004) çalışmasında, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'ne kayıtlı olan öğrencilerin programa katılma nedenlerini ve güdüsel yönelimlerini Houle'un yetişkin öğrenenler tipolojisine dayalı olarak belirlemeyi amaçlamıştır. 2000-2001 eğitim öğretim yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'ne kayıtlı olan 86 öğrenci araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Houle'un yetişkin öğrenenler tipolojisine dayalı olarak geliştirilen, 40 maddenin yer aldığı ve dörtlü derecelendirme ölçeğine göre düzenlenen anket kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, öğrencilerin 54'ü yani %62,8'i öğrenme yönelimli, 30'u yani %34,9'unun amaç yönelimli ve 2'si yani %2,3'ünün etkinlik yönelimli olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada ayrıca, cinsiyet ve güdüsel yönelim arasında anlamlı bir ilişki görülmektedir. Kadınların %71,8'i, erkeklerin ise %55,3'ü öğrenme yönelimlidir. Kadınların %23,1'inin amaç yönelimli olduğunun ortaya çıktığı bulgularda, amaç yönelimli erkeklerin oranı %44,7'dir.

Duman (2004), çalışmasında, Muğla Üniversitesi Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencilerinin güdüsel yönelimlerini saptamayı ve karşılaştırmalı olarak incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın evrenini, 2003-2004 eğitim öğretim yılı güz döneminde Fen Bilimleri Enstitüsü'ne 59 ve Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne 83 öğrenci olmak üzere toplamda kaydolan 142 yüksek lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında Houle'un yetişkin öğrenenler tipolojisine dayalı olarak geliştirilen, geçerlik ve güvenilirlik çalışması önceden yapılmış olan 40 güdüsel ilgiden oluşan "Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimleri Anketi" kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre, Sosyal Bilimler Enstitüsü öğrencilerinin çoğunluğu öğrenme yönelimli (%55,9) iken, Fen Bilimleri Enstitüsü öğrencilerinin amaç yönelimli(%60,9) oldukları ortaya çıkmıştır. Bunun yanı sıra, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler Enstitüsü öğrencilerinin başat oldukları güdüsel yönelimleri belirlemek için

yapılan analizde, Fen Bilimleri Enstitüsü öğrencileri arasında ‘hiçbir güdüsel yönelimde başat olmayan’ öğrencilerin oranının %34,8 ile en yüksek olduğu ve Sosyal Bilimler Enstitüsü öğrencileri arasında ‘her üç güdüsel yönelimde başat olan’ öğrencilerin oranının %35,6 ile en yüksek olduğu saptanmıştır. Buna göre, Sosyal Bilimler Enstitüsü öğrencilerinin Fen Bilimleri Enstitüsü öğrencilerine göre güdüsel yönelimler açısından daha fazla çeşitlilik gösterdiği sonucunun çıkarılabileceği ifade edilmektedir.

Tezcan (2012) doktora tezi çalışmasında Muğla Halk Eğitimi Merkezi tarafından düzenlenen kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin kursa katılma nedenleri ve güdüsel yönelimlerinin Cyril O. Houle’un yetişkin öğrenenler sınıflandırmasına dayalı olarak saptanması amaçlanmıştır. Bu çalışmada nicel ve nitel yöntemler bir arada kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Muğla Halk Eğitimi Merkezi’nde düzenlenen kurslara 2010- 2011 eğitim öğretim yılında katılan yetişkin öğrenenler, örneklemini ise Muğla Halk Eğitimi Merkezi’nin kendi bünyesinde açtığı kurslara kaydolan 989 yetişkin öğrenen oluşturmaktadır. Çalışmada araştırmacı tarafından geliştirilen “Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimleri Anketi” kullanılmıştır. 562 geçerli anket elde edilmiştir. Araştırmanın nicel bulguların ilki, yetişkin öğrenenlerin %58,4’ü öğrenme yönelimli, %32’si amaç yönelimli ve %9,6’sı etkinlik yönelimlidir. İkinci olarak güdüsel yönelimle cinsiyet, yaş, medeni durum, iş durumu, eğitim durumu ve daha önce katılan kurs sayısı arasında .05 düzeyinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Üçüncü nicel bulgu ise medyan bölme puanlarına göre, amaç yöneliminin en çok tercih edilen yönelim; etkinlik-öğrenme yönelimlerinin ise çift yönelimde en başat olmasıdır. Nicel araştırmada en yüksek puanı alan 58 katılımcıyla (20 amaç yönelimli, 18 etkinlik yönelimli, 20 öğrenme yönelimli) yapılan nitel araştırmanın bulgularına göre ise yetişkin öğrenenler “öğrenmeyi” yaşama uygulamak olarak tanımlamışlardır. Öğrenme yönelimli yetişkin öğrenenler, gün içinde öğrenmeye amaç ve etkinlik yönelimli yetişkin öğrenenlerden daha fazla zaman ayırmaktadırlar. Amaç ve öğrenme yönelimli yetişkin öğrenenler öğrenme kaynağı olarak interneti daha çok kullanmaktadırlar. Amaç yönelimli yetişkin öğrenenler sertifika almak ve mesleki nedenlerle, etkinlik yönelimli yetişkin öğrenenler yeni insanlarla tanışmak ve rutinden kaçmak için, öğrenme yönelimli yetişkin öğrenenler sadece öğrenmek için kursa katılmışlardır.

Yetişkin eğitimi alanında yapılan pek çok çalışmada yetişkinlerin çeşitli eğitim etkinliklerine katılmalarının altında yatan güdüsel yönelimler araştırılmıştır. Günümüze değin yapılan çalışmaları kapsayan alanyazın incelemesinde de verildiği üzere, Houle’un yetişkin öğrenenler tipolojisi ve Boshier’in Eğitime Katılma Ölçeği temel

alınarak yapılmış birçok çalışmaya rastlanmıştır. Daha önce de belirtildiği gibi, Türkiye’de de Houle’un tipolojisine göre yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimlerini araştıran Tezcan (2012)’ın doktora tezi, Duman (2003, 2004)’ın ise makaleleri bulunmaktadır. Bunların yanı sıra, Güngör (2006) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezi çalışması 1991 yılında yine Boshier tarafından gözden geçirilen Eğitime Katılma Ölçeği’nin Türkiye’de okuma yazma kurslarında kullanılması amacıyla Türkçe’ye uyarlanması üzerine hazırlanmıştır. Ancak Güngör (2006)’ün yüksek lisans tezi çalışması dışında ülkemizde Boshier’in Eğitime Katılma Ölçeği’ne göre yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimlerini araştıran başka bir çalışma bulunmamaktadır. Bu nedenle Türkiye’deki yetişkin öğrenenlerin göre eğitim etkinliklerine katılmalarının temelindeki güdüsel yönelimlerini Boshier’in Eğitime Katılma Ölçeği’ne göre araştıran başka bir çalışma olmaması bu alanda bir eksiklik olarak görülebilir. Bu önemli eksiklik, ancak Türkiye’de en fazla kamusal anlamda yetişkin eğitiminin yaygın olarak yapıldığı Halk Eğitimi Merkezleri’nde düzenlenen eğitim etkinliklerine ve bunlara katılan yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimlerine odaklanılarak giderilebileceği düşünülmektedir.

TÜİK (2013), 2007 ve 2012 yıllarında yapılan yaygın eğitime ilişkin karşılaştırmalı raporunda, katılımcıları cinsiyet, yaş, yerleşim yeri, eğitim düzeyi ve katılma nedenlerine göre incelemiştir. Buna göre sadece yaygın eğitime katılım 2007’de Türkiye genelinde %13.9, kentsel bölgelerde %15, kırsal bölgelerde ise %11.2 oranlarında iken; 2012’de Türkiye genelinde %15.4 iken, kentsel yerlerde %17,8, kırsal yerlerdeyse %10.1 olarak gerçekleşmiştir. Araştırmanın devamında katılma nedenlerine ilişkin kısımda ise, 2007’deki katılımcıların katılma nedenleri incelendiğinde, %50,5’i işini daha iyi yapmak, %35,1’i günlük hayatta gerekli bilgi ve becerileri kazanmak, %27.6’sı sertifika almak için, %27.3’ü ilgisini çeken bir konu hakkında bilgi edinmek için ve %25’i bir iş bulma ihtimalinin artması için yaygın eğitime katıldıklarını belirtmişlerdir. 2012’deki Türkiye genelinde yaygın eğitime katılım nedenlerine incelendiğinde ise; 18 ve daha yukarı yaştaki nüfusta yaygın eğitime katılanların %60.9’u işini daha iyi yapmak, %34’ü günlük hayatta gerekli bilgi ve becerileri kazanmak, %33.4’ü ilgisini çeken bir konu hakkında bilgi edinmek ve %27.5’i ise sertifika almak olarak sıralanmaktadır.

Ülkemizde yetişkin eğitimi hizmetlerine bakıldığında, bu alandaki eğitim hizmetlerinin çoğunlukla devlet desteğiyle yürütüldüğü görülmektedir. Ülkemizde yetişkin hizmeti veren kurumlar beşe ayrılır: Halk Eğitimi Merkezleri ve Mesleki

Eğitim Merkezleri'nin bağlı olduğu Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü'nün bağlı olduğu Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), MEB dışındaki bakanlıklar, yerel yönetimler ve diğer kamu kuruluşları, gönüllü kuruluşlar ve özel kurumlar.

Yetişkin eğitimi hizmeti veren bu kurumlardan en yaygın ve ulaşılabilir olanı Halk Eğitimi Merkezleri (HEM)'dir. Türkiye'de halk eğitimi etkinliklerinin en yaygın biçimde gerçekleştirildiği kurumlar olan HEM, eğitim hizmetlerini halka götürmeleri için ilk olarak 1953 yılında açılmış kuruluşlardır (Kılıç, 1981; akt: Aşır, 2011). MEB Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak yetişkin eğitimi hizmeti veren HEM'ler, sonraki yıllarda sayıları hızla artmıştır. HEM'ler İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri'ne bağlı olarak yetişkin eğitimi hizmetlerini sürdürmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından hazırlanan Yaygın Eğitim İstatistiklerine bakıldığında, ülke genelinde toplam sayıları 970'e ulaşan HEM'lerin faaliyet gösterdiği görülmektedir (Kaya, 2015).

Birbirinden farklı yaş, cinsiyet, sosyoekonomik durum, öğrenim düzeyi ve öğrenme ihtiyacı olan insanlardan oluşan HEM'lerin yetişkin katılımcıları, örgün eğitim sistemini tamamlamış, eğitim sistemine hiç girmemiş, eğitim basamaklarından birini terk etmiş veya herhangi bir basamağında eğitimine hala devam ediyor olabilir. Yetişkin öğrenenin bir eğitim etkinliğine katılması, yaşamını değiştirebilecek bir tecrübeyle, yepyeni bir işle veya mevcut işindeki yükselmeyle sonuçlanabilir. Yahut birey entelektüel ilgisi veya öğrenmenin zevki için de eğitim etkinliğine katılabilir. Sebep her ne olursa olsun, eğitime katılma kararını veren yetişkin öğrenen aylar belki de yıllar sürebilecek bilinçli ve planlanmış bir eğitim etkinliğine katılmak üzere hazırdır. Temeline bakıldığında, yetişkin eğitiminde kurslara katılım gönüllülük esasına bağlıdır (Courtney, 1991; Cross, 1981; Darkenwald ve Merriam, 1982) ve Lindeman' ın da vurguladığı gibi "Yetişkin öğrenciler kurslara gönüllü olarak katılırlar." (akt: Bilir, 2004, 19). Yetişkin öğrenenlerin eğitim etkinliklerine katılmalarının ardındaki güdüsel yönelimlerinin belirlenmesi hem alana katkı sağlayacak hem de yetişkinler için düzenlenecek eğitim etkinlikleri için bir temel oluşturacaktır. Bu araştırma ile Boshier'in Eğitime Katılma Ölçeği'ne göre HEM kurslarına katılan yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimleri araştırılarak, Türkçe alan yazına katkı sağlanması beklenmektedir.

Bu çalışmada yetişkinlerin eğitim etkinliklerine katılmalarının temelindeki güdüsel yönelimler araştırılacaktır. Bu bağlamda, Karaman Halk Eğitimi Merkezi'nin açtığı kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin eğitime katılmalarının temelindeki güdüsel yönelimlerini saptamak bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

1.2.Amaç

Bu çalışmada, Karaman HEM’de 2015-2016 eğitim öğretim yılı güz döneminde düzenlenen kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin kurslara katılmalarının temelindeki güdüsel yönelimlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu genel amaç ışığında aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

1. Karaman HEM’de düzenlenen kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin demografik özellikleri nelerdir?
  - Karaman HEM’de düzenlenen kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin;
    - a) cinsiyete,
    - b) yaşa,
    - c) eğitim düzeyine,
    - d) medeni duruma,
    - e) çocuk sayısına,
    - f) çalışma durumuna,
    - g) eşlerinin çalışma durumuna,
    - h) ailenin (anne, baba ve eş) eğitim düzeyine,
    - i) ortalama hane gelirine,
    - j) kiminle yaşadıklarına,
    - k) daha önce bir HEM kursuna katılıp katılmama durumuna,
    - l) katıldıysa katıldıkları kurs sayısına ve
    - m) devam etmekte oldukları kurslara göre dağılımları nasıldır?
2. Bu yetişkin öğrenenlerin Boshier’in Eğitime Katılma Ölçeği’ne göre güdüsel yönelimlerinin ortalamaları nasıldır?
3. Bu yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimleriyle,
  - a) cinsiyeti,
  - b) yaşı,
  - c) medeni durumu,
  - d) eğitim düzeyi,
  - e) aylık ortalama hane geliri ve
  - f) çalışma durumu arasında nasıl bir ilişki vardır?
4. Bu yetişkin öğrenenlerin cinsiyet, yaş, aylık ortalama hane geliri, medeni durum ve eğitim düzeyi değişkenlerinin ikili ortak etkilerinin güdüsel yönelimlerine olan etkisi nasıldır?

1.3.Önem

Bulduğumuz çağdaki çeşitli değişimlere (toplum ve üretim düzeni vb.) bağlı olarak bireylerin toplumsal rollerinde de değişiklikler meydana gelmiştir. Yaşanan bu değişimlere bağlı olarak yetişkin bireyler çeşitli nedenlerle yetişkin eğitimi programlarına katılmaktadırlar. Yetişkin öğrenenlerin hangi güdüsel yönelimle hangi kurslara katıldığı tam da bu noktada öne çıkmaktadır. Bu nedenle bu araştırmada yetişkinlerin güdüsel yönelimlerinin incelenmesinin nedeni, HEM tarafından düzenlenen eğitim programlarına katılan yetişkinlerin nasıl bir profile sahip olduğu, katılmalarındaki temel güdüsel yönelimlerin analiz edilmesi ve eğitim programlarının elde edilen yetişkin profiline ve güdüsel yönelimlere göre gözden geçirilmesi yeniden planlanması ve içeriğin düzenlenmesi konusunda yetişkin eğitimi alanına katkı sağlamaktır.

Boshier'in Eğitime Katılma Ölçeği'ni 1971'de geliştirip son halini verdiği 1991'den bu yana, ölçek farklı ülkelerde farklı yetişkin katılımcılara uygulanarak, hem geçerlik ve güvenilirliğinin test edilmesi hem de pek çok yetişkinin güdüsel yöneliminin belirlenmesi sağlanmıştır. Ülkemizdeki yetişkin eğitiminde katılma konusunda alanyazın incelendiğinde, yetişkinlerin eğitime katılmasının nedenlerine ilişkin çeşitli çalışmalar yapılmış olsa da, güdüsel yönelimlere ilişkin sayılı çalışma bulunmaktadır. Bunlar; Houle'un tipolojisine göre yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimlerini araştıran Tezcan (2012)'in doktora tezi ve Duman (2003) (2004)'ün makaleleri ile Güngör (2006)'ün Boshier'in Eğitime Katılma Ölçeği'ni Türkiye'de okuma yazma kurslarında kullanmak amacıyla Türkçeye uyarlanması üzerine hazırladığı yüksek lisans tezi çalışmalarıdır. Bu çalışmalar dışında ülkemizde yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimlerini araştıran başka bir çalışmaya rastlanmamıştır. Buna göre Boshier'in Eğitime Katılma Ölçeği'nin Güngör (2006)'ün çalışması kapsamında İstanbul'da bulunan sekiz HEM'de okuma yazma kursları dışında uygulanmış başka bir örneğin olmaması, bu alanda büyük bir eksiklik olduğunu göstermektedir. Bu nedenle bu çalışma ile Karaman HEM'in kurslarına katılan yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimlerinin Boshier'in ölçeğine göre belirlenmesi açısından önemli görülmektedir.

Bu çalışmayla;

1. Türkiye'de yetişkinlerin eğitime katılmalarının temelindeki güdüsel yönelimlerin saptanması konusunda yetişkin eğitimi alanına,

2. Yetişkin eğitiminde katılımın artmasına yönelik çalışmaların yapıldığı HEM'lere,
3. Boshier'in geliştirdiği ölçeğin Türkiye'deki bir HEM'de düzenlenen (okuma-yazma kursları dışındaki) kurslara uygulanan ilk örnek olarak yine yetişkin eğitimi alanına katkı sağlaması beklenmektedir.

1.4.Sınırlılıklar

Bu çalışmada, Karaman HEM'de 2015-2016 eğitim öğretim yılı güz döneminde düzenlenen kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimlerinin Boshier'in geliştirdiği Eğitime Katılma Ölçeği'ne göre belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu sebeple bu çalışma;

- a) 2015- 2016 eğitim öğretim yılında Karaman HEM'de güz döneminde düzenlenen (okuma yazma kursları dışındaki) belirtilen kurslara katılan yetişkin öğrenenlerden oluşturulan çalışma grubuyla,
- b) Yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimleri ile ilgili olarak Boshier'in geliştirdiği Eğitime Katılma Ölçeği'nin belirlediği güdüsel yönelimlerin temel alınmasıyla sınırlıdır.

1.5.Kısaltmalar

EPS Education Participation Scale (Eğitime Katılma Ölçeği)

EPS F-Form Educational Participation Scale First Form

EPS A Form Educational Participation Scale Alternate Form

HEM Halk Eğitimi Merkezi

TÜİK Türkiye İstatistik Kurumu

MEB Milli Eğitim Bakanlığı

BÖLÜM 2

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeline, çalışma grubuna, verilerin toplanmasına ve verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada Karaman HEM’de 2015-2016 eğitim öğretim yılı güz döneminde düzenlenen kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin kurslara katılmalarının temelindeki güdüsel yönelimlerinin Boshier(1991)’in Eğitime Katılma Ölçeği’ne göre belirlenmesi amaçlandığı için araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen varolan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2013). Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2011). Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan, onu uygun bir biçimde gözleyip belirleyebilmektir (Yıldırım ve Şimşek, 2003). Bu araştırma verilerinin toplanması ve analizinde nicel araştırma teknikleri kullanılmıştır.

2.1.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın yapıldığı 2015-2016 eğitim öğretim yılında 7498 yetişkin öğrenen Karaman HEM’de açılan kurslara kayıt yaptırmıştır. Bu araştırmanın yapıldığı kurslara bu dönemde kayıtlı yetişkin öğrenen sayısı ise 3091’dir. Araştırmanın çalışma grubunu Karaman HEM’de 2015-2016 eğitim öğretim yılı güz döneminde düzenlenen kurslara katılan 650 yetişkin öğrenen oluşturmaktadır. Bu araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, okuma yazma kursları dışındaki yetişkin öğrenenlerin hepsine ulaşılacak istenmiştir. Bunun sonucunda, Karaman HEM’deki kurslara devam eden ve çalışmaya katılmayı kabul eden 650 kursiyere ölçek uygulanmıştır. Bu sayının toplam Karaman

HEM kursiyerlerinin sayısından az olmasının nedenleri; kursa kayıt yaptırmasına rağmen devam etmeyen kursiyerler olması, araştırmacının uygulama yaptığı derslere kursiyerlerin çeşitli sebeplerle katılamamış olması olarak sıralanabilir.

2.2. Verilerin Toplanması ve Analizi

Yetişkin öğrenenlerin eğitim etkinliklerine katılmalarının ardındaki güdüsel yönelimlerini belirlemeye yönelik çalışmalar için yapılan alanyazın taramasında, uluslararası kullanımının yaygın olması ve psikometrik olarak tutarlı olması nedeniyle Boshier'in Eğitime Katılma Ölçeği'nin kullanılması, Doç. Dr. Ahmet Yıldız ve Prof. Dr. Meral Uysal'ın görüşleriyle de uygun bulunmuştur. Dolayısıyla, Boshier tarafından 1971'de geliştirilip 1991'de değiştirilerek güncel formunu alan Eğitime Katılma Ölçeği'nin araştırmada kullanılmasına karar kılınmıştır. Bunu takiben Boshier ile e-posta yoluyla iletişime geçilerek ölçeğin kullanılmasına dair izin alınmış, orijinal İngilizce ölçek Boshier tarafından araştırmacıya gönderilmiştir. Ancak daha sonraki alanyazın araştırmasında, ölçeğin Güngör (2006) tarafından bir uyarlama tez çalışmasıyla Türkçe'ye kazandırıldığı görülmüştür. Bu nedenle Güngör'den ölçeğin Türkçe uyarlamasının alınıp uygulanmasına ilişkin gerekli izin alınmıştır.

2.2.1. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veriler, Eğitime Katılma Ölçeği'nin Güngör'ün Türkçe uyarlamasının uygulanması sonucu toplanmıştır. Anket uygulaması 28.12.2015-22.01.2016 tarihleri arasında gerçekteştirilmiştir.

Buna göre ölçek iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde yetişkin öğrenenlerin sosyo demografik özelliklerini belirlemek üzere kullanılacak olan sorular, araştırmanın alt amaçlarına uygun olarak düzenlenmiştir. Bu bölümde katılımcıların cinsiyetine, yaşına, eğitim düzeyine, medeni durumuna, çocuk sayısına, çalışma durumuna, eşlerinin çalışma durumuna, ailenin (anne, baba ve eş) eğitim düzeyine, aylık ortalama hane gelirine, kiminle yaşadığına, daha önce bir HEM kursuna katılıp katılmama durumuna, eğer katıldıysa sayısına ve devam etmekte olduğu kursa ilişkin 13 soruya yer verilmektedir. İkinci bölümde ise güdüsel yönelimlerine ilişkin 42 maddelik dörtlü Likert ölçeğinden oluşan bir anket bulunmaktadır. Ölçekteki yedi faktör, yetişkin öğrenenlerin bir eğitim etkinliğine katılmalarının ardındaki yedi güdüsel yönelimi

temsil etmektedir. Her bir güdüsel yönelim için altışar madde bulunmaktadır. Buna göre ölçek, her biri altı maddeden oluşan yedi faktörden oluşmaktadır.

2.2.2. Veri Analizi

Verilerin analizi nicel yöntemle toplanmıştır. Bilgisayar ortamında hazırlanan verilerin analizinde SPSS 21 (The Statistical Package for the Social Sciences) programından faydalanılarak frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama, standart sapma, bağımsız t-testi, ki-kare, ANOVA (tek yönlü varyans analizi) ve MANOVA (iki yönlü varyans analizi) kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan ankette 4'lü likert tipi derecelendirme ölçeği çerçevesinde "Hiç Etkili Değil" (1), "Çok Az Etkili" (2), "Biraz Etkili" (3), "Çok Etkili" (4) şeklinde bir derecelendirme ile seçenekler sunulmuştur. Bu seçeneklere analiz yapabilmek için 1'den 4'e kadar sayısal değerler verilmiştir. Bu sayısal değerler ile araştırmaya katılan her yetişkin öğrenenin yedi güdüsel yönelimini gösteren anket maddelerine verdikleri yanıtlar teker teker hesaplanmıştır. Böylece yetişkin öğrenenlerin her bir güdüsel yönelime verdikleri yanıtların ortalama puanları belirlenmiştir.

Veriler çözümlenirken, yetişkin öğrenenlerin Boshier'in Eğitim Katılma Ölçeği'nden aldıkları puanlara ilişkin ortalamaları, cinsiyeti, yaşı, çalışma durumu, medeni durumu, çocuk sayısı, kendisinin, eşinin, anne ve babasının eğitim düzeyi, aylık ortalama hane geliri, kiminle yaşadığı, daha önce kursa katılıp katılmadığı, katıldıysa daha önce katıldığı kursların sayısı, şuan devam etmekte oldukları kurs ve yedi güdüsel yönelime ilişkin verdikleri yanıtlara dair veriler çizelgelere yerleştirilmiş ve çizelgeler yardımıyla yorumlanmıştır.

Birinci amaç olan "Karaman HEM'de 2015–2016 eğitim öğretim yılı ilk döneminde düzenlenen kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin demografik özellikleri nelerdir?" sorusu için değerlendirme yapılırken, yetişkin öğrenenlerin "cinsiyet, yaş, çalışma durumu, medeni durumu, çocuk sayısı, kendilerinin, eşlerinin, anne ve babalarının eğitim düzeyi, aylık ortalama hane geliri, kiminle yaşadıkları, daha önce kursa katılıp katılmadıkları, daha önce katıldıkları kursların sayısı ve şuan devam etmekte oldukları kurs" değişkenleri incelenmiş, analiz için frekans ve yüzde kullanılmıştır.

İkinci amaç olan "Karaman HEM'de 2015–2016 eğitim öğretim yılı ilk döneminde düzenlenen kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin yedi temel güdüsel yönelime göre

dağılımı nasıldır?” sorusunun analizinde yetişkin öğrenenlerin her bir güdüsel yönelimden aldıkları puanların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları kullanılmıştır.

Üçüncü amaç olan “Karaman HEM’de 2015–2016 eğitim öğretim yılı ilk döneminde düzenlenen kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimleriyle cinsiyet, yaş, çalışma durumu, medeni durum, aylık ortalama hane geliri ve çalışma durumu arasında nasıl bir ilişki vardır?” sorusunun analizi için değişkenlere göre güdüsel yönelimlerinin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini saptamak amacıyla ANOVA (tek yönlü varyans analizi) ve t-testi (independent samples) yapılmıştır. Bu farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu saptamak amacıyla Tukey HSD Testi; aynı alt problemin yetişkin öğrenenlerin demografik özelliklerine göre güdüsel yönelimlerinin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini saptamak amacıyla da t-testi uygulanmıştır.

Dördüncü amaç olan “Karaman HEM’de düzenlenen kurslara 2015–2016 eğitim öğretim yılı ilk döneminde katılan yetişkin öğrenenlerin demografik özelliklerinin ikili ortak etkilerinin güdüsel yönelimleri üzerindeki etkisi nasıldır?” sorusunu değerlendirmek amacıyla demografik özelliklerin ortak etkilerinin güdüsel yönelimler üzerinde anlamlı olup olmadığını ölçmek için MANOVA (iki yönlü varyans analizi) ve değişkenler arasındaki ilişkinin olup olmadığını ortaya çıkarmak için ise χ^2 (Ki – kare) analizleri uygulanmıştır.

BÖLÜM 3

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölüm, bulgular ve bulguların yorumlanmasından oluşmaktadır. Bulgular ve yorum, **a)** Yetişkin öğrenenlerin demografik özellikleri, **b)** Yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimlerine göre dağılımları, **c)** Yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimlerinin demografik özelliklere göre değerlendirilmesi, **d)** Yetişkin öğrenenlerin demografik özelliklerinin ikili ortak etkilerinin her bir güdüsel yönelim üzerindeki etkisinin değerlendirilmesi olmak üzere dört başlık altında ele alınmıştır.

3.1. Yetişkin Öğrenenlerin Demografik Özellikleri

Bu başlıkta eğitim etkinliklerine katılan yetişkinlerin demografik özelliklerine ve bu özelliklere ilişkin bulgulara ve yorumlara yer verilecektir.

3.1.1. Cinsiyet

Çizelge 1’de araştırmaya katılan yetişkin öğrenenlerin cinsiyetlerine göre dağılımı görülmektedir.

Çizelge 1

Yetişkin Öğrenenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılım

Cinsiyet	Kişi Sayısı	%
Kadın	525	80.8
Erkek	125	19.2
TOPLAM	650	100

Çizelge 1’de çalışmaya katılan yetişkin öğrenenlerin cinsiyeti incelendiğinde, %80.8 inin kadın, %19.2’sinin erkek olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Bu çizelgede kadınların çoğunluğu oluşturduğu açıkça görülmektedir.

Bu bulgu ile Tezcan (2012)’nin araştırmasındaki yetişkin öğrenenlerin cinsiyetlerine göre dağılımlarına ilişkin bulguyla birebir paralellik göstermesi dikkat çekicidir. Ayrıca Güngör (2006)’ün çalışmasında da kadın katılımcıların oranı (%54.7)

erkek katılımcıların (%45.3) oranından fazladır. Dahası, Ersöz (2007)'ün İSMEK'te yaptığı çalışmada kurslara katılanların çoğunluğunu ev hanımı kadınların oluşturduğu belirtilmiştir (akt. Yıldız, 2012).

Bu tablo bize katılımcıların cinsiyet dağılımına dair genel bir fikir vermektedir. Ancak, Çizelge 1'deki cinsiyet dağılımına ilişkin bulguların tüm kurslarda aynı olduğunu düşünmek aldatıcı olabilir. Nitekim bazı kurslarda kadın sayısı ağırlıklı iken, bazı kursları sadece erkeklerin tercih ettiği görülmektedir.

Dolayısıyla gerçek durumu analiz edebilmek için kadın ve erkek yetişkin öğrenenleri tercih ettikleri kurslara göre Çizelge 2'de incelemenin önemli bulguları olduğu düşünülmektedir.

Çizelge 2

Yetişkin Öğrenenlerin Kurslara Göre Cinsiyetlerinin Dağılımı

Kurslar		Cinsiyet		
		Kadın	Erkek	Toplam
Ev tekstili	f	130	0	130
	Kurs içindeki yüzde	100.0%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	20.0%	.0%	20.0%
Bilgisayar	f	53	23	76
	Kurs içindeki yüzde	69.7%	30.3%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	8.2%	3.5%	11.7%
Kalorifer Ateşçiliği	f	0	18	18
	Kurs içindeki yüzde	.0%	100.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.0%	2.8%	2.8%
Avcılık	f	0	21	21
	Kurs içindeki yüzde	.0%	100.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.0%	3.2%	3.2%
Kat'ı Sanatı	f	37	5	42
	Kurs içindeki yüzde	88.1%	11.9%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	5.7%	.8%	6.5%
Aşçı Çıraklığı	f	8	8	16
	Kurs içindeki yüzde	50.0%	50.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	1.2%	1.2%	2.5%
4-6 Yaş Çocuk Etkinlikleri	f	16	0	16
	Kurs içindeki yüzde	100.0%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	2.5%	.0%	2.5%
Kırkyama	f	15	0	15
	Kurs içindeki yüzde	100.0%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	2.3%	.0%	2.3%

(devam ediyor)

Çizelge 2 (devam)

Yetişkin Öğrenenlerin Kurslara Göre Cinsiyetlerinin Dağılımı

Kurslar		Cinsiyet		
		Kadın	Erkek	Toplam
Ust Giyim	f	8	0	8
	Kurs içindeki yüzde	100.0%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	1.2%	.0%	1.2%
Çeyiz Hazırlama	f	8	0	8
	Kurs içindeki yüzde	100.0%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	1.2%	.0%	1.2%
Resim	f	40	6	46
	Kurs içindeki yüzde	87.0%	13.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	6.2%	.9%	7.1%
Ney, Bağlama, Gitar	f	18	13	31
	Kurs içindeki yüzde	58.1%	41.9%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	2.8%	2.0%	4.8%
Kitre Bebek	f	7	0	7
	Kurs içindeki yüzde	100.0%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	1.1%	.0%	1.1%
El Nakışı	f	14	0	14
	Kurs içindeki yüzde	100.0%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	2.2%	.0%	2.2%
Kur'an	f	20	0	20
	Kurs içindeki yüzde	100.0%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	3.1%	.0%	3.1%
Arapça	f	3	2	5
	Kurs içindeki yüzde	60.0%	40.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.5%	.3%	.8%
İngilizce	f	20	12	32
	Kurs içindeki yüzde	62.5%	37.5%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	3.1%	1.8%	4.9%
İğne Oyası	f	53	0	53
	Kurs içindeki yüzde	100.0%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	8.2%	.0%	8.2%
Hasta Kayıt İşlemleri	f	73	16	89
	Kurs içindeki yüzde	82.0%	18.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	11.2%	2.5%	13.7%
Halk Oyunları	f	2	1	3
	Kurs içindeki yüzde	66.7%	33.3%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.3%	.2%	.5%
Toplam	f	525	125	650
	Toplam yüzde	80.8%	19.2%	100.0%

Çizelge 2’de, yetişkin öğrenenlerin cinsiyetlerinin katıldıkları kurslara göre dağılımı gösterilmektedir. Buna göre yetişkin öğrenenlerin cinsiyetleri ile katıldıkları kurs arasında anlamlı bir ilişki olduğu ($p<0,05$) görülmektedir. Bir diğer deyişle, kadın ve erkeklerin seçtikleri kursların farklılık gösterdiği anlaşılmıştır. Çizelgeye göre ev

tekstili, 4-6 yaş çocuk etkinlikleri, kırkyama, üst giyim, çeyiz hazırlama, kitre bebek yapımı, el nakışı, iğne oyası ve Kur'an kurslarını sadece kadın katılımcıların tercih ettiği tespit edilmiştir. Buna benzer olarak, kadın yetişkin öğrenenlerin kat'ı sanatı kursunda %88.1, resim kursunda %87, hasta kayıt işlemleri kursunda %82 ile çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir. Aşçı çıraklığı kursunu ise erkek ve kadın yetişkin öğrenenlerin aynı oranda tercih ettikleri görülmüştür.

Bu bulgulara göre, kadınların daha çok ev ve el işi ile ilgili kursları tercih ettiği, erkeklerin ise ağırlıklı olarak bunların dışında kalan kursları tercih ettikleri anlaşılmaktadır. Başka bir deyişle, ev içi sorumluluklar yüklenen kadınlar, kendi pratik yaşamlarıyla doğrudan ilişkili olan ve daha çok ev hanımlığı rollerini öne çıkarıp pekiştiren kurslara katılmaktadır. Ev dışı sorumluluklar yüklenen erkekler ise kişisel gelişim, mesleki gelişim veya ev dışı faaliyetleri vurgulayan kurslara katılmaktadır. Bu şekilde eril kültürün baskısı altında şekillenen toplumsal cinsiyet kalıpları, bu kurslar vasıtasıyla kadınların sosyal alanını ev içi etkinliklerle sınırlandırırken, erkeklere daha fazla özgürlük ve daha çeşitli çalışma alanları sağlamaktadır. Nitekim Yıldız (2012)'in da belirttiği gibi, kadınların yoğun olarak katıldıkları programlara bakıldığında, bu programların kadının yerini ev, temel işlevini çocuklara ve diğer aile fertlerine yönelik bakım hizmetleri olarak tanımlayan geleneksel dünya görüşünü ve geleneksel cinsiyet rollerini yeniden üreten programlar olduğu görülmektedir. Benzer bir görüşle, Ural (1991)'a göre de erkekler daha çok ekonomik veya mesleki nedenlerle kurslara katılmaktadır; bunun nedeni ise eril kültür içinde ailenin lideri olarak görülen erkeğin görevinin evine para getirmek olmasıdır. Bu bağlamda, kadınların pratik yaşamlarında sınırlandırıldıkları alan ev işleri, sosyal anlamda da ev ve ev işlerine ilişkin sosyal etkinlikler çerçevesinde kısıtlandırıldığı yorumu yapılabilir.

3.1.2. Yaş Durumu

Çizelge 3'te araştırmaya katılan yetişkin öğrenenlerin belirlenen yaş aralıklarına göre dağılımı görülmektedir.

Çizelge 3

Yetişkin Öğrenenlerin Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş	(f)	%
18-24 yaş aralığı	159	24.5
25-34 yaş aralığı	149	22.9
35-44 yaş aralığı	162	24.9
45-54 yaş aralığı	134	20.6
54-65 yaş aralığı	46	7.1
Toplam	650	100

Çizelge 3'e bakıldığında, araştırmaya katılan yetişkin öğrenenlerin % 24,5'inin 18-24 yaş aralığında, %22,9'unun 25-34 yaş aralığında, %24,9'unun 35-44 yaş aralığında, %20,6'sının 45-54 yaş aralığında, %7,1'inin ise 54-65 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Bu çalışma grubunda 65 yaş ve üzeri yetişkin öğrenene rastlanmamıştır. Bu sonuca göre en az katılımcının olduğu 54-65 yaş aralığındaki grup olduğu, diğer yaş aralığındaki grupların ise hemen hemen birbirine yakın sayılarda katılımcıya sahip olduğu görülmektedir.

Çizelge 3, yetişkin öğrenenlerin hangi yaş aralıklarında olduklarına ilişkin genel bir fikir edinmek açısından yararlı görülmektedir. Ne var ki, Çizelge 3'teki bulguların kursların tamamında aynı olduğunu düşünerek yorum yapmak aldatıcı olabilir. Zira yetişkinlerin katıldıkları kursların yaşlarına göre farklılaştığı düşünülmektedir. Bu nedenle daha detaylı bir inceleme ile Çizelge 4'teki yetişkin öğrenenlerin kurslarına göre yaşlarının dağılımını incelemenin faydalı olacağı öngörülmektedir.

Çizelge 4'te yetişkin öğrenenlerin yaşları, katıldıkları kurslara göre değerlendirilmek üzere incelenmiştir. Çizelge 4 incelendiğinde, her kurstaki katılımcıların yaş aralıkları farklılık göstermektedir.

Çizelge 4

Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Yaşlarının Dağılımı

Kurslar		18-24	25-34	35-44	45-54	54-65	Toplam
Ev tekstili	f	2	13	48	55	12	130
	Kurs içindeki yüzde	1.5%	10.0%	36.9%	42.3%	9.2%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.3%	2.0%	7.4%	8.5%	1.8%	20.0%
Bilgisayar	f	39	25	8	2	2	76
	Kurs içindeki yüzde	51.3%	32.9%	10.5%	2.6%	2.6%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	6.0%	3.8%	1.2%	.3%	.3%	11.7%
Kalorifer Ateşçiliği	f	7	8	1	2	0	18
	Kurs içindeki yüzde	38.9%	44.4%	5.6%	11.1%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	1.1%	1.2%	.2%	.3%	.0%	2.8%
Avcılık	f	6	10	2	2	1	21
	Kurs içindeki yüzde	28.6%	47.6%	9.5%	9.5%	4.8%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.9%	1.5%	.3%	.3%	.2%	3.2%
Katı Sanatı	f	4	3	8	18	9	42
	Kurs içindeki yüzde	9.5%	7.1%	19.0%	42.9%	21.4%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.6%	.5%	1.2%	2.8%	1.4%	6.5%
Aşçı Çıraklığı	f	5	6	3	2	0	16
	Kurs içindeki yüzde	31.2%	37.5%	18.8%	12.5%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.8%	.9%	.5%	.3%	.0%	2.5%
4-6Yaş Çocuk Etkinlikleri	f	6	4	6	0	0	16
	Kurs içindeki yüzde	37.5%	25.0%	37.5%	.0%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.9%	.6%	.9%	.0%	.0%	2.5%
Kırkyama	f	0	1	1	7	6	15
	Kurs içindeki yüzde	.0%	6.7%	6.7%	46.7%	40.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.0%	.2%	.2%	1.1%	.9%	2.3%
Ust Giyim	f	2	4	1	0	1	8
	Kurs içindeki yüzde	25.0%	50.0%	12.5%	.0%	12.5%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.3%	.6%	.2%	.0%	.2%	1.2%
Çeyiz Hazırlama	f	1	1	3	3	0	8
	Kurs içindeki yüzde	12.5%	12.5%	37.5%	37.5%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.2%	.2%	.5%	.5%	.0%	1.2%
Resim	f	14	4	17	7	4	46
	Kurs içindeki yüzde	30.4%	8.7%	37.0%	15.2%	8.7%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	2.2%	.6%	2.6%	1.1%	.6%	7.1%
Ney. Bağlama. Gitar	f	18	1	12	0	0	31
	Kurs içindeki yüzde	58.1%	3.2%	38.7%	.0%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	2.8%	.2%	1.8%	.0%	.0%	4.8%
Kitre Bebek	f	1	0	2	3	1	7
	Kurs içindeki yüzde	14.3%	.0%	28.6%	42.9%	14.3%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.2%	.0%	.3%	.5%	.2%	1.1%
El Nakışı	f	1	3	3	6	1	14
	Kurs içindeki yüzde	7.1%	21.4%	21.4%	42.9%	7.1%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.2%	.5%	.5%	.9%	.2%	2.2%
Kur'an	f	1	2	7	6	4	20
	Kurs içindeki yüzde	5.0%	10.0%	35.0%	30.0%	20.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.2%	.3%	1.1%	.9%	.6%	3.1%

(devam ediyor)

Çizelge 4 (devam)

Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Yaşlarının Dağılımı

Kurslar		18-24	25-34	35-44	45-54	54-65	Toplam
Arapça	f	1	1	0	3	0	5
	Kurs içindeki yüzde	20.0%	20.0%	.0%	60.0%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.2%	.2%	.0%	.5%	.0%	.8%
İngilizce	f	15	5	6	6	0	32
	Kurs içindeki yüzde	46.9%	15.6%	18.8%	18.8%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	2.3%	.8%	.9%	.9%	.0%	4.9%
İğne Oyası	f	3	12	22	11	5	53
	Kurs içindeki yüzde	5.7%	22.6%	41.5%	20.8%	9.4%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.5%	1.8%	3.4%	1.7%	.8%	8.2%
Hasta Kayıt İşlemleri	f	30	46	12	1	0	89
	Kurs içindeki yüzde	33.7%	51.7%	13.5%	1.1%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	4.6%	7.1%	1.8%	.2%	.0%	13.7%
Halk Oyunları	f	3	0	0	0	0	3
	Kurs içindeki yüzde	100.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.5%	.0%	.0%	.0%	.0%	.5%
Toplam	f	159	149	162	134	46	650
	Toplam yüzde	24.5%	22.9%	24.9%	20.6%	7.1%	100.0%

Çizelge 4 incelendiğinde yetişkin öğrenenlerin yaşları ile kursları arasında anlamlı bir ilişki olduğu ($p<0,05$) ortaya çıkmıştır. Buna göre, yetişkin öğrenenlerin yaş grubuna göre seçtikleri kursların farklılık gösterdiği görülmektedir. Ayrıca Çizelge 4'ten çıkarılan bulgulara göre, İngilizce ve halk oyunları kursları için yetişkin öğrenenlerin yaşlarının çoğunlukla 18-24 aralığında olduğu görülmektedir. Bu kursları tercih eden katılımcıların genelde üniversitede eğitim almaları bu katılımcıların yaş aralığında çoğunluğu oluşturmasını açıklamaktadır. Bu kurslardan bilgisayar, kalorifer ateşçiliği, avcılık, aşçı çıraklığı, 4-6 yaş çocuk etkinlikleri, üst giyim, resim, hasta kabul işlemleri ve ney/gitar/bağlama kurslarına katılan yetişkin öğrenenlerin ağırlıklı olarak 18-34 yaş aralığında olduğu tespit edilmiştir. Ancak ev tekstili, kırkyama, çeyiz hazırlama, kitre bebek yapımı, el nakışı, Kur'an, Arapça ve kat'ı sanatı kurslarındaki yetişkin öğrenenlerin yaşlarının 35 ve üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Bu bilgiler ışığında, 18-34 yaş aralığındaki kursiyerlerin, bilgisayar, kalorifer ateşçiliği, aşçı çıraklığı, hasta kayıt işlemleri gibi meslek edinmeye ve ya mesleki gelişime yönelik olan kurslara rağbet göstermesi, onların mesleki beceri kaygılarının en üst düzeylerde olduğu yaşlarda olmalarıyla açıklanabilir. Ayrıca, ev içi sorumluluklara ilişkin ev tekstili, kırkyama, çeyiz hazırlama, el nakışı gibi kurslar ile Kur'an okuma ve Arapça gibi dini boyuttaki kursları orta yaşın üzerindeki yetişkin öğrenenlerin tercih

ettiği çıkarımı yapılabilir. Orta yaşların üzerindeki katılımcıların rağbet gösterdiği kurslar arasında, bu iki kategoriye uymayan kat'ı sanatı kursunda ise, yapılan gözlemlere göre vaktini değerlendirmek amacıyla kursa katılan iyi eğitilmiş orta yaşlı emekli yetişkin öğrenenlerin çoğunluğu oluşturduğu tespit edilmiştir.

Kadın yetişkin öğrenenlerin katıldıkları kurslara göre yaşlarının dağılımı için Çizelge 5'e, erkeklerin katıldıkları kurslara göre yaşlarının dağılımı için ise Çizelge 6'ya ihtiyaç duyulmaktadır.

Çizelge 5'te, kadın yetişkin öğrenenlerin katıldıkları kurslara yaş aralıklarının bilgisi verilmektedir. Buna göre hangi kursa hangi yaşlardaki kadınların katıldıkları konusunda fikir edinilebilir.

Çizelge 5

Kadın Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Yaşlarının Dağılımı

Kurslar		Yaş Aralıkları					Toplam
		18-24	25-34	35-44	45-54	54-65	
Ev tekstili	f	2	13	48	55	12	130
	Kurs içindeki yüzde	1.5%	10.0%	36.9%	42.3%	9.2%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.4%	2.5%	9.1%	10.5%	2.3%	24.8%
Bilgisayar	f	29	17	5	2	0	53
	Kurs içindeki yüzde	54.7%	32.1%	9.4%	3.8%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	5.5%	3.2%	1.0%	.4%	.0%	10.1%
Kat'ı Sanatı	f	4	2	6	17	8	37
	Kurs içindeki yüzde	10.8%	5.4%	16.2%	45.9%	21.6%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.8%	.4%	1.1%	3.2%	1.5%	7.0%
Aşçı Çıraklığı	f	2	3	2	1	0	8
	Kurs içindeki yüzde	25.0%	37.5%	25.0%	12.5%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.4%	.6%	.4%	.2%	.0%	1.5%
4-6 Yaş Çocuk Etkinlikleri	f	6	4	6	0	0	16
	Kurs içindeki yüzde	37.5%	25.0%	37.5%	.0%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	1.1%	.8%	1.1%	.0%	.0%	3.0%
Kırkyama	f	0	1	1	7	6	15
	Kurs içindeki yüzde	.0%	6.7%	6.7%	46.7%	40.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.0%	.2%	.2%	1.3%	1.1%	2.9%
Ust Giyim	f	2	4	1	0	1	8
	Kurs içindeki yüzde	25.0%	50.0%	12.5%	.0%	12.5%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.4%	.8%	.2%	.0%	.2%	1.5%
Çeyiz Hazırlama	f	1	1	3	3	0	8
	Kurs içindeki yüzde	12.5%	12.5%	37.5%	37.5%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.2%	.2%	.6%	.6%	.0%	1.5%
Resim	f	10	4	15	7	4	40
	Kurs içindeki yüzde	25.0%	10.0%	37.5%	17.5%	10.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	1.9%	.8%	2.9%	1.3%	.8%	7.6%

(devam ediyor)

Çizelge 5 (devam)

Kadın Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Yaşlarının Dağılımı

Kurslar		Yaş Aralıkları					Toplam
		18-24	25-34	35-44	45-54	54-65	
Ney, Bağlama, Gitar	f	6	1	11	0	0	18
	Kurs içindeki yüzde	33.3%	5.6%	61.1%	.0%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	1.1%	.2%	2.1%	.0%	.0%	3.4%
Kitre Bebek	f	1	0	2	3	1	7
	Kurs içindeki yüzde	14.3%	.0%	28.6%	42.9%	14.3%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.2%	.0%	.4%	.6%	.2%	1.3%
El Nakışı	f	1	3	3	6	1	14
	Kurs içindeki yüzde	7.1%	21.4%	21.4%	42.9%	7.1%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.2%	.6%	.6%	1.1%	.2%	2.7%
Kur'an	f	1	2	7	6	4	20
	Kurs içindeki yüzde	5.0%	10.0%	35.0%	30.0%	20.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.2%	.4%	1.3%	1.1%	.8%	3.8%
Arapça	f	1	1	0	1	0	3
	Kurs içindeki yüzde	33.3%	33.3%	.0%	33.3%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.2%	.2%	.0%	.2%	.0%	.6%
İngilizce	f	7	4	5	4	0	20
	Kurs içindeki yüzde	35.0%	20.0%	25.0%	20.0%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	1.3%	.8%	1.0%	.8%	.0%	3.8%
İğne Oyası	f	3	12	22	11	5	53
	Kurs içindeki yüzde	5.7%	22.6%	41.5%	20.8%	9.4%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.6%	2.3%	4.2%	2.1%	1.0%	10.1%
Hasta Kayıt İşlemleri	f	24	38	11	0	0	73
	Kurs içindeki yüzde	32.9%	52.1%	15.1%	.0%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	4.6%	7.2%	2.1%	.0%	.0%	13.9%
Halk Oyunları	f	2	0	0	0	0	2
	Kurs içindeki yüzde	100.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.4%	.0%	.0%	.0%	.0%	.4%
Toplam	f	102	110	148	123	42	525
	Toplam yüzde	19.4%	21.0%	28.2%	23.4%	8.0%	100.0%

Çizelge 5, kadın yetişkin öğrenenlerin katıldıkları kurslara göre yaş aralıklarını göstermektedir. Buna göre kadın katılımcıların katıldıkları kurslar ile yaşları arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Örneğin, 18-34 yaş aralığındaki genç kadınların daha çok tercih ettiği kurslar bilgisayar, İngilizce, 4-6 yaş çocuk etkinlikleri, hasta kayıt işlemleri, aşçı çıraklığı, üst giyim, ney/bağlama/gitar ve resim kursları olurken, 35 yaş ve üzerindeki kadın yetişkinlerin çoğunlukla yöneldiği kurslar kat'ı sanatı, ev tekstili, kırkyama ve iğne oyası kursları olmuştur. Bu tablodan yola çıkarak genç kadın katılımcılar çoğunlukla mesleki ilerlemeye yönelik kurslara veya entelektüel olarak kendilerini geliştirebilecekleri kurslara; orta yaşın üzerindeki kadın katılımcılar ise ağırlıklı olarak ev işlerine yönelik olan kurslara katıldıkları düşünülebilir.

Çizelge 6'da erkek yetişkin öğrenenlerin katıldıkları kurslara göre yaş dağılımları verilmiştir. Çizelge 6'ya göre, hangi kurslardaki erkeklerin hangi yaş aralıklarında buldukları bilgisine ulaşılabilir.

Çizelge 6

Erkek Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Yaşlarının Dağılımı

Kurslar		Yaş Aralıkları					Toplam
		18-24	25-34	35-44	45-54	54-65	
Bilgisayar	f	10	8	3	0	2	23
	Kurs içindeki yüzde	43.5%	34.8%	13.0%	.0%	8.7%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	8.0%	6.4%	2.4%	.0%	1.6%	18.4%
Kalorifer Ateşçiliği	f	7	8	1	2	0	18
	Kurs içindeki yüzde	38.9%	44.4%	5.6%	11.1%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	5.6%	6.4%	.8%	1.6%	.0%	14.4%
Avcılık	f	6	10	2	2	1	21
	Kurs içindeki yüzde	28.6%	47.6%	9.5%	9.5%	4.8%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	4.8%	8.0%	1.6%	1.6%	.8%	16.8%
Kat'ı Sanatı	f	0	1	2	1	1	5
	Kurs içindeki yüzde	.0%	20.0%	40.0%	20.0%	20.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.0%	.8%	1.6%	.8%	.8%	4.0%
Aşçı Çiraklığı	f	3	3	1	1	0	8
	Kurs içindeki yüzde	37.5%	37.5%	12.5%	12.5%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	2.4%	2.4%	.8%	.8%	.0%	6.4%
Resim	f	4	0	2	0	0	6
	Kurs içindeki yüzde	66.7%	.0%	33.3%	.0%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	3.2%	.0%	1.6%	.0%	.0%	4.8%
Ney, Bağlama, Gitar	f	12	0	1	0	0	13
	Kurs içindeki yüzde	92.3%	.0%	7.7%	.0%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	9.6%	.0%	.8%	.0%	.0%	10.4%
Arapça	f	0	0	0	2	0	2
	Kurs içindeki yüzde	.0%	.0%	.0%	100.0%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.0%	.0%	.0%	1.6%	.0%	1.6%
İngilizce	f	8	1	1	2	0	12
	Kurs içindeki yüzde	66.7%	8.3%	8.3%	16.7%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	6.4%	.8%	.8%	1.6%	.0%	9.6%
Hasta Kayıt İşlemleri	f	6	8	1	1	0	16
	Kurs içindeki yüzde	37.5%	50.0%	6.2%	6.2%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	4.8%	6.4%	.8%	.8%	.0%	12.8%
Halk Oyunları	f	1	0	0	0	0	1
	Kurs içindeki yüzde	100.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.8%	.0%	.0%	.0%	.0%	.8%
Toplam	f	57	39	14	11	4	125
	Toplam yüzde	45.6%	31.2%	11.2%	8.8%	3.2%	100.0%

Çizelge 6, erkek yetişkin öğrenenlerin katıldıkları kurslara göre yaş aralıklarını göstermektedir. Erkek katılımcıların yaş aralıklarına göre tercih ettikleri kurslar da farklılık göstermektedir. Buna göre çoğunlukla 18-24 yaş aralığındaki erkek yetişkinlerin ise ney/bağlama/gitar ve İngilizce kurslarına, ağırlıklı olarak 18-24 ile 25-34 yaş aralığındaki erkek katılımcıların bilgisayar, kalorifer ateşçiliği, avcılık, aşçı çıraklığı, hasta kayıt işlemleri kurslarına katılmaktadır. 24-65 yaş aralığında ise kat'ı sanatı kursuna katıldıkları görülmektedir. Bu bilgilerden yola çıkarak, erkek yetişkin öğrenenlerin genel olarak genç yaşlarda HEM kurslarına katıldıkları, orta yaşta ki yetişkinlerin bu kursları pek tercih etmedikleri şeklinde yorum yapılabilir.

3.1.3. Eğitim Düzeyi

Çizelge 7'de araştırmaya katılan yetişkin öğrenenlerin eğitim düzeylerine ilişkin dağılımlar görülmektedir.

Çizelge 7

Yetişkin Öğrenenlerin Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

Eğitim Düzeyi	Kişi Sayısı	%
Okuryazar değil	1	0.2
Okuryazar	6	0.9
İlkokul	181	27.8
Ortaokul	71	10.9
Lise ve dengi	257	39.5
Yüksekokul	42	6.5
Üniversite	87	13.4
Lisansüstü	5	0.8
Toplam	650	100

Çizelge 7'de yetişkin öğrenenlerin eğitim düzeylerine göre dağılımları görülmektedir. Buna göre yetişkin öğrenenlerin %0,2'si okuryazar değil, %0,9'u sadece okuryazar, %27,8'i ilkokul mezunu, %10,9'u ortaokul mezunu, %39,5'i lise ve dengi mezunu, %6,5'i yüksekokul mezunu, %13,4'ü üniversite mezunu, %0,8 i ise lisansüstü mezunudur. Okuryazar olmayan bir katılımcıya araştırmacının yardımıyla anket uygulanmıştır.

Çizelge 7'ye göre yetişkin öğrenenlerin çoğunluğunun lise ve dengi mezunu olduğu görülmektedir. Benzer şekilde Oğuzkan ve Okçabol (1983), yaptıkları çalışmada

katılımcıların %56'sının lise ve veya üniversite mezunu olduğunu tespitinden, örgün eğitimde daha uzun kalan katılımcıların yetişkin eğitime katılmaya daha yatkın olduklarını belirtmiştir (akt. Ural, 1991). Dahası, Anderson ve Darkenwald (1979), yetişkin eğitime katılmada en güçlü tahmin unsurunun katılımcının aldığı örgün eğitim düzeyi olduğunu belirtmişlerdir. Buna paralel olarak Kaya (2013) ve Miser (2002) de, eğitime katılım konusunda yapılan araştırmalara bakıldığında, bireyin eğitim düzeyi ne kadar düşükse, eğitime katılması ve yararlanmasının da o kadar düşük bir olasılık olarak karşımıza çıktığını belirtmişlerdir.

Lise ve dengi mezunu katılımcıların diğer eğitim düzeylerine göre fazla olmasının bir nedeninin de çalışmaya katılan yetişkin öğrenenlerden üniversite eğitimine devam etmekte olanların son mezun oldukları eğitim kurumu olarak lise ve dengi mezunu seçeneğini işaretlemeleri olduğu düşünülmektedir.

Bu çizelge sayesinde yetişkin öğrenenlerin genel eğitim düzeyleri hakkında edinilen verileri, kadın ve erkek yetişkin öğrenenler bazında değerlendirebilmek için çizelge 8'deki bulgulara ihtiyaç duyulmaktadır.

Çizelge 8'de yetişkin öğrenenlerin cinsiyetlerine göre eğitim düzeylerinin dağılımı gösterilmiştir.

Çizelge 8

Yetişkin Öğrenenlerin Cinsiyetlerine Göre Eğitim Düzeylerinin Dağılımı

		Eğitim Düzeyi								
		Okur-yazar değil	Okur-yazar	İlkokul	Orta-okul	Lise ve dengi	Yüksek okul	Üniversite	Lisans üstü	Toplam
Kadın	(f)	1	5	161	50	211	31	62	4	525
	%	.2%	1.0%	30.7%	9.5%	40.2%	5.9%	11.8%	.8%	100%
Erkek	(f)	0	1	20	21	46	11	25	1	125
	%	0.0%	.8%	16.0%	16.8%	36.8%	8.8%	20.0%	.8%	100%
	(f)	1	6	181	71	257	42	87	5	650
	%	.2%	.9%	27.8%	10.9%	39.5%	6.5%	13.4%	.8%	100%

p< 0,00

Çizelge 8'de yetişkin öğrenenlerin cinsiyetleri ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu ($p<0,05$); diğer bir anlatımla cinsiyetin eğitim düzeylerine göre farklılık gösterdiği anlaşılmıştır. Ayrıca çizelgeden 525 kadın yetişkin öğrenenden % 40.2'sinin lise ve dengi, %30.7'sinin ilkokul ve % 11.8'inin üniversite mezunu olduğu görülmektedir. Bu verilerle birlikte çizelgede, 125 erkek yetişkin öğrenenden

%36.8'inin lise ve dengi, %20'sinin üniversite, %16.8'inin ortaokul mezunu olduğu bilgisi verilmektedir. Buradan verilere göre, araştırmaya katılan yetişkin öğrenenlerden erkeklerin neredeyse yarısının en az lise ve dengi mezunu iken, kadınlar ise lise ve dengi mezunu, ilkokul mezunu ve üniversite mezunu olarak sıralanmıştır. Eğitim düzeyine ilişkin olarak, daha önceki yapılmış katılma araştırmalarından Johnstone ve Riviera (1965) çalışmalarında, iyi eğitilmiş yetişkinlerin eğitim düzeyi düşük yetişkinlerden yetişkin eğitimi etkinliklerine katılım konusunda çok daha fazla ilgili olduklarını ifade etmişlerdir. Ulusal tarama araştırmalarından çıkan sonucun yorumunu şöyle devam ettirmektedirler (Johnstone ve Riviera, 1965):

“Veriler, önermemizi öylesine desteklemektedir ki, düşük sınıftaki yetişkinler, tecrübe olarak öğrenmenin kendi içinde bir değeri olduğunu düşünmezler. Daha çok, eğitimin değeri sadece somut değerlerle algılanabilir, öğrenme hedefleri hoş yaşam tecrübeleriyle ilişkilendirilemez.”

Ayrıca bu veriler Cross (1983)'un “iyi eğitilmiş yetişkinlerin eğitime etkin katılımını yalnızca onların gelirlerinin daha yüksek olmasıyla, eğitimin işleri için daha önemli olmasıyla veya işverenleri tarafından daha fazla desteklenmeleriyle açıklanamayacağı” görüşlerini desteklemektedir. Bu görüşten yola çıkarak yorum yapmak gerekirse, iyi eğitilmiş yetişkinlerin, eğitim düzeyi düşük yetişkinlerden daha fazla eğitim etkinliklerine katılmasının sebebinin, eğitimin entelektüel düşünce ve gelişme fırsatını vermesi nedeniyle bu yetişkinlerin kendilerini geliştirmek ve keyifli bir tecrübe edinmek olarak düşünülebilir.

Çizelge 8, yetişkin öğrenenlerin cinsiyetlerine göre eğitim düzeylerine ilişkin genel resmi vermektedir. Ancak bu genel resim, kadın ve erkek yetişkin öğrenenlerin katıldıkları kurslara göre eğitim düzeylerine ilişkin bilgi vermemektedir. Çünkü her kurs için katılımcıların eğitim düzeyleri farklılaşmaktadır. Bu anlamda her bir kurstaki özgünlüğü kavrayabilmek için kadın ve erkek yetişkin öğrenenlerin eğitim düzeylerinin kurs türlerine göre dağılımını incelemenin önemli olduğu düşünülmektedir.

Çizelge 9'da kadın yetişkin öğrenenlerin kurslarına göre eğitim düzeylerinin dağılımı verilmiştir.

Çizelge 9

Kadın Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Eğitim Düzeylerinin Dağılımı

Kurslar		Okur yazar değil	Okur yazar	İlkokul	Orta- okul	Lise ve dengi	Yüksek okul	Uni- versite	Lisans üstü	Toplam
Ev tekstili	f	1	1	81	15	26	5	1	0	130
	Kurs içinde	,8%	,8%	62,3%	11,5%	20,0%	3,8%	,8%	,0%	100,0%
	Toplam içinde	,2%	,2%	15,4%	2,9%	5,0%	1,0%	,2%	,0%	24,8%
Bilgisayar	f	0	0	4	4	25	7	13	0	53
	Kurs içinde	,0%	,0%	7,5%	7,5%	47,2%	13,2%	24,5%	,0%	100,0%
	Toplam içinde	,0%	,0%	,8%	,8%	4,8%	1,3%	2,5%	,0%	10,1%
Kat'ı Sanatı	f	0	0	4	1	18	2	8	4	37
	Kurs içinde	,0%	,0%	10,8%	2,7%	48,6%	5,4%	21,6%	10,8	100,0%
	Toplam içinde	,0%	,0%	,8%	,2%	3,4%	,4%	1,5%	,8%	7,0%
Aşçı Çıraklığı	f	0	0	6	0	2	0	0	0	8
	Kurs içinde	,0%	,0%	75,0%	,0%	25,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
	Toplam içinde	,0%	,0%	1,1%	,0%	,4%	,0%	,0%	,0%	1,5%
4-6 Yaş Çocuk Etk.	f	0	0	1	1	6	1	7	0	16
	Kurs içinde	,0%	,0%	6,2%	6,2%	37,5%	6,2%	43,8%	,0%	100,0%
	Toplam içinde	,0%	,0%	,2%	,2%	1,1%	,2%	1,3%	,0%	3,0%
Kırkyama	f	0	0	6	1	6	2	0	0	15
	Kurs içinde	,0%	,0%	40,0%	6,7%	40,0%	13,3%	,0%	,0%	100,0%
	Toplam içinde	,0%	,0%	1,1%	,2%	1,1%	,4%	,0%	,0%	2,9%
Ust Giyim	f	0	0	2	0	5	1	0	0	8
	Kurs içinde	,0%	,0%	25,0%	,0%	62,5%	12,5%	,0%	,0%	100,0%
	Toplam içinde	,0%	,0%	,4%	,0%	1,0%	,2%	,0%	,0%	1,5%
Çeyiz Hazırlama	f	0	0	4	1	3	0	0	0	8
	Kurs içinde	,0%	,0%	50,0%	12,5%	37,5%	,0%	,0%	,0%	100,0%
	Toplam içinde	,0%	,0%	,8%	,2%	,6%	,0%	,0%	,0%	1,5%
Resim	f	0	0	6	6	22	1	5	0	40
	Kurs içinde	,0%	,0%	15,0%	15,0%	55,0%	2,5%	12,5%	,0%	100,0%
	Toplam içinde	,0%	,0%	1,1%	1,1%	4,2%	,2%	1,0%	,0%	7,6%
Ney, Bağlama, Gitar	f	0	0	3	1	10	2	2	0	18
	Kurs içinde	,0%	,0%	16,7%	5,6%	55,6%	11,1%	11,1%	,0%	100,0%
	Toplam içinde	,0%	,0%	,6%	,2%	1,9%	,4%	,4%	,0%	3,4%
Kitre Bebek	f	0	1	1	0	3	1	1	0	7
	Kurs içinde	,0%	14,3	14,3%	,0%	42,9%	14,3%	14,3%	,0%	100,0%
	Toplam içinde	,0%	,2%	,2%	,0%	,6%	,2%	,2%	,0%	1,3%
El Nakışı	f	0	0	3	2	8	0	1	0	14
	Kurs içinde	,0%	,0%	21,4%	14,3%	57,1%	,0%	7,1%	,0%	100,0%
	Toplam içinde	,0%	,0%	,6%	,4%	1,5%	,0%	,2%	,0%	2,7%
Kur'an	f	0	1	6	2	9	1	1	0	20
	Kurs içinde	,0%	5,0%	30,0%	10,0%	45,0%	5,0%	5,0%	,0%	100,0%
	Toplam içinde	,0%	,2%	1,1%	,4%	1,7%	,2%	,2%	,0%	3,8%
Arapça	f	0	0	1	0	1	0	1	0	3
	Kurs içinde	,0%	,0%	33,3%	,0%	33,3%	,0%	33,3%	,0%	100,0%
	Toplam içinde	,0%	,0%	,2%	,0%	,2%	,0%	,2%	,0%	,6%

(devam ediyor)

Çizelge 9 (devam)

Kadın Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Eğitim Düzeylerinin Dağılımı

Kurslar		Okur yazar değil	Okur yazar	İlkokul	Orta- okul	Lise ve dengi	Yüksek okul	Uni- versite	Lisans üstü	Toplam
İngilizce	f	0	0	0	0	17	0	3	0	20
	Kurs içinde	,0%	,0%	,0%	,0%	85,0%	,0%	15,0%	,0%	100,0%
	Toplam içinde	,0%	,0%	,0%	,0%	3,2%	,0%	,6%	,0%	3,8%
İğne Oyası	f	0	1	33	10	7	1	1	0	53
	Kurs içinde	,0%	1,9%	62,3%	18,9%	13,2%	1,9%	1,9%	,0%	100,0%
	Toplam içinde	,0%	,2%	6,3%	1,9%	1,3%	,2%	,2%	,0%	10,1%
Hasta Kayıt İşlemleri	f	0	1	0	6	41	7	18	0	73
	Kurs içinde	,0%	1,4%	,0%	8,2%	56,2%	9,6%	24,7%	,0%	100,0%
	Toplam içinde	,0%	,2%	,0%	1,1%	7,8%	1,3%	3,4%	,0%	13,9%
Halk Oyunları	f	0	0	0	0	2	0	0	0	2
	Kurs içinde	,0%	,0%	,0%	,0%	100,0	,0%	,0%	,0%	100,0%
	Toplam içinde	,0%	,0%	,0%	,0%	,4%	,0%	,0%	,0%	,4%
Toplam	f	1	5	161	50	211	31	62	4	525
	Toplam yüzde	,2%	1,0%	30,7%	9,5%	40,2%	5,9%	11,8%	,8%	100,0%

Çizelge 9 incelendiğinde kadın yetişkin öğrenenlerin eğitim düzeyleri ile tercih ettikleri kurs arasında anlamlı bir ilişki olduğu ($p<0,05$); yani kadınların seçtikleri kursların eğitim düzeylerine göre farklılık gösterdiği anlaşılmıştır. Buna göre, ev tekstili kursu katılımcılarının %62.3'ünün, çeyiz hazırlama kursu katılımcılarının %50'sinin ve iğne oyası kursu katılımcılarının %62.3 ile ilkököl mezunu kadınlar oluşturmaktadır. Ayrıca bilgisayar kursu katılımcılarının %47.2'sini, İngilizce kursu katılımcılarının %85'ini, hasta kayıt işlemleri kursu katılımcılarının %56.2'sini lise ve dengi mezunu kadınlar oluşturmaktadır.

Çizelge 9'a göre çoğunluğu ilkököl mezunu kadın yetişkin öğrenenlerden oluşan kurslar ev tekstili, aşçı çıraklığı, kırkyama ve iğne oyası kursları iken, çoğunluğunu lise ve dengi mezunu kadın yetişkin öğrenenlerin oluşturduğu kurslar resim, ney/bağlama/gitar, kitre bebek, el nakışı, Kuran okuma, Arapça, İngilizce ve halk oyunları kurslarıdır. En az lise mezunu veya üzerindeki eğitim kurumlarından mezun kadınların çoğunluğu oluşturduğu kursların ise kat'ı sanatı, bilgisayar ve hasta kabul işlemleri kursları olduğu görülmektedir. Dahası, bu çizelgeye göre lisansüstü mezunu tüm kadınların kat'ı sanatı kursunu tercih ettikleri dikkat çekmektedir. Buna göre, düşük eğitim düzeyine sahip kadınların ev işleriyle ilgili kurslara, yüksek eğitim düzeyine sahip kadınların ise ev işleri ve hobi kursları ile mesleki kurslara katıldıkları çıkarımı yapılabilir.

Çizelge 10, erkek yetişkin öğrenenlerin kurslarına göre eğitim düzeylerinin dağılımını göstermektedir.

Çizelge 10

Erkek Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Eğitim Düzeylerinin Dağılımı

Kurslar	Okur yazar değil	Okur yazar	İlkokul	Orta- okul	Lise ve dengi	Yüksek okul	Uni- versite	Lisans üstü	Toplam
Bilgisayar f	1	1	2	5	1	13	0	23	
Kurs içinde	4.3	4.3%	8.7%	21.7%	4.3%	56.5%	.0%	100.0%	
Toplam içinde	.8%	.8%	1.6%	4.0%	.8%	10.4%	.0%	18.4%	
Kalorifer Ateşçiliği f	0	7	5	3	1	2	0	18	
Kurs içinde	.0%	38.9%	27.8%	16.7%	5.6%	11.1%	.0%	100.0%	
Toplam içinde	.0%	5.6%	4.0%	2.4%	.8%	1.6%	.0%	14.4%	
Avcılık f	0	8	7	4	2	0	0	21	
Kurs içinde	.0%	38.1%	33.3%	19.0%	9.5%	.0%	.0%	100.0%	
Toplam içinde	.0%	6.4%	5.6%	3.2%	1.6%	.0%	.0%	16.8%	
Kat'ı Sanatı f	0	0	0	1	2	1	1	5	
Kurs içinde	.0%	.0%	.0%	20.0%	40.0%	20.0%	20.0%	100.0%	
Toplam içinde	.0%	.0%	.0%	.8%	1.6%	.8%	.8%	4.0%	
Aşçı Çiraklığı f	0	1	2	4	0	1	0	8	
Kurs içinde	.0%	12.5%	25.0%	50.0%	.0%	12.5%	.0%	100.0%	
Toplam içinde	.0%	.8%	1.6%	3.2%	.0%	.8%	.0%	6.4%	
Resim f	0	1	1	3	1	0	0	6	
Kurs içinde	.0%	16.7%	16.7%	50.0%	16.7%	.0%	.0%	100.0%	
Toplam içinde	.0%	.8%	.8%	2.4%	.8%	.0%	.0%	4.8%	
Ney, Bağlama, Gitar f	0	1	0	11	0	1	0	13	
Kurs içinde	.0%	7.7%	.0%	84.6%	.0%	7.7%	.0%	100.0%	
Toplam içinde	.0%	.8%	.0%	8.8%	.0%	.8%	.0%	10.4%	
Arapça f	0	1	0	1	0	0	0	2	
Kurs içinde	.0%	50.0%	.0%	50.0%	.0%	.0%	.0%	100.0%	
Toplam içinde	.0%	.8%	.0%	.8%	.0%	.0%	.0%	1.6%	
İngilizce f	0	0	2	6	1	3	0	12	
Kurs içinde	.0%	.0%	16.7%	50.0%	8.3%	25.0%	.0%	100.0%	
Toplam içinde	.0%	.0%	1.6%	4.8%	.8%	2.4%	.0%	9.6%	
Hasta Kayıt İşlemleri f	0	0	2	8	3	3	0	16	
Kurs içinde	.0%	.0%	12.5%	50.0%	18.8%	18.8%	.0%	100.0%	
Toplam içinde	.0%	.0%	1.6%	6.4%	2.4%	2.4%	.0%	12.8%	
Halk Oyunları f	0	0	0	0	0	1	0	1	
Kurs içinde	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	100.0	.0%	100.0%	
Toplam içinde	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	.8%	.0%	.8%	
Toplam f	1	20	21	46	11	25	1	125	
Toplam yüzde	.8%	16.0%	16.8%	36.8%	8.8%	20.0%	.8%	100.0%	

Çizelge 10 erkek yetişkin öğrenenlerin eğitim düzeyleri ile tercih ettikleri kurs arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ($p<0,05$) göstermektedir. Bir diğer ifadeyle, erkeklerin seçtikleri kursların eğitim düzeylerine göre farklılık gösterdiği anlaşılmıştır. Ayrıca çizelgeden kalorifer ateşçiliği kursundaki erkeklerin %38.1'inin ilkokul mezunu, %27.8'inin ortaokul mezunu; avcılık kursundakilerin %38.1'inin ilkokul mezun, %33.3'ünün ortaokul mezunu; hasta kayıt işlemleri kursundaki erkeklerin %50'sinin lise ve dengi mezunu, %18.8'inin yüksekokul mezunu, %18.8'inin üniversite mezunu, kat'ı sanatı kursundaki erkeklerin ise tamamının sadece yüksekokul, üniversite ve lisansüstü mezunu oldukları görülmektedir.

Çizelge 10'daki erkek kursiyerlere ilişkin bulgular diğer bir açıdan ele alınacak olursa, kalorifer ateşçiliği ve avcılık kursiyerlerinin çoğunlukla ilkokul veya ortaokul mezunu; aşçılık, resim, İngilizce, hasta kabul işlemleri kursiyerlerinin ağırlıklı olarak lise ve dengi mezunu; bilgisayar kursiyerlerinin üniversite mezunu; kat'ı sanatı kursiyerlerinin ise sadece yüksekokul, üniversite ve lisansüstü mezunu oldukları görülmektedir.

Bu çizelgedeki verilere göre, düşük düzeyli eğitim düzeyine sahip erkek yetişkin öğrenenlerin ağırlıklı olarak kalorifer ateşçiliği ve avcılık kurslarına katıldığı; yüksek düzeyli eğitim düzeyine sahip erkek yetişkin öğrenenlerin ise bilgisayar ve kat'ı sanatı kurslarına katılmayı tercih ettikleri çıkarımında bulunulabilir.

3.1.4. Medeni Durum

Çizelge 11'de araştırmaya katılan yetişkin öğrenenlerin medeni durumlarına göre dağılımı görülmektedir.

Çizelge 11

<i>Yetişkin Öğrenenlerin Medeni Durumlarının Dağılımları</i>			
Medeni Durum	f	%	Toplam
Bekar	197	30.3	30.3
Evli	420	64.6	64.6
Boşanmış/dul	33	5.1	5.1
Toplam	650	100.0	100.0

Çizelge 11’de yetişkin öğrenenlerin medeni durumlarına göre dağılımlarına yer verilmiştir. Araştırmadaki yetişkin öğrenenlerin % 64,6’ sının evli % 30,3’ ünün ise bekar olduğu gözlenmektedir. Buna göre bu araştırmaya katılan evli yetişkin öğrenenlerin, bekar yetişkin öğrenenlerin iki katından fazla olduğu görülmektedir. Bu noktada çizelge 2’deki verilere göre katılımcıların çoğunluğunun kadınlardan oluştuğu da göz önünde bulundurulduğunda, evli katılımcıların bekar katılımcılardan fazla olmasının sebebinin çalışma yaşamında tam anlamıyla yeri (güvenceli işi) olmayan kadınların sosyalleşmek, ev işleri dışında bir etkinlikte bulunmak ya da aile içi sosyal yaşamın veya evin dışına çıkmak için kurslara katılmaları olarak düşünülebilir. Nitekim bu bulgular, Kim ve arkadaşları (2004) tarafından Amerika’da yapılmış bir araştırmada da doğrulanmıştır. Bu çalışmaya göre en çok katılım bekar kursiyerlerde, daha sonra ise ailesiyle yaşayan evli kursiyerlerde tespit edilmiştir, en az katılım ise boşanmış ve eşiyile ayrı yaşayan yetişkinlerde görülmüştür. Katılımcıların tamamına ilişkin genel bir çerçeve için faydalı olan Çizelge 11’deki bulgulardan yola çıkarak, her bir kurstaki katılımcıların medeni durumlarını bu tablodaki bulgulara göre değerlendirme yapmak yanlış bir analize yol açabilir.

Bu nedenle Çizelge 12’deki araştırmaya katılan yetişkin öğrenenlerin medeni durumlarının katıldıkları kurslara göre dağılımının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Çizelge 12

Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Medeni Durumlarının Dağılımı

Kurslar		Medeni Durum			Toplam
		Bekar	Evli	Boşanmış/dul	
Ev tekstili	f	10	113	7	130
	Kurs içindeki yüzde	7.7%	86.9%	5.4%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	1.5%	17.4%	1.1%	20.0%
Bilgisayar	f	49	23	4	76
	Kurs içindeki yüzde	64.5%	30.3%	5.3%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	7.5%	3.5%	.6%	11.7%
Kalorifer Ateşçiliği	f	8	10	0	18
	Kurs içindeki yüzde	44.4%	55.6%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	1.2%	1.5%	.0%	2.8%
Avcılık	f	8	13	0	21
	Kurs içindeki yüzde	38.1%	61.9%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	1.2%	2.0%	.0%	3.2%
Kat'ı Sanatı	f	2	39	1	42
	Kurs içindeki yüzde	4.8%	92.9%	2.4%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.3%	6.0%	.2%	6.5%

(devam ediyor)

Çizelge 12 (devam)

Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Medeni Durumlarının Dağılımı

Kurslar		Medeni Durum			Toplam
		Bekar	Evli	Boşanmış/dul	
Aşçı Çıraklığı	f	7	7	2	16
	Kurs içindeki yüzde	43.8%	43.8%	12.5%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	1.1%	1.1%	.3%	2.5%
4-6 Yaş Çocuk Etkinlikleri	f	7	9	0	16
	Kurs içindeki yüzde	43.8%	56.2%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	1.1%	1.4%	.0%	2.5%
Kırkyama	f	1	13	1	15
	Kurs içindeki yüzde	6.7%	86.7%	6.7%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.2%	2.0%	.2%	2.3%
Ust Giyim	f	2	6	0	8
	Kurs içindeki yüzde	25.0%	75.0%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.3%	.9%	.0%	1.2%
Çeyiz Hazırlama	f	1	6	1	8
	Kurs içindeki yüzde	12.5%	75.0%	12.5%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.2%	.9%	.2%	1.2%
Resim	f	16	24	6	46
	Kurs içindeki yüzde	34.8%	52.2%	13.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	2.5%	3.7%	.9%	7.1%
Ney. Bağlama. Gitar	f	20	11	0	31
	Kurs içindeki yüzde	64.5%	35.5%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	3.1%	1.7%	.0%	4.8%
Kitre Bebek	f	1	4	2	7
	Kurs içindeki yüzde	14.3%	57.1%	28.6%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.2%	.6%	.3%	1.1%
El Nakışı	f	1	12	1	14
	Kurs içindeki yüzde	7.1%	85.7%	7.1%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.2%	1.8%	.2%	2.2%
Kur'an	f	2	16	2	20
	Kurs içindeki yüzde	10.0%	80.0%	10.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.3%	2.5%	.3%	3.1%
Arapça	f	2	2	1	5
	Kurs içindeki yüzde	40.0%	40.0%	20.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.3%	.3%	.2%	.8%
İngilizce	f	17	15	0	32
	Kurs içindeki yüzde	53.1%	46.9%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	2.6%	2.3%	.0%	4.9%
İğne Oyası	f	3	49	1	53
	Kurs içindeki yüzde	5.7%	92.5%	1.9%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.5%	7.5%	.2%	8.2%
Hasta Kayıt İşlemleri	f	37	48	4	89
	Kurs içindeki yüzde	41.6%	53.9%	4.5%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	5.7%	7.4%	.6%	13.7%
Halk Oyunları	f	3	0	0	3
	Kurs içindeki yüzde	100.0%	.0%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.5%	.0%	.0%	.5%
Toplam	f	197	420	33	650
	Toplam yüzde	30.3%	64.6%	5.1%	100.0%

Çizelge 12’de yetişkin öğrenenlerin medeni durumları ile katıldıkları kurs arasında anlamlı bir ilişki olduğu ($p<0,05$); yani katılımcıların medeni durumlarına göre seçtikleri kursların farklılık gösterdiği anlaşılmıştır. Ayrıca çizelgeye göre bekarların çoğunlukta olduğu kursların %64.5 ile bilgisayar ve ney/bağlama/gitar kursları ve %53.1 ile İngilizce kursları olduğu görülmektedir. Evli katılımcılar ise %86.9 ile ev tekstili, %92.8 ile kat’ı sanatı, %86.7 ile kırkyama, %75 ile üst giyim ve çeyiz hazırlama, %85.7 ile el nakışı, %80 ile Kur’an, %92,5 ile iğne oyası kurslarında toplanmaktadır.

Çizelge 12’deki veriler bir diğer şekilde ele alındığında ev tekstili, avcılık, kat’ı sanatı, 4-6 yaş çocuk etkinlikleri, kırkyama, üst giyim, çeyiz hazırlama, resim, kitre bebek yapımı, el nakışı, Kur’an okuma, iğne oyası ve hasta kabul işlemleri kurslarında ağırlıklı olarak evli yetişkin öğrenenlerin katıldığı, bilgisayar, ney/bağlama/gitar ve halk oyunları kurslarına ise çoğunlukla bekar yetişkin öğrenenlerin katıldığı görülmektedir. Kalorifer ateşçiliği, aşçı çıraklığı, Arapça ve İngilizce kurslarına katılan evli ve bekar yetişkin öğrenenlerin sayısı ise birbirine yakın veya eşit olarak tespit edilmiştir. Bu bulgulara göre, bilgisayar kursu dışarıda tutulduğu takdirde, bekar yetişkinlerin hobi, boş zamanı değerlendirme veya sosyalleşme etkinliği olan ney/bağlama/gitar, halk oyunları kurslarına daha çok katıldığı düşünülebilir.

Çizelge 12, kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin medeni durumlarına ilişkin önemli bulguları ortaya çıkarmıştır. Ancak, cinsiyetlerin katıldıkları kurslara göre medeni durumlarının dağılımının farklılık gösterdiği düşünülmektedir. Örneğin bekar/evli kadın ve/veya erkek katılımcıların katıldıkları kursları incelemenin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle, katılımcıların cinsiyetleri bağlamında kurslarına göre medeni durumlarını incelemek açıklayıcı olacaktır.

Çizelge 13 kadın yetişkin öğrenenlerin kurslarına göre medeni durumlarının dağılımını incelemektedir. Çizelge 13 sayesinde, hangi kursa katılan kadınların hangi medeni durumda buldukları bilgisine ulaşılabilir.

Çizelge 13

Kadın Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Medeni Durumlarının Dağılımı

Kurslar		Medeni Durum			Toplam
		Bekar	Evli	Boşanmış/dul	
Ev tekstili	f	10	113	7	130
	Kurs içindeki yüzde	7.7%	86.9%	5.4%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	1.9%	21.5%	1.3%	24.8%
Bilgisayar	f	33	16	4	53
	Kurs içindeki yüzde	62.3%	30.2%	7.5%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	6.3%	3.0%	.8%	10.1%
Kat'ı Sanatı	f	2	34	1	37
	Kurs içindeki yüzde	5.4%	91.9%	2.7%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.4%	6.5%	.2%	7.0%
Aşçı Çıraklığı	f	3	3	2	8
	Kurs içindeki yüzde	37.5%	37.5%	25.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.6%	.6%	.4%	1.5%
4-6 Yaş Çocuk Etkinlikleri	f	7	9	0	16
	Kurs içindeki yüzde	43.8%	56.2%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	1.3%	1.7%	.0%	3.0%
Kırkyama	f	1	13	1	15
	Kurs içindeki yüzde	6.7%	86.7%	6.7%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.2%	2.5%	.2%	2.9%
Ust Giyim	f	2	6	0	8
	Kurs içindeki yüzde	25.0%	75.0%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.4%	1.1%	.0%	1.5%
Çeyiz Hazırlama	f	1	6	1	8
	Kurs içindeki yüzde	12.5%	75.0%	12.5%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.2%	1.1%	.2%	1.5%
Resim	f	11	23	6	40
	Kurs içindeki yüzde	27.5%	57.5%	15.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	2.1%	4.4%	1.1%	7.6%
Ney, Bağlama, Gitar	f	8	10	0	18
	Kurs içindeki yüzde	44.4%	55.6%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	1.5%	1.9%	.0%	3.4%
Kitre Bebek	f	1	4	2	7
	Kurs içindeki yüzde	14.3%	57.1%	28.6%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.2%	.8%	.4%	1.3%
El Nakışı	f	1	12	1	14
	Kurs içindeki yüzde	7.1%	85.7%	7.1%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.2%	2.3%	.2%	2.7%
Kur'an	f	2	16	2	20
	Kurs içindeki yüzde	10.0%	80.0%	10.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.4%	3.0%	.4%	3.8%
Arapça	f	2	0	1	3
	Kurs içindeki yüzde	66.7%	.0%	33.3%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.4%	.0%	.2%	.6%

(devam ediyor)

Çizelge 13 (devam)

Kadın Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Medeni Durumlarının Dağılımı

Kurslar		Medeni Durum			Toplam
		Bekar	Evli	Boşanmış/dul	
İngilizce	f	9	11	0	20
	Kurs içindeki yüzde	45.0%	55.0%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	1.7%	2.1%	.0%	3.8%
İğne Oyası	f	3	49	1	53
	Kurs içindeki yüzde	5.7%	92.5%	1.9%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.6%	9.3%	.2%	10.1%
Hasta Kayıt İşlemleri	f	29	40	4	73
	Kurs içindeki yüzde	39.7%	54.8%	5.5%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	5.5%	7.6%	.8%	13.9%
Halk Oyunları	f	2	0	0	2
	Kurs içindeki yüzde	100.0%	.0%	.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.4%	.0%	.0%	.4%
Toplam	f	127	365	33	525
	Toplam yüzde	24.2%	69.5%	6.3%	100.0%

Çizelge 13 incelendiğinde kadın yetişkin öğrenenlerin medeni durumları ile katılmayı tercih ettikleri kurs arasında anlamlı bir ilişki olduğu ($p < 0,05$) görülmektedir. Buna göre, kadın katılımcıların seçtikleri kursların medeni durumlarına göre farklılık gösterdiği anlaşılmıştır. Ayrıca, kadın katılımcılar %86.9 oran ile ev tekstili, %75 oran ile üst giyim ve çeyiz hazırlama, %85.7 oran ile el nakışı, %80 oran ile Kur'an, %92,5 oran ile iğne oyası, %91,9 oran ile kat'ı sanatı kurslarında çoğunluğu oluşturmaktadır. Bekar kadın katılımcıların tercihleri ise %62.3 oran ile bilgisayar, %37.5 oran ile aşçı çıraklığı, %27.5 oran ile resim, %44.4 oran ile ney/bağlama/gitar kursları ve % 39.7 oran ile hasta kayıt işlemleri kursları olmuştur.

Çizelge 13'teki veriler bir diğer şekilde ele alındığında ev tekstili, kat'ı sanatı, 4-6 yaş çocuk etkinlikleri, kırkyama, üst giyim, çeyiz hazırlama, resim, kitre bebek yapımı, el nakışı, Kur'an okuma, iğne oyası ve hasta kabul işlemleri kurslarında ağırlıklı olarak evli kadın yetişkin öğrenenlerin katıldığı; bilgisayar, Arapça ve halk oyunları kurslarına ise çoğunlukla bekar kadın yetişkin öğrenenlerin katıldığı görülmektedir. Aşçı çıraklığı, ney/gitar/bağlama ve İngilizce kurslarına katılan evli ve bekar kadın yetişkin öğrenenlerin sayısı ise eşit olarak tespit edilmiştir.

Çizelge 14'te erkek yetişkin öğrenenlerin katıldıkları kurslara göre medeni durumları incelenmiştir. Çizelge 14'teki bilgiler ile hangi kursa hangi medeni durumdaki erkek yetişkin öğrenenin katıldığı görülmektedir.

Çizelge 14

Erkek Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Medeni Durumlarının Dağılımı

Kurslar		Medeni Durum			Toplam
		Bekar	Evli	Boşanmış/dul	
Bilgisayar	f	16	7		23
	Kurs içindeki yüzde	69.6%	30.4%		100.0%
	Toplam içindeki yüzde	12.8%	5.6%		18.4%
Kalorifer Ateşçiliği	f	8	10		18
	Kurs içindeki yüzde	44.4%	55.6%		100.0%
	Toplam içindeki yüzde	6.4%	8.0%		14.4%
Avcılık	f	8	13		21
	Kurs içindeki yüzde	38.1%	61.9%		100.0%
	Toplam içindeki yüzde	6.4%	10.4%		16.8%
Kat'ı Sanatı	f	0	5		5
	Kurs içindeki yüzde	.0%	100.0%		100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.0%	4.0%		4.0%
Aşçı Çıraklığı	f	4	4		8
	Kurs içindeki yüzde	50.0%	50.0%		100.0%
	Toplam içindeki yüzde	3.2%	3.2%		6.4%
Resim	f	5	1		6
	Kurs içindeki yüzde	83.3%	16.7%		100.0%
	Toplam içindeki yüzde	4.0%	.8%		4.8%
Ney, Bağlama, Gitar	f	12	1		13
	Kurs içindeki yüzde	92.3%	7.7%		100.0%
	Toplam içindeki yüzde	9.6%	.8%		10.4%
Arapça	f	0	2		2
	Kurs içindeki yüzde	.0%	100.0%		100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.0%	1.6%		1.6%
İngilizce	f	8	4		12
	Kurs içindeki yüzde	66.7%	33.3%		100.0%
	Toplam içindeki yüzde	6.4%	3.2%		9.6%
Hasta Kayıt İşlemleri	f	8	8		16
	Kurs içindeki yüzde	50.0%	50.0%		100.0%
	Toplam içindeki yüzde	6.4%	6.4%		12.8%
Halk Oyunları	f	1	0		1
	Kurs içindeki yüzde	100.0%	.0%		100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.8%	.0%		.8%
Toplam	f	70	55		125
	Toplam yüzde	56.0%	44.0%		100.0%

Çizelge 14'te erkek yetişkin öğrenenlerin medeni durumları ile tercih ettikleri kurs arasında anlamlı bir ilişki olduğu ($p<0,05$) görülmüştür. Diğer bir anlatımla, erkek katılımcıların medeni durumlarına göre seçtikleri kursların farklılık gösterdiği anlaşılmıştır. Ayrıca çizelgeden bilgisayar kursundaki erkeklerin %69.6'sının, resim kursundakilerin %83.3'ünün, ney/bağlama/gitar kursundakilerin %92.3'ünün, İngilizce kursundakilerin %66,7'sinin hasta kayıt işlemlerindekilerin ise %50'sinin bekar olduğu görülmüştür. Evli erkeklerin çoğunlukta olduğu kurslar ise kalorifer ateşçiliği (%55.6), avcılık (%61.9), kat'ı sanatı ve Arapça (%100) kurslarıdır.

Başka bir anlatım ile bu veriler incelendiğinde, avcılık, kat'ı sanatı, Kur'an okuma ve Arapça kurslarında ağırlıklı olarak evli erkeklerin katıldığı; bilgisayar, resim, ney/gitar/bağlama, İngilizce ve halk oyunları kurslarına ise çoğunlukla bekar erkeklerin katıldığı görülmektedir. Kalorifer ateşçiliği, aşçı çıraklığı ve hasta kayıt işlemleri kurslarına katılan evli ve bekar erkeklerin sayısı ise eşit olarak saptanmıştır.

3.1.5. Çocuk Sayısı

Çizelge 15'te araştırmaya katılan yetişkin öğrenenlerden çocuk sahibi olanların çocuk sayısına göre dağılımı görülmektedir.

Çizelge 15

Yetişkin Öğrenenlerin Çocuk Sayısının Dağılımı

Çocuk Sayısı	f	%
0	270	41.5
1	57	8.8
2	171	26.3
3	109	16.8
4	31	4.8
5	6	0.9
6	4	0.6
7	1	0.2
8	1	0.2
Toplam	650	100

Çizelge 15 incelendiğinde kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin çok büyük bir kısmının (%41,5) bekar olduğu ya da çocuk sahibi olmadığı, %8.8'inin bir çocuğa,

%26,3'ünün 2 çocuğa, %16,8' inin 3 çocuğa, %4.8'inin 4 çocuğa sahip olduğu görülürken en az oranı 5 veya üzeri çocuk sahibi olanlar oluşturduğu görülmektedir.

Buna göre yetişkin öğrenenlerin ikiden fazla çocuk sahibi olanların genelde 45 yaş ve üzerindeki katılımcılar olduğu göz önünde bulundurulduğunda, çocuklarının da artık birer yetişkin olmaları nedeniyle kurslara katılmalarına herhangi bir engel teşkil etmediği düşünülebilir.

3.1.6. Çalışma Durumu

Çizelge 16'da araştırmaya katılan yetişkin öğrenenlerin çalışma durumlarına ilişkin dağılımları görülmektedir.

Çizelge 16

Yetişkin Öğrenenlerin Çalışma Durumlarına Göre Genel Dağılım

Katılımcıların Çalışma ve Çalışmama Durumu		
	(f)	%
Çalışan	143	22.0
Çalışmayan	507	78.0
Toplam	650	100

Çizelge 16 incelendiğinde; Karaman HEM'de 2015-2016 eğitim öğretim yılı güz döneminde düzenlenen kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin % 22'sinin çalışan, %78'inin ise çalışmayan katılımcıların oluşturduğu görülmektedir. Eğitime katılım konusunda yapılan araştırmalara bakıldığında, bireyin eğitim düzeyi ve mesleki statüsü ne kadar düşükse, eğitimden yararlanmayı istemesi ve/veya yararlanabilmesi de o derece düşük bir olasılık olarak karşımıza çıkmaktadır (Miser, 2002; Kaya, 2013'den akt. Kaya, 2015). Yapılan pek çok araştırma da bu bulguyu doğrulamaktadır ki, insanların mesleki statüsü ve geliri ne kadar artarsa, eğitime katılımı da o kadar artmaktadır (Johnstone ve Riviera, 1965). Ancak her bir kurstaki katılımcıların çalışma durumunu değerlendirilmesini Çizelge 16'ya göre yapmak şüphesiz ki yanıltıcı olacaktır. Bu nedenle, yetişkin öğrenenlerin kurslarına göre çalışma durumlarının dağılımını incelemenin faydalı olacağı öngörülmektedir.

Çizelge 17'de yetişkin öğrenenlerin kurslarına göre çalışma durumlarına ilişkin bilgi verilmektedir.

Çizelge 17

Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Çalışma Durumlarının Dağılımı

Kurslar		Çalışma Durumu		Toplam
		Çalışıyor	Çalışmıyor	
Ev tekstili	f	4	126	130
	Kurs içindeki yüzde	3.1%	96.9%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.6%	19.4%	20.0%
Bilgisayar	f	10	66	76
	Kurs içindeki yüzde	13.2%	86.8%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	1.5%	10.2%	11.7%
Kalorifer Ateşçiliği	f	14	4	18
	Kurs içindeki yüzde	77.8%	22.2%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	2.2%	.6%	2.8%
Avcılık	f	18	3	21
	Kurs içindeki yüzde	85.7%	14.3%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	2.8%	.5%	3.2%
Kat'ı Sanatı	f	14	28	42
	Kurs içindeki yüzde	33.3%	66.7%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	2.2%	4.3%	6.5%
Aşçı Çıraklığı	f	11	5	16
	Kurs içindeki yüzde	68.8%	31.2%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	1.7%	.8%	2.5%
4-6 Yaş Çocuk Etkinlikleri	f	2	14	16
	Kurs içindeki yüzde	12.5%	87.5%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.3%	2.2%	2.5%
Kırkyama	f	0	15	15
	Kurs içindeki yüzde	.0%	100.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.0%	2.3%	2.3%
Ust Giyim	f	1	7	8
	Kurs içindeki yüzde	12.5%	87.5%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.2%	1.1%	1.2%
Çeyiz Hazırlama	f	0	8	8
	Kurs içindeki yüzde	.0%	100.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.0%	1.2%	1.2%
Resim	f	1	45	46
	Kurs içindeki yüzde	2.2%	97.8%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.2%	6.9%	7.1%
Ney, Bağlama, Gitar	f	2	29	31
	Kurs içindeki yüzde	6.5%	93.5%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.3%	4.5%	4.8%
Kitre Bebek	f	1	6	7
	Kurs içindeki yüzde	14.3%	85.7%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.2%	.9%	1.1%
El Nakışı	f	2	12	14
	Kurs içindeki yüzde	14.3%	85.7%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.3%	1.8%	2.2%

(devam ediyor)

Çizelge 17 (devam)

Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Çalışma Durumlarının Dağılımı

Kurslar		Çalışma Durumu		Toplam
		Çalışıyor	Çalışmıyor	
Kur'an	f	0	20	20
	Kurs içindeki yüzde	.0%	100.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.0%	3.1%	3.1%
Arapça	f	0	5	5
	Kurs içindeki yüzde	.0%	100.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.0%	.8%	.8%
İngilizce	f	6	26	32
	Kurs içindeki yüzde	18.8%	81.2%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.9%	4.0%	4.9%
İğne Oyası	f	3	50	53
	Kurs içindeki yüzde	5.7%	94.3%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.5%	7.7%	8.2%
Hasta Kayıt İşlemleri	f	54	35	89
	Kurs içindeki yüzde	60.7%	39.3%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	8.3%	5.4%	13.7%
Halk Oyunları	f	0	3	3
	Kurs içindeki yüzde	.0%	100.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.0%	.5%	.5%
Toplam	f	143	507	650
	Toplam yüzde	22.0%	78.0%	100.0%

Çizelge 17 yetişkin öğrenenlerin çalışıp çalışmama durumları ile tercih ettikleri kurs arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Buna göre, çalışan katılımcılar ile çalışmayan katılımcıların seçtikleri kursların farklılık gösterdiği anlaşılmıştır. Çizelge 17'ye göre, kalorifer ateşçiliği kursunun %77.8, avcılık kursunun %85.7, aşçı çıraklığı kursunun %68.8, hasta kayıt işlemleri kursunun ise %60.7 oranında çalışan katılımcılardan oluştuğu görülmüştür. Diğer kurslarda ise çalışmayan katılımcıların ise büyük çoğunluğu oluşturduğu açıkça görülmektedir.

Çizelge 17'deki veriler başka bir bakış açısıyla incelendiğinde, araştırmanın yapıldığı kurslardan sadece kalorifer ateşçiliği, avcılık, aşçılık ve hasta kayıt işlemleri kurslarına katılan yetişkin öğrenenlerin çoğunluğunun yaşamlarını kazanmak çalıştıkları görülmektedir. Yetişkin öğrenenlerin mesleki ilerleme güdüsüyle katıldıkları bu kursların aslında birer sertifika programı olduğu görülmektedir. Ev tekstili, bilgisayar, kat'ı sanatı, 4-6 yaş çocuk etkinlikleri, kırkyama, üst giyim, çeyiz hazırlama, resim, ney/bağlama/gitar, kitre bebek yapımı, el nakışı, Kur'an okuma, Arapça, İngilizce, iğne oyası ve halk oyunları kurslarına ise ağırlıklı olarak çalışmayan yetişkin

öğrenenlerin katıldıkları saptanmıştır. Bu kursların ise, iletişim geliştirme ve toplumsal ilişki yönelimine ilişkin kurslar olduğu görülmektedir.

Bu veriler, kurs türlerine göre yetişkin öğrenenlerin çalışma durumları hakkında bilgi verse de, araştırmaya katılan yetişkin öğrenenlerin cinsiyetleri bağlamında kurslarına göre çalışma durumlarının dağılımını incelemek, kapsamlı bir çerçeve oluşturmak açısından önemli görülmektedir.

Çizelge 18’de kadın yetişkin öğrenenlerin kurslarına göre çalışma durumlarının dağılımı görülmektedir.

Çizelge 18

Kadın Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Çalışma Durumlarının Dağılımı

Kurslar		Çalışma Durumu		Toplam
		Çalışıyor	Çalışmıyor	
Ev tekstili	f	4	126	130
	Kurs içindeki yüzde	3.1%	96.9%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.8%	24.0%	24.8%
Bilgisayar	f	5	48	53
	Kurs içindeki yüzde	9.4%	90.6%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	1.0%	9.1%	10.1%
Kat'ı Sanatı	f	12	25	37
	Kurs içindeki yüzde	32.4%	67.6%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	2.3%	4.8%	7.0%
Aşçı Çıraklığı	f	5	3	8
	Kurs içindeki yüzde	62.5%	37.5%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	1.0%	.6%	1.5%
4-6 Yaş Çocuk Etkinlikleri	f	2	14	16
	Kurs içindeki yüzde	12.5%	87.5%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.4%	2.7%	3.0%
Kırkyama	f	0	15	15
	Kurs içindeki yüzde	.0%	100.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.0%	2.9%	2.9%
Ust Giyim	f	1	7	8
	Kurs içindeki yüzde	12.5%	87.5%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.2%	1.3%	1.5%
Çeyiz Hazırlama	f	0	8	8
	Kurs içindeki yüzde	.0%	100.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.0%	1.5%	1.5%
Resim	f	0	40	40
	Kurs içindeki yüzde	.0%	100.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.0%	7.6%	7.6%
Ney, Bağlama, Gitar	f	1	17	18
	Kurs içindeki yüzde	5.6%	94.4%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.2%	3.2%	3.4%

(devam ediyor)

Çizelge 18 (devam)

Kadın Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Çalışma Durumlarının Dağılımı

Kurslar		Çalışma Durumu		Toplam
		Çalışıyor	Çalışmıyor	
Kitre Bebek	f	1	6	7
	Kurs içindeki yüzde	14.3%	85.7%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.2%	1.1%	1.3%
El Nakışı	f	2	12	14
	Kurs içindeki yüzde	14.3%	85.7%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.4%	2.3%	2.7%
Kur'an	f	0	20	20
	Kurs içindeki yüzde	.0%	100.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.0%	3.8%	3.8%
Arapça	f	0	3	3
	Kurs içindeki yüzde	.0%	100.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.0%	.6%	.6%
İngilizce	f	2	18	20
	Kurs içindeki yüzde	10.0%	90.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.4%	3.4%	3.8%
İğne Oyası	f	3	50	53
	Kurs içindeki yüzde	5.7%	94.3%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.6%	9.5%	10.1%
Hasta Kayıt İşlemleri	f	42	31	73
	Kurs içindeki yüzde	57.5%	42.5%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	8.0%	5.9%	13.9%
Halk Oyunları	f	0	2	2
	Kurs içindeki yüzde	.0%	100.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.0%	.4%	.4%
Toplam	f	80	445	525
	Toplam yüzde	15.2%	84.8%	100.0%

Çizelge 18, kadın yetişkin öğrenenlerin kurs türlerine göre çalışma durumlarına göre dağılımını göstermektedir. Buna göre, kadın yetişkin öğrenenlerin %15.2'sinin çalıştığı, %84.8'inin ise çalışmadığı ortaya çıkmıştır. Dahası, yetişkin kadın öğrenenlerin çalışıp çalışmama durumları ile tercih ettikleri kurs arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu ($p < 0,05$); yani çalışan kadın katılımcılar ile çalışmayan kadın katılımcıların seçtikleri kursların farklılık gösterdiği anlaşılmıştır. Çizelge 18'de çalışan kadın katılımcıların %57.5 oranla hasta kayıt işlemleri kursuna, %62.5 oranla aşçı çıraklığı kursuna, %32.4 oranla kat'ı sanatı kursuna ağırlıklı katıldıkları saptanmıştır. Sadece kadın katılımcıların olduğu ev tekstili (%96.9), kırkyama, Kur'an, çeyiz hazırlama (%100), kitre bebek, 4-6 yaş çocuk etkinlikleri, el nakışı ve üst giyim (%87.5) kurslarında ise çalışmayan kadın katılımcı oranları oldukça yükselmektedir. Yukarıda verilen çalışmayan kadın katılımcı yüzdelерinin, çalışan kadın katılımcılardan çok daha

düşük olmasının sebebi, çalışmayan kadın sayısının tüm kurslarda neredeyse çoğunluğu oluşturması olarak belirtilebilir.

Bu tabloya göre Karaman HEM kurslarına katılan kadın yetişkin öğrenenlerin büyük bir kısmının çalışmadığı sonucuna varılmaktadır. Nitekim Ersöz (2007)'ün İSMEK'te yaptığı çalışmada kurslara katılanların çoğunluğunu ev hanımı kadınların oluşturduğu belirtilmiştir (akt: Yıldız, 2012). Benzer şekilde Oğuzkan ve Okçabol (1987)'un, kadın katılımcılarının %71,5'inin ev hanımı olarak tespit edildiği çalışmasında, kadınların hem ailelerinin ihtiyacını karşılayabildikleri için hem de evde çalışıp para kazanma imkanı verdiği için kıyafet yapımı/tekstile ilişkin kursları tercih ettikleri belirtilmiştir (akt: Ural, 1991). Dahası, her ne kadar güvenceli işler olmasa da, kadınların bir kısmı evde kendilerine gelir sağlayabilmek için kurslarda öğrendikleri dikiş nakış teknikleriyle dışarıdan sipariş alabilmek, arkadaşlık ilişkisi kurarak müşteri kazanabilmek amacıyla da kurslara katıldıkları gözlenmiştir. Ayrıca, çalışan kadın yetişkin öğrenenlerin sayıca fazla olduğu kurslar; 73 kadın katılımcının 42'sinin çalıştığı hasta kayıt işlemleri kursu ile 8 kadın katılımcıdan 5'inin çalıştığı aşçı çıraklığı kursu olarak görülmektedir.

Çizelge 19'da erkek yetişkin öğrenenlerin katıldıkları kurslara göre çalışma durumlarına ilişkin bilgi verilmektedir.

Çizelge 19

Erkek Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Çalışma Durumlarının Dağılımı

Kurslar	f	Çalışma Durumu		Toplam
		Çalışıyor	Çalışmıyor	
Bilgisayar	5	18	23	
	Kurs içindeki yüzde	21.7%	78.3%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	4.0%	14.4%	18.4%
Kalorifer Ateşçiliği	14	4	18	
	Kurs içindeki yüzde	77.8%	22.2%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	11.2%	3.2%	14.4%
Avcılık	18	3	21	
	Kurs içindeki yüzde	85.7%	14.3%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	14.4%	2.4%	16.8%
Kat'ı Sanatı	2	3	5	
	Kurs içindeki yüzde	40.0%	60.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	1.6%	2.4%	4.0%
Aşçı Çıraklığı	6	2	8	
	Kurs içindeki yüzde	75.0%	25.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	4.8%	1.6%	6.4%

(devam ediyor)

Çizelge 19 (devam)

Erkek Yetişkin Öğrenenlerin Kurslarına Göre Çalışma Durumlarının Dağılımı

Kurslar	f	Çalışma Durumu		Toplam
		Çalışıyor	Çalışmıyor	
Resim	f	1	5	6
	Kurs içindeki yüzde	16.7%	83.3%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.8%	4.0%	4.8%
Ney, Bağlama, Gitar	f	1	12	13
	Kurs içindeki yüzde	7.7%	92.3%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.8%	9.6%	10.4%
Arapça	f	0	2	2
	Kurs içindeki yüzde	.0%	100.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.0%	1.6%	1.6%
İngilizce	f	4	8	12
	Kurs içindeki yüzde	33.3%	66.7%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	3.2%	6.4%	9.6%
Hasta Kayıt İşlemleri	f	12	4	16
	Kurs içindeki yüzde	75.0%	25.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	9.6%	3.2%	12.8%
Halk Oyunları	f	0	1	1
	Kurs içindeki yüzde	.0%	100.0%	100.0%
	Toplam içindeki yüzde	.0%	.8%	.8%
Toplam	f	63	62	125
	Toplam yüzde	50.4%	49.6%	100.0%

Çizelge 19 incelendiğinde yetişkin erkek öğrenenlerin çalışıp çalışmama durumları ile tercih ettikleri kurs arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu ($p<0,05$); yani çalışan erkek katılımcılar ile çalışmayan erkek katılımcıların seçtikleri kursların farklılık gösterdiği anlaşılmıştır. Buna göre erkek yetişkin öğrenenlerin %50,4'ünün çalıştığı, %49,6'sının çalışmadığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca, çalışan erkeklerin kalorifer ateşçiliği kursu katılımcılarının %77,8'sini, avcılık kursunun %85,7'sini, aşçı çıraklığı ve hasta kayıt işlemleri kurslarının %75'ini oluşturduğu tespit edilmiştir. Buna karşılık olarak çalışmayan erkek katılımcılar bilgisayar kursunun %78,3'ünü, resim kursunun %83,3'ünü, ney/bağlama/gitar kursunun %92,3'ünü, Arapça kursunun %100'ünü, İngilizce kursunun ise %66,7'sini oluşturmaktadır.

Çizelge 19'un bir diğer analizine göre, bilgisayar, resim, ney/bağlama/gitar, Kur'an okuma, Arapça, İngilizce ve halk oyunları kurslarına katılan erkek yetişkin öğrenenlerin ağırlıklı olarak çalışmadıkları, kalorifer ateşçiliği, avcılık, aşçı çırağı ve hasta kabul işlemler kurslarına katılan erkek yetişkin öğrenenlerin ise ağırlıklı olarak çalıştıkları sonucu çıkarılmıştır. Ayrıca araştırmacının da gözlemlerine dayanılarak çalışmayan

erkek yetişkin öğrenenlerin büyük ölçüde üniversite öğrencilerinden veya emeklilerden oluştuğu yorumu yapılabilir.

3.1.7. Eşlerinin Çalışma Durumu

Çizelge 20’de araştırmaya katılan evli yetişkin öğrenenlerin eşlerinin çalışma durumları görülmektedir.

Çizelge 20

Yetişkin Öğrenenlerin Eşlerinin Çalışma Durumları

Meslek	(f)	%
Çalışıyor	257	59.7
Çalışmıyor	173	40.3
Toplam	430	100

Çizelge 20, araştırmaya katılan yetişkin öğrenenlerin eşlerinin çalışma durumlarını göstermektedir. Buna göre katılımcıların %59.7’sinin eşinin çalıştığı, %40.3’ünün eşinin ise çalışmadığı görülmektedir. Araştırmacının gözlemlerine göre, eşi çalışmayan katılımcıların büyük bir kısmını eşi ev hanımı olan katılımcıların, bir kısmını ise eşi emekli olan katılımcıların oluşturduğu yorumu yapılabilir.

3.1.8. Yetişkin Öğrenenlerin Ailelerinin Eğitim Düzeyleri

Çizelge 21’de araştırmaya katılan yetişkin öğrenenlerden evli olanların eşleri ile sağ anne ve babalarının eğitim düzeylerine ilişkin veriler görülmektedir.

Çizelge 21

Yetişkin Öğrenenlerin Ailelerinin Eğitimlerine İlişkin Bilgiler

Eğitim Düzeyleri	Eşin		Annenin		Babanın	
	(f)	%	(f)	%	(f)	%
Okuryazar değil	3	.7	99	15.4	43	6.7
Sadece okuryazar	4	.9	70	10.9	58	9.1
İlkokul mezunu	123	28.3	368	57.4	369	57.7
Ortaokul mezunu	47	10.8	60	9.4	74	11.6
Lise mezunu	125	28.7	33	5.1	62	9.7
Yüksekokul mezunu	30	6.9	3	.5	13	2.0
Üniversite mezunu	92	21.1	8	1.2	20	3.1
Lisansüstü mezunu	11	2.5	0	0.0	1	.2
Toplam	435	100.0	641	100.0	640	100.0

Çizelge 21’de kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin ailelerinin (eşinin, annesinin, babasının) eğitim düzeylerine ilişkin bulgular incelenmiştir. Bu çizelgeye göre yetişkin öğrenenlerin eşlerinin %28.7’sinin lise ve dengi, %28.3’ünün ilkokul mezunu olduğu; annelerinin %57.4’ünün ilkokul mezunu olduğu, %15.4’ünün okuryazar olmadığı ve son olarak babalarının % 57.7’sinin ilkokul mezunu, %11.6’sının ortaokul mezunu olduğu görülmektedir. Buna göre yetişkin öğrenenlerin eşlerinin çoğunlukla lise veya ilkokul mezunu, yarısından fazlasının annesinin ilkokul mezunu veya daha az eğitim almış, yine yarısından fazlasının babasının ortaokul mezunu veya daha az eğitimi olduğu saptanmıştır.

3.1.9. Yetişkin Öğrenenlerin Ortalama Hane Gelirleri

Çizelge 22’de araştırmaya katılan yetişkin öğrenenlerin ortalama hane gelirlerine göre dağılımı görülmektedir.

Çizelge 22

Yetişkin Öğrenenlerin Ortalama Hane Gelirlerine Göre Dağılımı

Aylık Gelir	Kişi Sayısı	%
Geliri olmayan	13	2
500 TL altı	18	2.8
500-999 TL	49	7.5
1000-1999 TL	296	45.5
2000-2999 TL	144	22.2
3000-3999 TL	82	12.6
4000-4999 TL	27	4.2
5000-5999 TL	10	1.5
6000 TL üzeri	11	1.7
Toplam	650	100

Çizelge 22, yetişkin öğrenenlerin ortalama aylık hane gelirlerini göstermektedir. Buna göre aylık geliri 1000-1999 TL arası olan katılımcıların % 45,5 ile en fazla orana sahip olduğu saptanmıştır. Bunu oranı, sırasıyla %22,2 ile 2000-2999 TL, %12,6 ile 3000-3999TL, %7,5 ile 500-999 TL arası ortalama hane geliri olan yetişkin öğrenenlerin takip ettiği görülmektedir. En az katılımın ise 5000-5999 TL gelire ve 6000 TL üzeri gelire sahip yetişkin öğrenenler tarafından olduğu anlaşılmaktadır. Buna göre yetişkin öğrenenlerin neredeyse yarısının ortalama hane geliri 1000-1999 TL

aralığındadır. Bunun önemli bir nedeninin 1300 TL olan asgari ücret ile geçinen katılımcıların veya katılımcıların eşlerinin çoğunluğu oluşturduğu düşünülmektedir.

3.1.10. Yetişkin Öğrenenlerin Kiminle Yaşadıkları

Çizelge 23'te araştırmaya katılan yetişkin öğrenenlerin kiminle yaşadıklarına göre dağılımı görülmektedir.

Çizelge 23

Yetişkin Öğrenenlerin Kiminle/Nerede Yaşadıklarının Dağılımı

Yaşadıkları Kişi	N	%
Anne - Baba ile	164	25.2
Eş ve Çocuklar ile	420	64.6
Yalnız	19	2.9
Arkadaş ile	8	1.2
Yurtta	8	1.2
Diğer	31	4.8
Toplam	650	100

Çizelge 23, yetişkin öğrenenlerin kiminle yaşadıklarına ilişkin verdikleri yanıtı incelemektedir. Burada yetişkin öğrenenlerin % 64.6'sının eşi ve varsa çocukları ile, % 25.2'sinin anne ve babası ile, % 1.2' sinin ise arkadaşları ile ve yine % 1.2'sinin yurtta kaldıkları görülmektedir. Buna göre yetişkin öğrenenlerin % 64.6'sının evli % 30.3'ünün ise bekar sonucuna varılabilir.

3.1.11. Yetişkin Öğrenenlerin HEM Kurslarına Katılma Durumları

Çizelge 24, 25 ve 26'da araştırmaya katılan yetişkin öğrenenlerin HEM kurslarına daha önce katılma durumlarına ilişkin dağılımı görülmektedir.

Çizelge 24

Yetişkin Öğrenenlerin HEM Kurslarına Katılmalarına İlişkin Dağılımlar

Daha önce Halk Eğitimi Merkezi'nin bir kursuna katıldınız mı?	(f)	%
Evet	384	59.1
Hayır	266	49.1
Toplam	650	100

(devam ediyor)

Çizelge 24 (devam)

Yetişkin Öğrenenlerin HEM Kurslarına Katılmalarına İlişkin Dağılımlar

Cevabınız evet ise daha önce katılmış olduğunuz kurs sayısı		
	(f)	%
1 kurs	185	29.4
2 kurs	97	14.9
3 kurs	43	6.6
4 ve üzeri kurs	59	9.1
Toplam	384	100

Çizelge 24'te kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin HEM kurslarına daha önce katılıp katılmadıkları ve katılmışlar ise katıldıkları kurs sayısı incelenmek istenmiştir. Buna göre Karaman HEM'de 2015-2016 eğitim öğretim yılında düzenlenen kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin %59.1'inin daha önce HEM'de düzenlenen kurslara katıldığı, %40.9'unun katılmadığı görülmüştür. Daha önce HEM kursu tecrübesi olan katılımcıların yarıdan fazla olması araştırmanın ilginç bulgularından biridir.

Bunu takip eden soruda daha önce HEM kurslarına katıldığını belirten 384 yetişkin öğrenene bu kez kaç kursa katıldıkları sorulmuş ve %29,4'ünün 1 kursa, %14,9'unun 2 kursa, %9,1'inin 4 ve üzeri kursa katıldıkları, % 6,6 ile en az oranın ise 3 kursa katıldığı görülmüştür. Buna göre yetişkin öğrenenlerin büyük çoğunluğunun daha önce HEM'lerin açtığı kurslara katıldığı görülmektedir. Bunun nedeninin kursa katılmalarında hem eğitim ortamını ve eğitmeni hem de sosyal ortamı teşvik edici olarak görmeleri olarak yorumlanabilir. Bunun yanı sıra, Knowles'ın "bilme gereksinimi varsayımı" da yetişkinlerin kursa katılmaya devam etmelerinin nedenlerinin arasında sıralanabilir.

Bu bulgular araştırmaya katılan yetişkin öğrenenlerin HEM'lerin açtığı kurslara katılmalarına ilişkin genel bir fikir edinmek açısından oldukça önemli olmasına rağmen, cinsiyetlerine göre yetişkin öğrenenlerin kurslara katılımları hakkındaki bulgular konusunda eksik kalmaktadır. Bundan dolayı, Çizelge 25 ve çizelge 26'in verdiği bilgileri incelemek, belirtilen eksiklikler için daha aydınlatıcı olacaktır.

Çizelge 25 yetişkin öğrenenlerin cinsiyetlerine göre daha önce hem kurslarına katılma durumlarına ilişkin dağılımı göstermektedir.

Çizelge 25

Yetişkin Öğrenenlerin Cinsiyetlerine Göre Daha Önce HEM Kurslarına Katılma Durumlarına İlişkin Dağılımlar

		Evet	Hayır	Toplam
Kadın	(f)	333	192	525
	%	63.4%	36.6%	100 %
Erkek	(f)	51	74	125
	%	40.8%	59.2%	100 %
Toplam	(f)	384	266	650
	%	59,1%	40.9%	100 %

p< 0,00

Çizelge 25 incelendiğinde yetişkin öğrenenlerin cinsiyetleri ile daha önce HEM kursuna katılıp katılmama durumları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir (p<0,05). Diğer bir deyişle, yetişkin öğrenenlerin cinsiyetinin, onların daha önce HEM kursuna katılmalarında farklılık gösterdiği anlaşılmıştır. Buna göre, kadınların % 63.4' ünün daha önce HEM kurslarına katıldığı görülürken, erkeklerin % 40.8' inin daha önce kurslara katıldığı tespit edilmiştir.

Buna göre kadın yetişkin öğrenenlerin erkeklerden daha fazla öncesinde kurslara katıldığı açıkça görülmektedir. Buna neden olarak daha önce de belirtildiği gibi sosyal hayatta pek de yer bulamayan ev hanımı kadın yetişkin öğrenenlerin HEM kurslarını bir anlamda sosyalleşme ve toplumda yer edinme mekanizması olarak görmeleri nedeniyle HEM kurslarına katılmaları şeklinde yorumlanabilir.

Çizelge 26'da yetişkin öğrenenlerin cinsiyetlerine göre katıldıkları kurs sayısına ilişkin bilgiler görülmektedir.

Çizelge 26

Yetişkin Öğrenenlerin Cinsiyetlerine Göre Katıldıkları Kurs Sayısının Dağılımı

		0 kurs	1 kurs	2 kurs	3 kurs	4 ve üzeri kurs	Toplam
Kadın	(f)	186	161	84	39	55	525
	%	35.4%	30.7%	16.0%	7.4%	10.5%	100%
Erkek	(f)	74	30	13	4	4	125
	%	59.2%	24.0%	10.4%	3.2%	3.2%	100%
Toplam	(f)	260	191	97	43	59	650
	%	40,0%	29.4%	14.9%	6.6%	9.1%	100%

p< 0,00

Çizelge 26 incelendiğinde yetişkin öğrenenlerin cinsiyetleri ile daha önce HEM kursuna katılanların aldıkları kurs sayısı arasında anlamlı bir ilişki olduğu ($p<0,05$); cinsiyetin alınan kurs sayısında farklılık gösterdiği anlaşılmıştır. Çizelge 26’da ayrıca kadınların %30.7’sinin 1 kurs, %16’sının 2 kurs, %7.4 ile en az oranda 3 kurs aldığı görülürken; erkeklerin % 24’ünün 1 kurs, %10.4’ünün 2 kurs, %3.2’sinin 3 kurs aldığı görülmektedir. Bu durum, çizelge 24’deki bulgularla paralellik göstermektedir. Diğer bir anlatımla, kadın yetişkin öğrenenlerin sosyalleşme ihtiyacı doğrultusunda kurslara erkeklerden daha yoğun biçimde katıldıkları düşünülebilir.

3.2. Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Analizi

Bu bölümde Karaman HEM’de 2015-2016 güz döneminde açılan kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin bu kurslara katılmalarının ardındaki yedi güdüsel yönelim incelenmektedir.

3.2.1. Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimleri

Bu başlıkta yetişkin öğrenenlerin Boshier’in Eğitime Katılma Ölçeği’nde bulunan yedi güdüsel yönelime göre en çok hangi güdüsel yönelimle kurslara katıldığına cevap aranacaktır.

Çizelge 27’de kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelim ortalamaları verilmiştir.

Çizelge 27

Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelim Ortalamaları

Güdüsel Yönelimler	Ortalama	Standart Sapma
İletişim Geliştirme	1,7321	,79285
Toplumsal İlişki	2,5283	1,04530
Eğitsel Hazırlık	1,7908	,77518
Mesleki İlerleme	2,3090	1,16671
Ailesel Nedenler	1,5761	,78719
Sosyal Güdülenme	2,5294	,98134
Bilişsel İlgi	2,9260	,89307

Çizelge 27’de, yetişkin öğrenenlerin yedi güdüsel yönelime ait ifadelere verdikleri yanıtların ortalamaları alınmış ve her bir güdüsel yönelim için bir ortalama olacak

şekilde verilmiştir. Buna göre, ortalama puanı en yüksek yönelim bilişsel ilgi yönelimi olmuştur. Bu yönelimi sosyal güdülenme ve toplumsal ilişki yönelimleri takip etmektedir. Mesleki ilerleme yöneliminin ortalamalarının dördüncü sırayı aldığı ortalamalara göre, en az ortalamaya sahip güdüsel yönelimler iletişim geliştirme ve ailesel nedenler yönelimleri olmuştur.

Bu bulgulardan hareketle, yedi güdüsel yönelimden yetişkin öğrenenlerin ağırlıklı olarak bilişsel ilgi yönelimiyle güdülendikleri söylenebilir. Bilişsel ilgi yönelimini takiben sosyal güdülenme ve toplumsal ilişki yönelimleriyle güdülenerek kurslara katılan yetişkin öğrenenler, en az iletişim geliştirme yönelimiyle ve ailesel nedenlerle hareket ederek kurslara katılmaktadır.

Daha önce de belirtildiği gibi Çizelge 27, katılımcıların geneline ilişkin hangi ağırlıklı olarak hangi güdüsel yönelimle kurslara katıldıklarını betimlemektedir. Ancak, bu tablodaki bulguları anlamlandırabilmek için her bir güdüsel yönelimdeki altışar ifadeden hangisinin veya hangilerinin etkili bulunduğu ve yedi güdüsel yönelimin kurslara göre ortalamalarına ilişkin bulgulara ihtiyaç duyulmaktadır.

3.2.2. Yetişkin Öğrenenlerin İletişim Geliştirme Yönelimi

Çizelge 28 araştırmaya katılan yetişkin öğrenenlerin ölçekteki iletişim geliştirme yönelimine ait olan maddelere yanıtları analiz edilmiş ve verilere ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Çizelge 28

Yetişkin Öğrenenlerin İletişim Geliştirme Yönelimine İlişkin Ortalamalar

Güdüsel Yönelim	İfadeler	Ortalama	Standart Sapma
İletişim Geliştirme	Dil becerilerimi geliştirmek için	1.8985	1.15334
	Daha iyi konuşmak için	2.5246**	1.19198
	Başka bir dil öğrenmek için	2.2138*	1.24457
	Daha iyi yazmak için	2.5508**	1.33394
	İnsanların söyledikleri ve yazdıklarını anlamak için	1.9092	1.14688
	Buranın örfünü adetini öğrenmek için	2.9738**	1.99481

(* Az etkili, ** Daha Etkili)

Çizelge 28’de, Karaman HEM kurslarına katılan yetişkin öğrenenlerin Eğitime Katılma Ölçeği’ne verdikleri yanıtlar doğrultusunda İletişim Geliştirme yöneliminin ortalama puanları ve standart sapmaları gösterilmektedir.

Buna göre, kursiyerlerin Eğitime Katılma Ölçeği’ndeki iletişim geliştirme yönelimine ilişkin ifadelerden “buranın örfünü adetini öğrenmek için” ifadesini en yüksek ortalamaya sahip olması nedeniyle çok etkili bulunduğu, sırasıyla “daha iyi yazmak için”, “daha iyi konuşmak için”, “başka bir dil öğrenmek için” ifadelerinin biraz etkili bulunduğu, “başka bir dil öğrenmek için” ifadelerini ise çok az etkili veya etkisiz bulunduğu görülmektedir.

Çizelge 28 ile katılımcıların tamamının iletişim geliştirme yönelimine ilişkin genel bir görüş elde edilebilir. Ancak yetişkin öğrenenlerin hangi kursta daha fazla, hangi kursta daha az bu yönelimle katıldıklarını öğrenebilmek için Çizelge 29’daki bulgulara ihtiyaç duyulmaktadır.

Çizelge 29’da kurslara göre iletişim geliştirme yöneliminin ortalamaları incelenmiştir.

Çizelge 29

İletişim Geliştirme Yöneliminin Kurslara Göre Ortalama Ve Standart Sapması

Kurslar	N	Ortalama	Standart Sapma
Ev tekstili	130	10.8846	4.90631
Bilgisayar	76	11.1316	4.63132
Kalorifer Ateşçiliği	18	9.7778	3.35288
Avcılık	21	9.9524	4.45507
Kat'ı Sanatı	42	9.5952	4.05486
Aşçı Çıraklığı	16	11.5625	4.74649
4-6 Yaş Çocuk Etk.	16	11.6250	5.42679
Kırkyama	15	9.2667	4.19977
Üst Giyim	8	9.7500	5.23041
Çeyiz Hazırlama	8	10.5000	2.77746
Resim	46	9.9565	4.50657
Ney, Bağlama, Gitar	31	8.4839	2.81509
Kitre Bebek	7	9.0000	3.21455
El Nakışı	14	8.6429	3.65023
Kur'an	20	11.1000	3.79612
Arapça	5	18.2000	3.49285
İngilizce	32	20.0000	2.36916
İğne Oyası	53	7.9811	2.62745
Hasta Kayıt İşlemleri	89	8.1573	3.03726
Halk Oyunları	3	9.0000	0.00000
Toplam	650	10.3923	4.75711

Çizelge 29'a yetişkin öğrenenlerin katıldıkları kurslara göre iletişim geliştirme yöneliminin ortalamaları ve standart sapmaları incelenmiştir. Çizelge 28'deki ortalama değerlere bakıldığında, İngilizce ve Arapça kurslarındaki katılımcıların iletişime yönelimlerine ilişkin ortalamalarının yüksek olduğu görülmektedir. En düşük puanlar ise ney/bağlama/gitar, el nakışı, iğne oyası ve hasta kayıt işlemleri kurslarında görülmektedir.

Buna göre, iletişim geliştirme yönelimiyle kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin en İngilizce ve Arapça kurslarını bir diğer deyişle dil kurslarında toplandığı, diğer taraftan bu yönelimle en az güdülenen kurs katılımcılarının iğne oyası ve hasta kayıt işlemleri kurslarını tercih ettiği tespit edilmiştir.

3.2.3. Yetişkin Öğrenenlerin Toplumsal İlişki Yönelimi

Çizelge 30'da araştırmaya katılan yetişkin öğrenenlerin ölçekteki toplumsal ilişki yönelimine ait olan maddelere yanıtları analiz edilmiş ve verilere ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Çizelge 30

Yetişkin Öğrenenlerin Toplumsal İlişki Yönelimine İlişkin Ortalamalar

Güdüsel Yönelim	İfadeler	Ortalama	Standart Sapma
Toplumsal ilişki	Dost kazanmak için	3.1446**	1.84299
	Arkadaşlarla hoş vakit geçirmek için	1.8831	1.16518
	Farklı insanlarla tanışmak için	2.7231**	1.22767
	Arkadaşlar edinmek için	2.0400*	1.25792
	Yeni arkadaşlar edinmek için	2.5046**	2.18782
	Yeni insanlarla tanışmak için	1.3892	.87644

(* Az etkili, ** Daha Etkili)

Çizelge 30'da, Karaman HEM kurslarına katılan yetişkin öğrenenlerin Eğitime Katılma Ölçeği'ne verdikleri yanıtlar doğrultusunda toplumsal ilişki yöneliminin ortalama puanları ve standart sapmaları gösterilmektedir.

Toplumsal İletişim yönelimine ilişkin ifadelerde yetişkin öğrenenlerin ortalama puanlarına bakıldığında, “dost kazanmak için” ifadesinin en etkili ifade olduğu görülmektedir. Ayrıca “farklı insanlarla tanışmak için” ve “yeni arkadaşlar edinmek için” ifadelerinin biraz etkili olduğu, “arkadaşlar edinmek için” ifadesinin az etkili veya

etkisiz olduğu tespit edilmiştir. Görüldüğü üzere bu ifadeler birbirine anlam olarak oldukça yakındır. Bu duruma rağmen, ifadelerin aldığı puanların farklılaşmasının araştırmanın ilginç bulgularından biri olduğu düşünülmektedir.

Çizelge 30 katılımcıların genel olarak toplumsal ilişki yönelimiyle kurslara katılımlarına ilişkin ortalamalarını verse de, hangi kurstaki veya kurslardaki katılımcıların toplumsal ilişki yönelimiyle katılma puanlarının en yüksek olduğu konusu hakkında bilgi vermemektedir. Bu nedenle, çizelge 31'i irdelemek, kurslara göre toplumsal ilişki yöneliminin ortalamalarını öğrenmek açısından faydalı olacaktır.

Çizelge 31'de katılımcıların yanıtları ile kurslara göre toplumsal ilişki yöneliminin ortalamaları incelenmiştir.

Çizelge 31

Toplumsal İlişki Yöneliminin Kurslara Göre Ortalama Ve Standart Sapması

Kurslar	N	Ortalama	Standart Sapma
Ev tekstili	130	18.6462	5.08206
Bilgisayar	76	10.0526	5.08827
Kalorifer Ateş.	18	10.9444	4.62057
Avcılık	21	11.0000	4.62601
Kat'ı Sanatı	42	17.8095	5.85699
Aşçı Çıraklığı	16	13.2500	5.67450
4-6 Yaş Çocuk Etk.	16	14.9375	5.98296
Kırkyama	15	19.2000	3.25576
Üst Giyim	8	17.1250	5.19443
Çeyiz Hazırlama	8	18.5000	5.85540
Resim	46	15.2609	5.55552
Ney/Bağl./Gitar	31	15.7742	5.84642
Kitre Bebek	7	18.7143	6.07493
El Nakış	14	18.1429	4.14835
Kur'an	20	16.3000	5.93917
Arapça	5	14.2000	5.93296
İngilizce	32	13.5000	5.28540
İğne Oyası	53	19.9057	5.23033
Hasta Kayıt İşl.	89	10.6854	4.94652
Halk Oyunları	3	20.0000	0.00000
Toplam	650	15.1677	6.27254

Çizelge 31'de yetişkin öğrenenlerin tercih ettikleri kurslara göre toplumsal ilişki yöneliminin ortalama ve standart sapması verilmektedir. Buna göre ortalama değerler incelendiğinde, toplumsal ilişki yönelimiyle kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin en

çok toplandığı kurslar sırasıyla halk oyunları, iğne oyası, kırkyama, kitre bebek yapımı, ev tekstili, çeyiz hazırlama ve el nakışı kursu olduğu görülmektedir. Öte yandan en düşük puanların bulunduğu kurslar ise bilgisayar, hasta kayıt işlemleri, kalorifer ateşçiliği ve avcılık kursları olarak tespit edilmiştir.

Buradan hareketle, toplumsal ilişki yönelimiyle kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin çoğunlukta bulunduğu kursların neredeyse tamamının ev işlerine ve el becerilerini geliştirmeye yönelik olan, neredeyse sadece evli ve çalışmayan (ev hanımı) kadın yetişkin öğrenenlerin tercih ettiği kurslar olduğu saptanmıştır. Bu bulgu, daha önce belirtilen kadınların sosyalleşme, toplumda bir yer edinme ihtiyacını giderme görüşünü destekler niteliktedir. Diğer taraftan bu yönelime ilişkin en düşük puanların çıktığı bilgisayar, hasta kayıt işlemleri, kalorifer ateşçiliği ve avcılık kurslarının ise neredeyse tamamında erkek çoğunluğu olduğu ve bu kursların tamamının sertifika almaya yönelik kurslar olması, bu kurslardaki toplumsal ilişki yönelimi puanlarının düşük olmasını açıklamaktadır.

3.2.4. Yetişkin Öğrenenlerin Eğitsel Hazırlık Yönelimi

Çizelge 32’de araştırmaya katılan yetişkin öğrenenlerin ölçekteki eğitsel hazırlık yönelimine ait olan maddelere yanıtları analiz edilmiş ve verilere ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Çizelge 32

Yetişkin Öğrenenlerin Eğitsel Hazırlık Yönelimine İlişkin Ortalamalar

Güdüsel Yönelim	İfadeler	Ortalama	Standart Sapma
Eğitsel Hazırlık	Yarım kalmış eğitimimi tamamlamak için	2.2635*	1.25582
	Zamanında yapamadığım eğitimimi tamamlamak için	2.8892**	1.15115
	Başka eğitsel kurslara yardımcı olacak bilgi edinmek için	1.5831	1.07358
	Daha ileri seviyede bir eğitime temel olması için	2.6487**	1.16792
	Başka bir okul/üniversite için gereken dersleri almak için	1.8215	1.12082
	Başka bir okul/üniversiteye girebilmek için	2.1938*	1.32743

(* Az etkili, ** Daha Etkili)

Çizelge 32, Karaman HEM kurslarına katılan yetişkin öğrenenlerin Eğitime Katılma Ölçeği'ne verdikleri yanıtlar doğrultusunda eğitsel hazırlık yöneliminin ortalama puanları ve standart sapmaları gösterilmektedir.

Eğitsel hazırlık yönelimi ile ilgili olarak; “zamanında yapamadığım eğitimimi tamamlamak için” ve “daha ileri seviyede bir eğitime temel olması için” ifadelerinin eğitsel hazırlık yönelimine ilişkin en etkili güdüler olduğu, “yarım kalmış eğitimimi tamamlamak için” ve “başka bir okul/üniversiteye girebilmek için” ifadelerinin ise az etkili olduğu görülmektedir.

Bu yönetime ilişkin genel çerçeveyi oluşturulması bakımından yararlı görülen Çizelge 32, yetişkin öğrenenlerin eğitsel hazırlık yönelimiyle hangi kurslara daha çok katıldığı konusunda bir zemin oluşturmamaktadır. Bu nedenle Çizelge 33 kurslara göre değerlendirme yapılmasına yardımcı olacaktır.

Çizelge 33'te ise kurslara göre eğitsel hazırlık yöneliminin ortalamaları incelenmiştir.

Çizelge 33

Kurslara Göre Eğitsel Hazırlık Yöneliminin Ortalama Ve Standart Sapması

Kurslar	N	Ortalama	Standart Sapma
Ev tekstili	130	11.1923	4.96514
Bilgisayar	76	14.2763	4.94934
Kalorifer Ateş.	18	11.8333	4.75580
Avcılık	21	9.6667	4.22295
Kat'ı Sanatı	42	9.4524	3.62379
Aşçı Çıraklığı	16	12.1875	4.59302
4-6 Yaş Çocuk Etk.	16	15.1875	5.21816
Kırkyama	15	8.5333	3.27036
Üst Giyim	8	9.7500	4.13176
Çeyiz Hazırlama	8	12.0000	5.65685
Resim	46	10.6087	4.77716
Ney/Bağl./Gitar	31	7.0323	1.92326
Kitre Bebek	7	7.0000	1.41421
El Nakışı	14	8.5000	4.27425
Kur'an	20	10.0500	4.14824
Arapça	5	14.0000	1.00000
İngilizce	32	12.2500	2.46262
İğne Oyası	53	7.4151	2.09793
Hasta Kayıt İşl.	89	10.5843	4.09492
Halk Oyunları	3	6.3333	.57735
Toplam	650	10.7446	4.65109

Çizelge 33, yetişkin öğrenenlerin tercih ettikleri kurslara göre eğitsel hazırlık yöneliminin ortalama ve standart sapması görülmektedir. Ortalama değerler göz önünde bulundurulduğunda, eğitsel hazırlık yönelimiyle kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin ağırlıklı olarak 4-6 yaş çocuk etkinlikleri, bilgisayar, Arapça ve aşçılık kurslarını tercih ettikleri; bu yönelimle en az güdülenen katılımcıların ise halk oyunları, iğne oyası, kitre bebek yapımı, el nakışı, kırkyama kurslarında olduğu tespit edilmiştir.

Buna göre 4-6 yaş çocuk etkinlikleri, bilgisayar, Arapça ve aşçılık kurslarına katılan yetişkin öğrenenlerin, bu kurslar doğrultusunda alacakları eğitimle devam etme amacıyla oldukları söylenebilir. 4-6 yaş çocuk etkinlikleri kursuna katılma nedeni olarak ders içeriğinin yüksekokulların çocuk gelişimi bölümüne yönelik olması, bilgisayar kursu için üniversitedeki bilgisayar dersine temel olması, aşçı çıraklığı kursu için de daha sonra alacakları aşçılık kursuna temel olması için bu kurslara eğitsel hazırlık yönelimiyle katıldıkları yorumu yapılabilir. Ancak daha önce de belirtildiği üzere, iğne oyası, kitre bebek yapımı, el nakışı, kırkyama kursları gibi kurslara katılan kursiyerlerin yönelimi daha sonra bu eğitimlerine devam etmek değil, aksine, daha önce de belirtildiği gibi toplumsal ilişki yönelimiyle sosyal bir çevre edinerek arkadaş/dost kazanmak olarak yorumlanabilir.

3.2.5. Yetişkin Öğrenenlerin Mesleki İlerleme Yönelimi

Çizelge 34’te araştırmaya katılan yetişkin öğrenenlerin ölçekteki mesleki ilerleme yönelimine ait olan maddelere yanıtları analiz edilmiş ve verilere ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Çizelge 34

Yetişkin Öğrenenlerin Mesleki İlerleme Yönelimine İlişkin Ortalamalar

Güdüsel Yönelim	İfadeler	Ortalama	Standart Sapma
Mesleki İlerleme	İşimde ilerlememi sağlamak için	1.3738	.84751
	Mesleğimde bir yere gelmek için	2.6492**	1.51522
	Bir işe girebilmek için	3.1046**	1.16106
	İşimde daha iyi yükselmek için	1.5446	1.03944
	Daha iyi bir işe girebilmek için	2.3892*	1.21275
	Şu anki işimde daha iyi olabilmek için	1.8831	1.22952

(* Az etkili. ** Daha Etkili)

Çizelge 34'te, Karaman HEM kurslarına katılan yetişkin öğrenenlerin Eğitime Katılma Ölçeği'ne verdikleri yanıtlar doğrultusunda mesleki ilerleme yöneliminin ortalama puanları ve standart sapmaları verilmektedir.

Mesleki ilerleme yönelimiyle ilgili ifadeler incelendiğinde, “bir işe girebilmek için” ifadesinin en etkili ifade olduğu görülmektedir. Bunu takiben “mesleğimde bir yere gelmek için” ifadesi daha etkili bulunurken, yetişkin öğrenenlerin kurslara “daha iyi bir işe girebilmek için” gelmelerinde ise az etkili olduğu görülmektedir.

Çizelge 34 ile yetişkin öğrenenlerin mesleki ilerleme yöneliminin ifadelerine verdikleri yanıtlara ilişkin temel bir zemin oluşturulmaktadır. Ancak, yetişkin öğrenenlerin mesleki ilerleme yönelimiyle güdülenerek, kurslardan hangisine daha fazla, hangisine daha az katılımında bulduklarını öğrenebilmek için Çizelge 35'i incelemek gerekmektedir.

Çizelge 35'te ise kurslara göre mesleki ilerleme yöneliminin ortalamaları incelenmiştir.

Çizelge 35

Mesleki İlerleme Yöneliminin Kurslara Göre Ortalama Ve Standart Sapması

Kurslar	N	Ortalama	Standart Sapma
Ev tekstili	130	12.9385	5.79462
Bilgisayar	76	18.0395	5.70717
Kalorifer Ateşçiliği	18	19.3889	4.23068
Avcılık	21	9.7619	4.49338
Kat'ı Sanatı	42	8.7857	4.25146
Aşçı Çıraklığı	16	18.8750	6.20618
4-6 Yaş Çocuk Etk.	16	18.8125	5.31938
Kırkyama	15	8.9333	4.57426
Üst Giyim	8	12.1250	5.74301
Çeyiz Hazırlama	8	13.8750	4.25735
Resim	46	10.5870	5.79109
Ney,Bağlama,Gitar	31	8.6452	4.62996
Kitre Bebek	7	6.4286	.78680
El Nakışı	14	10.7143	6.59170
Kur'an	20	7.5500	2.98196
Arapça	5	8.8000	2.77489
İngilizce	32	15.2188	7.79054
İğne Oyası	53	9.7170	3.99219
Hasta Kayıt İşl.	89	21.3596	5.54373
Halk Oyunları	3	12.0000	10.39230
Toplam	650	13.8538	7.00023

Çizelge 35'e göre, yetişkin öğrenenlerin tercih ettikleri kurslara göre eğitsel hazırlık yöneliminin ortalama ve standart sapması görülmektedir. Kursların ortalamaları incelendiğinde, mesleki ilerleme yönelimiyle güdülenerek kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin çoğunlukla hasta kayıt işlemleri, kalorifer ateşçiliği, aşçı çıraklığı, 4-6 yaş çocuk etkinlikleri ve bilgisayar kurslarını tercih ettikleri; bu yönelim ile en az katılımın ise kitre bebek yapımı, Kur'an, ney/bağlama/gitar, kat'ı sanatı ve kırkyama kurslarında olduğu saptanmıştır.

Buradan hareketle, hasta kayıt işlemleri, kalorifer ateşçiliği, aşçı çıraklığı, 4-6 yaş çocuk etkinlikleri ve bilgisayar kurslarını seçen kursiyerlerin daha çok mesleki kaygılarla (iş veya daha iyi bir iş bulmak, mesleğinde yükselmek vb.) bu kurslara yöneldikleri sonucu çıkarılabilir. Nitekim OECD (2003)'nin de bir açıklamasına göre yetişkinlerin çoğunluğu eğitim etkinliklerine mesleki nedenlerle katılmaktadır.

Öte yandan, bu kurslarda mesleki ilerleme yönelimine verilen puanlar incelendiğinde, ev işlerine ve el becerilerine yönelik olan ve sadece kadın katılımcıların oluşturduğu bazı kurslardaki puanların diğerlerinden nispeten yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumu, ev işleriyle bağlantılı kurslara katılan bazı kursiyerlerin bu kurslardaki aldıkları eğitimle ilgili iş kurmak, sahip olduğu iş yeri ile ilgili ürün tanıtımı veya satışı yapmak, arkadaşlık ilişkisi sayesinde müşteri kazanmak, diktiği biçtiği ürünleri satmak, dışarıdan sipariş almak gibi amaçlarla, bir diğer deyişle mesleki ilerleme yönelimiyle kurslara katıldıkları düşünülebilir. Çünkü bu alanlar artık Türkiye'de birer pazar alanına dönüşmüş durumdadır.

3.2.6. Yetişkin Öğrenenlerin Ailesel Nedenler Yönelimi

Çizelge 36 araştırmaya katılan yetişkin öğrenenlerin ölçekteki ailesel nedenler yönelimine ait olan maddelere yanıtları analiz edilmiş ve verilere ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Çizelge 36

Yetişkin Öğrenenlerin Ailesel Nedenler Yönelimine İlişkin Ortalamalar

Güdüsel Yönelim	İfadeler	Ortalama	Standart Sapma
Ailesel Nedenler	Aile yaşamımdaki değişikliklere uyum sağlamak için	2.1754*	1.34038
	Eşimle ortak bir ilgiyi paylaşmak için	1.5677	1.04411
	Diğer aile fertlerine ayak uydurabilmek için	2.6892**	1.26053
	Çocuklarımdan geri kalmamak için	2.5809**	1.25462
	Çocuklarımla sorduğu sorulara cevap verebilmek için	1.6508	1.13884
	Çocuklarımla iletişime yardımcı olmak için	2.4600*	1.23599

(* Az etkili. ** Daha Etkili)

Çizelge 36, Karaman HEM kurslarına katılan yetişkin öğrenenlerin Eğitime Katılma Ölçeği 'ne verdikleri yanıtlar doğrultusunda Ailesel Nedenler yöneliminin ortalama puanları ve standart sapmaları görülmektedir.

Ailesel Nedenler yönelimi hakkındaki ifadelerde “diğer aile fertlerine ayak uydurabilmek için” ve “çocuklarımdan geri kalmamak için” ifadelerinin en etkili ifadeler olduğu, “aile yaşamımdaki değişikliklere uyum sağlamak için” ve “çocuklarımla iletişime yardımcı olmak için” ifadelerinin ise az etkili olduğu saptanmıştır.

Temel bir çerçeve için çizelge 36'daki veriler yeterli olsa da, bulgular hangi kurslara katılanların daha çok ailesel nedenler yönelimiyle güdülendikleri konusunda bilgi vermede yeterli değildir. Bu nedenle çizelge 37'nin içerdiği bilgiler bu anlamda bulgu oluşturulmasını sağlayacaktır.

Çizelge 37'de ise kurslara göre ailesel nedenler yöneliminin ortalamaları incelenmiştir.

Çizelge 37

Ailesel Nedenler Yöneliminin Kurslara Göre Ortalama Ve Standart Sapması

Kurslar	N	Ortalama	Standart Sapma
Ev tekstili	130	10.8231	5.24806
Bilgisayar	76	10.5921	5.23368
Kalorifer Ateşçiliği	18	9.2222	3.26398
Avcılık	21	9.2381	4.39209
Kat'ı Sanatı	42	9.2857	4.60268
Aşçı Çıraklığı	16	11.5000	5.93296

(devam ediyor)

Çizelge 37 (devam)

Ailesel Nedenler Yöneliminin Kurslara Göre Ortalama Ve Standart Sapması

Kurslar	N	Ortalama	Standart Sapma
4-6 Yaş Çocuk Etk.	16	14.2500	5.60357
Kırkyama	15	9.6667	4.09994
Üst Giyim	8	8.8750	3.52288
Çeyiz Hazırlama	8	11.6250	5.39676
Resim	46	7.8913	2.83806
Ney/Bağlama/Gitar	31	7.2903	2.14777
Kitre Bebek	7	6.1429	.37796
El Nakışı	14	7.5714	3.52386
Kur'an	20	11.1000	6.43101
Arapça	5	11.0000	4.35890
İngilizce	32	8.2188	2.67285
İğne Oyası	53	8.0755	2.86121
Hasta Kayıt İşl.	89	7.8652	2.72693
Halk Oyunları	3	6.0000	0.00000
Toplam	650	9.3954	4.48819

Çizelge 37'de yetişkin öğrenenlerin tercih ettikleri kurslara göre eğitsel hazırlık yöneliminin ortalama ve standart sapması incelenmiştir. Ortalama puanlara göre ailesel nedenler yönelimiyle güdülenerek kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin çoğunlukla 4-6 yaş çocuk etkinlikleri, Kur'an, Arapça, çeyiz hazırlama, ev tekstili kurslarına gitmeyi tercih ettikleri görülürken, halk oyunları, hasta kayıt kabul işlemleri kurslarını daha az tercih ettikleri görülmektedir. Bu bilgiler ışığında, ailesel nedenler yönelimiyle güdülenen katılımcıların özellikle kadın katılımcıların yoğun olarak tercih ettikleri kurslar olduğu görülmektedir. Ataerkil toplum yapısının baskın olduğu kültürümüzde, kadın, daima ailesini kendi önceliklerinin üstünde tutmakta, toplumsal cinsiyetin dayattığı ev hanımlığı, annelik gibi rollerinin yükümlülüğünün altında, kendi iradesiyle yaptığı kurs tercihleri bile toplumsal cinsiyetin varlığı tüm gücüyle kendini hissettirmektedir. Bu nedenle, ailesini ve toplumsal cinsiyet rollerini ön plana koyan kadın katılımcılar, bu kurslara ailesel nedenler yönelimiyle yoğun olarak katılmaktadır.

3.2.7. Yetişkin Öğrenenlerin Sosyal Güdülenme Yönelimi

Çizelge 38 araştırmaya katılan yetişkin öğrenenlerin ölçekteki sosyal güdülenme yönelimine ait olan maddelere yanıtları analiz edilmiş ve verilere ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Çizelge 38

Yetişkin Öğrenenlerin Sosyal Güdülenme Yönelimine İlişkin Ortalamalar

Güdüsel Yönelim	İfadeler	Ortalama	Standart Sapma
Sosyal Güdülenme	Günlük hayatın sıkıntısını üzerimden atmak için	1.4092	.96403
	Yalnızlıktan kurtulmak için	2.0877*	1.33462
	Can sıkıntısından kurtulmak için	1.6615	1.87906
	Ev veya iş yaşamının tekdüzeliğinden kurtulmak için	3.1815**	1.97854
	Boş durmaktansa bir şeyler yapmak için	2.5723**	2.04084
	Mutsuz bir ilişkiden kaçmak için	1.8323	1.17677

(* Az etkili. ** Daha Etkili)

Çizelge 38, Karaman HEM kurslarına katılan yetişkin öğrenenlerin Eğitime Katılma Ölçeği'ne verdikleri yanıtlar doğrultusunda sosyal güdülenme yöneliminin ortalama puanları ve standart sapmaları görülmektedir.

Çizelge 38'e göre sosyal güdülenme yöneliminin ifadelerinden "ev veya iş yaşamının tekdüzeliğinden kurtulmak için" ifadesinin en etkili ifade olduğu, bunu takip eden maddenin "boş durmaktansa bir şeyler yapmak için" ifadesi olarak çok etkili olduğu, "yalnızlıktan kurtulmak için" ifadesinin ise az etkili veya etkisiz olduğu anlaşılmaktadır.

Bu veriler, yetişkin öğrenenlerin genel olarak sosyal güdülenme yönelimi ile ne ölçüde hareket ettiklerine ilişkin fikir edinmek bağlamında etkili görülmektedir. Ne var ki, çizelge 38 kurs bazında yetişkin öğrenenlerin sosyal güdülenme yönelimine ilişkin bilgi vermemektedir.

Bu nedenle de Çizelge 39'da kurslara göre sosyal güdülenme yöneliminin ortalamaları, hangi kurslarda bu yönelimle kurslara katılmanın yüksek olduğunu göstermektedir.

Çizelge 39

Sosyal Güdülenme Yöneliminin Kurslara Göre Ortalama Ve Standart Sapması

Kurslar	N	Ortalama	Standart Sapma
Ev tekstili	130	17.8846	6.94456
Bilgisayar	76	11.7105	5.06179
Kalorifer Ateşçiliği	18	10.2778	3.83184

(devam ediyor)

Çizelge 39 (devam)

Sosyal Güdülenme Yöneliminin Kurslara Göre Ortalama Ve Standart Sapması

Kurslar	N	Ortalama	Standart Sapma
Avcılık	21	13.7619	6.05727
Kat'ı Sanatı	42	17.9524	4.42803
Aşçı Çıraklığı	16	13.1875	4.99625
4-6 Yaş Çocuk Etk.	16	13.3125	5.68880
Kırkyama	15	18.6000	3.54159
Üst Giyim	8	17.5000	2.72554
Çeyiz Hazırlama	8	16.8750	3.18198
Resim	46	15.4783	4.49562
Ney/Bağlama/Gitar	31	15.2258	4.62392
Kitre Bebek	7	19.7143	1.97605
El Nakışı	14	16.7857	4.29988
Kur'an	20	16.3500	4.93404
Arapça	5	11.6000	5.77062
İngilizce	32	15.2813	4.66445
İğne Oyası	53	18.6226	3.39811
Hasta Kayıt İşl.	89	10.8989	4.92915
Halk Oyunları	3	18.0000	1.73205
Toplam	650	15.1738	5.88819

Çizelge 39'da yetişkin öğrenenlerin tercih ettikleri kurslara göre sosyal güdülenme yöneliminin ortalama ve standart sapması incelenmiştir. Ortalama puan değerleri gz önünde bulundurulduğunda, sosyal güdülenme yönelimiyle kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin ağırlıklı olarak kitre bebek, katı sanatı, kırkyama, ev tekstili, üst giyim, el nakışı, çeyiz hazırlama ve üst giyim kurslarına gitmeyi tercih ettikleri, diğer tarafta ise Arapça, hasta kayıt işlemleri, kalorifer ateşçiliği ve bilgisayar kurslarını daha az tercih ettikleri tespit edilmiştir.

Bu bulgular, özellikle ev hanımı olan kadın kursiyerlerin tercih ettiği kurslarda sosyal güdülenme yöneliminin ortalama puanlarının yüksek olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bunun temel nedeninin daha önce de belirtildiği gibi, kadınların pratik yaşımlarıyla, ev işleriyle, kadınlık rolleriyle yani aslında toplumsal cinsiyet rolleriyle zdeleştirdikleri bu kurslarda, yer edinemedikleri sosyal hayatı yakalayıp, eş, dost, arkadaş edinmek, hoş vakit geçirmek güdüsüyle bu kurslara katılmaları olarak yorumlanabilir.

3.2.8. Yetişkin Öğrenenlerin Bilişsel İlgi Yönelimi

Çizelge 40 araştırmaya katılan yetişkin öğrenenlerin ölçekteki bilişsel ilgi yönelimine ait olan maddelere yanıtları analiz edilmiş ve verilere ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Çizelge 40

Yetişkin Öğrenenlerin Bilişsel İlgi Yönelimine İlişkin Ortalamalar

Güdüsel Yönelim	İfadeler	Ortalama	Standart Sapma
Bilişsel İlgi	Hayatıma anlam katmak için	2.4246*	1.31766
	Genel kültürümü arttırmak için	1.3769	.87831
	Sadece öğrenmekten zevk aldığım için	2.3415*	1.34392
	Merakımı gidermek için	1.5516	1.03378
	Sadece bilgi edinmiş olmak için	1.4185	.94223
	Ufkumu genişletmek için	3.2631**	1.05329

(* Az etkili. ** Daha Etkili)

Çizelge 40'ta, Karaman HEM kurslarına katılan yetişkin öğrenenlerin Eğitime Katılma Ölçeği'ne verdikleri yanıtlar doğrultusunda bilişsel ilgi yöneliminin ortalama puanları ve standart sapmaları verilmektedir.

Bilişsel ilgi yönelimine ilişkin olarak; “ufkumu genişletmek için” ifadesinin ise en etkili ifade olduğu; “hayatıma anlam katmak için”, “sadece öğrenmekten zevk aldığım için” ifadelerinin biraz etkili olduğu; “genel kültürümü arttırmak için”, “merakımı gidermek için” ve “sadece bilgi edinmek için” ifadelerinin az etkili veya etkisiz olduğu görülmektedir. Bu bilgiden hareketle, bilişsel ilgi yönelimine ilişkin ifadelerin içerdiği anlamlar birbirine oldukça yakın olmasına rağmen, ifadelerin aldığı ortalamaların birbirinden farklı olması araştırmanın ilginç sonuçlarından biri olduğu sonucu çıkarılabilir.

Çizelge 40 katılımcıların genel olarak bilişsel ilgi yönelimiyle kurslara katılımlarına ilişkin ortalamalarını vermesine rağmen, hangi kurslardaki katılımcıların bu yönelimle güdülenerek katıldıkları ve hangilerinin puanlarının yüksek veya düşük olduğu konusunu aydınlatmamaktadır. Bu nedenle, çizelge 40'ı analiz etmek, kurslara göre bu yönelimin ortalamalarını öğrenmek açısından yararlı görülmektedir.

Çizelge 41'de katılımcıların kurslara göre bilişsel ilgi yöneliminin ortalamaları incelenmiştir.

Çizelge 41

Kurslara Göre Bilişsel İlgil Yöneliminin Ortalama Ve Standart Sapması

Kurslar	N	Ortalama	Standart Sapma
Ev tekstili	130	18.2692	4.10858
Bilgisayar	76	15.8289	5.14947
Kalorifer Ateşçiliği	18	13.0000	4.57615
Avcılık	21	18.4762	5.34433
Kat'ı Sanatı	42	18.6905	4.49112
Aşçı Çıraklığı	16	17.0000	4.92612
4-6 Yaş Çocuk Etk.	16	15.7500	5.84808
Kırkyama	15	16.4000	3.52136
Üst Giyim	8	16.6250	3.33542
Çeyiz Hazırlama	8	17.5000	4.07080
Resim	46	18.6304	3.58614
Ney. Bağlama. Gitar	31	19.3226	3.91056
Kitre Bebek	7	21.2857	2.81154
El Nakışı	14	18.1429	3.71809
Kur'an	20	19.3000	3.04527
Arapça	5	18.4000	5.85662
İngilizce	32	20.3125	3.69339
İğne Oyası	53	20.1698	6.79857
Hasta Kayıt İşlemleri	89	13.7303	4.56709
Halk Oyunları	3	21.0000	3.46410
Toplam	650	17.4908	5.04348

Çizelge 41'e bakıldığında, yetişkin öğrenenlerin tercih ettikleri kurslara göre bilişsel ilgi yöneliminin ortalama ve standart sapması görülmektedir. Buna göre ortalama değerler, kitre bebek yapımı, halk oyunları, İngilizce, iğne oyası, Kur'an, ney/bağlama/gitar kurslarında bilişsel ilgi yönelimiyle kursları tercih eden yetişkin öğrenenlerin daha çok toplandığını, kalorifer ateşçiliği, hasta kayıt işlemleri ve bilgisayar kurslarını daha az tercih ettiklerini göstermektedir. Bu bilgiler ışığında, bilişsel ilgi yönelimiyle kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin daha çok boş zamanını değerlendirmek amacıyla kurslara katılan yetişkinler olduğu sonucu çıkarılabilir. Ancak, mesleki ilerleme yönelimiyle kurslara katılan kursiyerlerin ağırlıklı olduğu kalorifer ateşçiliği, hasta kayıt işlemleri ve bilgisayar kurslarında ise bilişsel ilgi yönelimiyle güdülenmedikleri veya daha az güdülendikleri çıkarımı yapılabilir.

3.3. Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Demografik Özelliklere Göre Analizi

Bu başlıkta Karaman HEM'in açtığı kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin, güdüsel yönelimlerin olduğu ifadelerle verdikleri yanıtların cinsiyete, yaşa, medeni duruma, eğitim düzeyine, ortalama aylık hane gelirine ve çalışma durumuna bağlı olarak değerlendirilmesine yer verilmektedir.

Yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimlerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmek istenmiş ve bu bölümde t-testi (Independent Samples Test) ile tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır.

3.3.1. Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Cinsiyetlerine Göre Analizi

Çizelge 42'de yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimlerinin cinsiyetlerine göre değerlendirilmesini gösteren t-testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Çizelge 42

Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Cinsiyetlerine Göre Analizini Gösteren T-Testi Sonuçları

Güdüsel Yönelimler	F	Sig.	t	df
İletişim Geliştirme	.013	.909	-.595	648
			-.593	184.635
Toplumsal İlişki	4.351	.037	7.489	648
			7.983	200.697
Eğitsel Hazırlık	3.012	.083	-.336	648
			-.365	205.593
Mesleki İlerleme	.001	.978	-4.175	648
			-3.863	170.863
Ailesel Nedenler	13.340	.000	2.570	648
			3.068	238.836
Sosyal Güdülenme	.016	.901	6.422	648
			6.885	202.259
Bilişsel İlgi	3.142	.077	3.025	648
			2.893	176.624

Çizelge 42, yetişkin öğrenenlerin cinsiyetleri ile güdüsel yönelimleri arasındaki ilişkiyi göstermektedir. Bir diğer deyişle Çizelge 41'de yetişkin öğrenenlerin güdüsel

yönelimlerinde erkek ve kadın katılımcılar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmiştir.

Yapılan analiz sonucunda, sadece ailesel nedenler yönelimi ile ilgili olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiş ($p<0,05$), iletişim geliştirme, toplumsal ilişki, eğitsel hazırlık, mesleki ilerleme, sosyal güdülenme ve bilişsel ilgi yönelimlerinde erkek ve kadın katılımcılar arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$).

Buna göre kurslara katılan kadın katılımcıların erkeklerden daha fazla ailesel nedenler yönelimine bağlı olarak güdülendikleri ortaya çıkmıştır. Başka bir deyişle kadınların erkeklerden daha fazla aileden kaynaklanan nedenlerden dolayı HEM'in açtığı kurslara katıldıkları ortaya çıkmıştır. Bu bulgu Çizelge 37'nin bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Buna göre bu bulgunun Türkiye'deki kadının toplumsal cinsiyet rolüyle ve eril kültürün baskın olmasıyla doğrudan ilişkili olduğu düşünülmektedir. Çünkü Türkiye'de eril kültür içerisinde bu tür işler (çocuk bakımı, ilgilenilmesi, ailevi nedenler vb.) her zaman kadınlara yüklenmiştir. "Yuvayı dışı kuş yapar" atasözünde de işlendiği gibi, eril kültür nesilden nesile aktararak bütün ailevi sorumluluğu kadının sırtına yüklemiştir. Bunun sonucunda ailevi sorumluluğu üstlenen kadınların, bu toplumsal cinsiyet rolünü benimseyip ailesel nedenlerle güdülenerek kurslara katıldığı görülmektedir.

3.3.2. Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Yaş Aralıklarına Göre Analizi

Çizelge 43'te yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimlerinin belirlenen yaş aralıklarına göre değerlendirilmesini gösteren ANOVA sonuçlarına yer verilmiştir.

Çizelge 43

Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Yaş Aralıklarına Göre Analizini Gösteren ANOVA Sonuçları

Güdüsel Yönelimler		Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
İletişim Geliştirme	Gruplar Arası	153.792	4	38.448	1.706	.147
	Gruplar İçi	14533.170	645	22.532		
	Toplam	14686.962	649			
Toplumsal İletişim	Gruplar Arası	3111.465	4	777.866	22.375	.000
	Gruplar İçi	22423.256	645	34.765		
	Toplam	25534.722	649			

(devam ediyor)

Çizelge 43 (devam)

Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Yaş Aralıklarına Göre Analizini Gösteren ANOVA Sonuçları

Güdüsel Yönelimler		Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
Eğitsel Hazırlık	Gruplar Arası	629.282	4	157.320	7.567	.000
	Gruplar İçi	13410.324	645	20.791		
	Toplam	14039.606	649			
Mesleki İlerleme	Gruplar Arası	5116.464	4	1279.116	30.915	.000
	Gruplar İçi	26686.651	645	41.375		
	Toplam	31803.115	649			
Ailesel Nedenler	Gruplar Arası	114.969	4	28.742	1.431	.222
	Gruplar İçi	12958.417	645	20.091		
	Toplam	13073.386	649			
Sosyal Güdülenme	Gruplar Arası	2344.748	4	586.187	18.758	.000
	Gruplar İçi	20156.607	645	31.251		
	Toplam	22501.355	649			
Bilişsel İlgi	Gruplar Arası	628.017	4	157.004	6.377	.000
	Gruplar İçi	15880.427	645	24.621		
	Toplam	16508.445	649			

Çizelge 43 yetişkin öğrenenlerin yaşları ile güdüsel yönelimleri arasındaki ilişkiyi göstermektedir. Bu çizelgede yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimlerinde farklı yaş grubundaki katılımcılar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmiştir.

Yapılan analiz sonucunda; iletişim geliştirme ile ailesel nedenler yönelimlerinin katılımcıların yaşlarına bağlı olarak farklılık göstermediği anlaşılmaktadır ($p>0,05$).

Ancak toplumsal ilişki yöneliminin katılımcıların yaşlarına göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu farklılığın hangi yaş grubundaki katılımcılar arasında olduğunu tespit etmek için Tukey HSD testi yapılmıştır. Buna göre farklılığın 18-24 yaş grubu katılımcılar ile 35 ve üstü yaş grubundaki katılımcılar arasında ve 25-34 yaş grubu katılımcılar ile 35 ve üstü yaş grubuna sahip katılımcılar arasında olduğu saptanmıştır.

Eğitsel hazırlık yöneliminin katılımcıların yaşlarına göre farklılık gösterdiği görülmüş ($p<0,05$), bu farklılığın hangi yaş grubundaki katılımcılar arasında olduğunu bulabilmek için Tukey HSD testi yapılmış, bu farklılığın 18-24 yaş grubu katılımcılar ile 25 ve üstü yaş grubuna sahip katılımcılar arasında olduğu görülmüştür. Bu bulguları Çizelge 4'teki bulgularla ilişkilendirmek gerekirse, İngilizce ve halk oyunları kursları

kurslarına katılan yetişkin öğrenenler ile diğer kurs katılımcıları arasında eğitsel hazırlık yönelimi açısından farklılık olduğu görülmektedir.

Mesleki ilerleme yöneliminin katılımcıların yaşlarına göre farklılık gösterdiği görülmüş ($p<0,05$), bu farklılığın hangi yaş grubundaki katılımcılar arasında olduğunu tespit etmek için Tukey HSD testi yapılmıştır. Testin sonucunda, 18-24 yaş grubu katılımcılar ile 35 ve üstü yaş grubundaki katılımcılar arasında, 25-34 yaş grubu katılımcılar ile 35 ve üstü yaş grubuna sahip katılımcılar arasında ve 35-44 yaş grubu katılımcılar ile 54-65 yaş grubundaki katılımcılar arasında farklılık olduğu gözlemlenmiştir.

Sosyal güdülenme yöneliminin katılımcıların yaşlarına göre farklılık gösterdiği saptanmıştır ($p<0,05$). Bu farklılığın hangi yaş grubundaki katılımcılar arasında olduğunu bulabilmek için Tukey HSD testi yapılmıştır. Bunun sonucunda farklılığın 18-24 yaş grubu katılımcılar ile 35 ve üstü yaş grubundaki katılımcılar arasında ve 25-34 yaş grubu katılımcılar ile 35 ve üstü yaş grubuna sahip katılımcılar arasında olduğu tespit edilmiştir.

Bilişsel ilgi yöneliminin katılımcıların yaşlarına göre farklılık gösterdiği görülmüş ($p<0,05$) ve Tukey HSD testi yapılmış ve bu farklılığın 25-34 yaş grubu katılımcılar ile 35 ve üstü yaş grubuna sahip katılımcılar arasında olduğu anlaşılmıştır.

3.3.3. Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Medeni Durumlarına Göre Analizi

Çizelge 44'te yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimlerinin medeni durumlarına göre değerlendirilmesini gösteren ANOVA sonuçlarına yer verilmiştir.

Çizelge 44

Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Medeni Durumlarına Göre Analizini Gösteren ANOVA sonuçları

Güdüsel Yönelimler		Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
İletişim Geliştirme	Gruplar Arası	57.512	2	28.756	1.272	.281
	Gruplar İçi	14629.450	647	22.611		
	Toplam	14686.962	649			

(devam ediyor)

Çizelge 44 (devam)

Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Medeni Durumlarına Göre Analizini Gösteren ANOVA sonuçları

Güdüsel Yönelimler		Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
Toplumsal İletişim	Gruplar Arası	1160.462	2	580.231	15.402	.000
	Gruplar İçi	24374.259	647	37.673		
	Toplam	25534.722	649			
Eğitsel Hazırlık	Gruplar Arası	263.130	2	131.565	6.179	.002
	Gruplar İçi	13776.476	647	21.293		
	Toplam	14039.606	649			
Mesleki İlerleme	Gruplar Arası	2384.034	2	1192.017	26.215	.000
	Gruplar İçi	29419.081	647	45.470		
	Toplam	31803.115	649			
Ailesel Nedenler	Gruplar Arası	121.642	2	60.821	3.038	.05
	Gruplar İçi	12951.744	647	20.018		
	Toplam	13073.386	649			
Sosyal Güdülenme	Gruplar Arası	1262.778	2	631.389	19.234	.000
	Gruplar İçi	21238.577	647	32.826		
	Toplam	22501.355	649			
Bilişsel İlgi	Gruplar Arası	128.702	2	64.351	2.542	.080
	Gruplar İçi	16379.743	647	25.316		
	Toplam	16508.445	649			

Çizelge 44'te yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimlerinin medeni durumlarına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği incelenmek istenmiştir. Yapılan analiz sonucunda iletişim geliştirme, ailesel nedenler ve bilişsel ilgi yönelimlerinin katılımcıların medeni durumlarına bağlı farklılık göstermediği anlaşılmıştır ($p>0,05$).

Toplumsal ilişki yöneliminin katılımcıların medeni durumlarına göre farklılık gösterdiği görülmüş ($p<0,05$) ve bu farklılığın hangi medeni durumdaki katılımcılar arasında olduğunu tespit etmek için Tukey HSD testi yapılmıştır. Testin sonucuna göre farklılığın bekar ve evli durumdaki katılımcılar ile bekar ve boşanmış/dul durumdaki katılımcılar arasında olduğu görülmüştür.

Eğitsel hazırlık yöneliminin katılımcıların medeni durumlarına göre farklılık gösterdiği görülmüş ($p<0,05$) ve Tukey HSD testi yapılmıştır. Bunun sonucunda farklılığın bekar ile evli medeni duruma sahip katılımcılar arasında olduğu saptanmıştır.

Mesleki ilerleme yöneliminin katılımcıların medeni durumlarına göre farklılık gösterdiği görülmüş ($p<0,05$) ve Tukey HSD testi yapılmış, farklılığın bekar ile evli katılımcılar arasında olduğu gözlemlenmiştir.

Sosyal güdülenme yöneliminin katılımcıların medeni durumlarına göre farklılık gösterdiği görülmüş ($p<0,05$) ve Tukey HSD testi yapılmıştır. Bunun göre, farklılığın bekar ile evli katılımcılar ile bekar ve boşanmış/dul katılımcılar arasında olduğu anlaşılmıştır.

3.3.4. Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Eğitim Düzeylerine Göre Analizi

Çizelge 45'te yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimlerinin eğitim düzeylerine göre değerlendirilmesini gösteren ANOVA sonuçlarına yer verilmiştir.

Çizelge 45

Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Eğitim Düzeylerine Göre Analizini Gösteren ANOVA sonuçları

Güdüsel Yönelimler		Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
İletişim Geliştirme	Gruplar Arası	97.340	7	13.906	.612	.746
	Gruplar İçi	14589.621	642	22.725		
	Toplam	14686.962	649			
Toplumsal İletişim	Gruplar Arası	2821.880	7	403.126	11.395	.000
	Gruplar İçi	22712.841	642	35.378		
	Toplam	25534.722	649			
Eğitsel Hazırlık	Gruplar Arası	206.319	7	29.474	1.368	.216
	Gruplar İçi	13833.287	642	21.547		
	Toplam	14039.606	649			
Mesleki İlerleme	Gruplar Arası	1553.262	7	221.895	4.709	.000
	Gruplar İçi	30249.853	642	47.118		
	Toplam	31803.115	649			
Ailesel Nedenler	Gruplar Arası	230.832	7	32.976	1.648	.119
	Gruplar İçi	12842.555	642	20.004		
	Toplam	13073.386	649			
Sosyal Güdülenme	Gruplar Arası	1677.177	7	239.597	7.387	.000
	Gruplar İçi	20824.178	642	32.436		
	Toplam	22501.355	649			
Bilişsel İlgi	Gruplar Arası	247.803	7	35.400	1.398	.203
	Gruplar İçi	16260.642	642	25.328		
	Toplam	16508.445	649			

Çizelge 45'te yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimlerinin eğitim durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmek istenmiştir. Yapılan analiz

sonucunda iletişim geliştirme, eğitsel hazırlık, ailesel nedenler ve bilişsel ilgi yönelimlerinin katılımcıların eğitim durumlarına bağlı olarak farklılık göstermediği anlaşılmıştır ($p>0,05$).

Toplumsal ilişki yöneliminin katılımcıların eğitim durumlarına göre farklılık gösterdiği görülmüş ($p<0,05$) ve bu farklılığın hangi eğitim durumuna sahip katılımcılar arasında olduğunu tespit etmek için Tukey HSD testi yapılmıştır. Bunun sonucunda farklılığın ilkökul mezunu katılımcılar ile lise ve dengi okul mezunu katılımcılar arasında; yüksekokul ve üniversite eğitim düzeyine sahip katılımcılar arasında ve ortaokul mezunu katılımcılar ile üniversite mezunu katılımcılar arasında olduğu görülmüştür.

Mesleki ilerleme yöneliminin katılımcıların eğitim durumlarına göre farklılık gösterdiği görülmüş ($p<0,05$) ve Tukey HSD testi yapılmıştır. Bu farklılığın ilkökul mezunu katılımcılar ile lise ve dengi ve üniversite eğitim düzeyine sahip katılımcılar arasında olduğu saptanmıştır.

Sosyal güdülenme yöneliminin katılımcıların eğitim durumlarına göre farklılık gösterdiği görülmüş ($p<0,05$), bu farklılığın hangi eğitim durumuna sahip katılımcılar arasında olduğunu tespit etmek için Tukey HSD testi yapılmıştır. Buna göre farklılığın ilkökul mezunu ile lise ve dengi mezunu katılımcılar arasında; yüksekokul ve üniversite mezunları arasında ve ortaokulla üniversite mezunu katılımcılar arasında olduğu anlaşılmıştır.

3.3.5.Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Ortalama Hane Gelirlerine Göre Analizi

Çizelge 46'da yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimlerinin ortalama hane gelirlerine göre değerlendirilmesini gösteren ANOVA sonuçlarına yer verilmiştir.

Çizelge 46

Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Ortalama Hane Gelirine Göre Analizini Gösteren ANOVA sonuçları

Güdüsel Yönelimler		Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
İletişim Geliştirme	Gruplar Arası	255.419	8	31.927	1.418	.185
	Gruplar İçi	14431.542	641	22.514		
	Toplam	14686.962	649			

(devam ediyor)

Çizelge 46 (devam)

Yetişkin Öğrenenlerin GÜdüsel Yönelimlerinin Ortalama Hane Gelirine Göre Analizini Gösteren ANOVA sonuçları

Güdüsel Yönelimler		Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
Toplumsal İletişim	Gruplar Arası	512.261	8	64.033	1.640	.110
	Gruplar İçi	25022.460	641	39.037		
	Toplam	25534.722	649			
Eğitsel Hazırlık	Gruplar Arası	359.673	8	44.959	2.107	.033
	Gruplar İçi	13679.933	641	21.342		
	Toplam	14039.606	649			
Mesleki İlerleme	Gruplar Arası	1423.493	8	177.937	3.754	.000
	Gruplar İçi	30379.622	641	47.394		
	Toplam	31803.115	649			
Ailesel Nedenler	Gruplar Arası	660.306	8	82.538	4.262	.000
	Gruplar İçi	12413.080	641	19.365		
	Toplam	13073.386	649			
Sosyal GÜdülenme	Gruplar Arası	174.488	8	21.811	.626	.756
	Gruplar İçi	22326.867	641	34.831		
	Toplam	22501.355	649			
Bilişsel İlgi	Gruplar Arası	85.773	8	10.722	.418	.910
	Gruplar İçi	16422.671	641	25.620		
	Toplam	16508.445	649			

Çizelge 46’da yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimlerinin aylık gelirlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda iletişim geliştirme, toplumsal ilişki, sosyal güdülenme ve bilişsel ilgi yönelimlerinin katılımcıların aylık gelirlerine bağlı olarak farklılık göstermediği anlaşılmıştır ($p>0,05$).

Eğitsel hazırlık yöneliminin katılımcıların aylık gelirlerine göre farklılık gösterdiği görülmüş ($p<0,05$) ve bu farklılığın hangi aylık gelirlerine sahip katılımcılar arasında olduğunu belirlemek için Tukey HSD testi yapılmıştır. Test sonucunda bu farklılığın 500-999 TL gelire sahip katılımcılar ile 6000 TL ve üzeri gelire sahip katılımcılar arasında olduğu tespit edilmiştir. Buna göre, düşük gelire sahip katılımcıların yüksek geliri olan katılımcılara göre daha çok eğitsel hazırlık yönelimiyle güdülendikleri ortaya çıkmıştır.

Mesleki ilerleme yöneliminin katılımcıların aylık gelirlerine göre farklılık gösterdiği görülmüş ($p<0,05$) ve Tukey HSD testi yapılmıştır. Bu farklılığın 500-999 TL gelire sahip katılımcılar ile 2000-2999 TL, 3000-3999 TL, 6000 TL ve üzeri gelire

sahip katılımcılar ve 1000-1999 TL gelire sahip katılımcılar ile 6000 TL ve üzeri gelire sahip katılımcılar arasında olduğu saptanmıştır. Bu bilgiden hareketle, 500-999 TL arası gelire sahip olan katılımcıların 2000-2999 TL, 3000-3999 TL, 6000 TL ve üzeri gelire sahip katılımcılardan; 1000-1999 TL geliri olanların ise 6000 TL ve üzerinde geliri olanlardan daha fazla mesleki ilerleme yönelimiyle güdüledikleri söylenebilir. Bir diğer deyişle, düşük geliri olan katılımcıların daha fazla mesleki ilerleme yönelimiyle güdüledikleri savunulabilir.

Ailesel nedenler yöneliminin katılımcıların aylık gelirlerine göre farklılık gösterdiği görülmüş ($p < 0,05$) ve Tukey HSD testi yapılmış, bu farklılığın 500-999 TL gelire sahip katılımcılar ile diğer gelir grubuna sahip katılımcılar arasında olduğu tespit edilmiştir. Buna göre düşük geliri olan katılımcıların diğer gelir düzeyine sahip olan katılımcılara göre ailesel nedenler yönelimiyle daha çok güdüledikleri yorumu yapılabilir.

3.3.6. Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Çalışma Durumlarına Göre Analizi

Çizelge 47’de yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimlerinin çalışma durumlarına göre değerlendirilmesini gösteren t-testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Çizelge 47

Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Çalışma Durumlarına Göre Analizini Gösteren T-Testi Sonuçları

Güdüsel Yönelimler	F	Sig.	t	df
İletişim Geliştirme	1.970	.161	-1.957	648
			-2.000	235.625
Toplumsal İlişki	3.657	.056	-8.052	648
			-8.450	245.356
Eğitsel Hazırlık	5.834	.016	-.478	648
			-.513	254.831
Mesleki İlerleme	.057	.812	6.797	648
			6.432	212.178
Ailesel Nedenler	2.254	.134	-2.063	648
			-2.139	240.826
Sosyal Güdülenme	1.041	.308	-7.557	648
			-7.678	233.563
Bilişsel İlgi	10.308	.001	-6.160	648
			-5.709	206.873

Çizelge 47'ye göre, yetişkin öğrenenlerin çalışma durumları ile güdüsel yönelimleri arasındaki ilişkiyi göstermektedir. Bir diğer deyişle Çizelge 47'de yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimlerinde çalışan ve çalışmayan katılımcılar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı analiz edilmiştir.

Yapılan inceleme sonucunda toplumsal ilişki, eğitsel hazırlık ve bilişsel ilgi yönelimlerinde çalışan ve çalışmayan katılımcılar arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$). Ancak iletişim geliştirme, mesleki ilerleme, ailesel nedenler ve sosyal güdülenme yönelimlerinde çalışan ve çalışmayan katılımcılar arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Buna göre kurslardaki çalışan katılımcıların çalışmayanlara göre daha fazla iletişim geliştirme, mesleki ilerleme, ailesel nedenler ve sosyal güdülenme yönelimine bağlı olarak güdülendikleri tespit edilmiştir. Bu bulgudan hareketle, bu güdüsel yönelimlerin en yüksek ortalamalarına sahip ifadelerini işaret ederek belirtmek gerekirse, iletişim geliştirme yönelimi için çalışan katılımcıların “dil becerilerini geliştirmek” ve “buldukları yerin örfünü adetini öğrenmek”, mesleki ilerleme yönelimi için “mesleklerinde daha iyi olmak” ve “daha iyi bir iş bulmak”, ailesel nedenler yönelimi için “aile fertlerine ayak uydurmak” ve “çocuklarından geri kalmamak”, sosyal güdülenme yönelimi için ise “ev/iş yaşamının tekdüzeliğinden kurtulmak” veya “yalnızlıktan kurtulmak” güdüleriyle kurslara daha ağırlıklı katıldıkları çıkarımı yapılabilir.

3.4. Yetişkin Öğrenenlerin Güdüsel Yönelimlerinin Cinsiyet, Yaş, Ortalama Hane Geliri, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından Analizi

Bu bölümde yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimlerinin cinsiyet, yaş, aylık gelir, medeni durum ve eğitim düzeyi bağımsız değişkenlerin ortak etkileri bakımından incelenmiştir. Buna göre, bu değişkenlerin güdüsel yönelimler üzerinde anlamlı olup olmadığını ölçmek için iki yönlü varyans analizi (MANOVA) uygulanmıştır.

3.4.1. Yetişkin Öğrenenlerin İletişim Geliştirme Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Ortalama Hane Geliri, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi

Bu kısımda yetişkin öğrenenlerin iletişim geliştirme yöneliminin cinsiyet, yaş, aylık gelir, medeni durum ve eğitim düzeyi bağımsız değişkenlerin ikili ortak etkileri Çizelge 48’de incelenmiştir.

Çizelge 48

Yetişkin Öğrenenlerin İletişim Geliştirme Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Aylık Gelir, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi

Değişkenler	Type III Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Cinsiyet & Yaş	208.442	4	52.111	2.294	0.059
Cinsiyet & Medeni Durum	228.018	1	228.018	10.038	0.002
Cinsiyet & Eğitim Düzeyi	100.619	4	25.155	1.107	0.353
Cinsiyet & Aylık Gelir	198.757	8	24.845	1.094	0.366
Yaş & Medeni Durum	207.575	7	29.654	1.305	0.246
Yaş & Eğitim Düzeyi	273.481	16	17.093	0.752	0.739
Yaş & Aylık Gelir	685.746	22	31.17	1.372	0.122
Medeni Durum & Eğitim Düzeyi	241.498	6	40.25	1.772	0.103
Medeni Durum & Aylık Gelir	168.222	7	24.032	1.058	0.39
Eğitim Düzeyi & Aylık Gelir	458.292	25	18.332	0.807	0.734

Çizelge 48’de, cinsiyet ve medeni durum değişkenlerinin ortak etkilerinin iletişim geliştirme yönelimi üzerinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. Bir diğer deyişle, erkek ve kadın katılımcıların iletişim geliştirme yönelimlerinin medeni durumlarına bağlı olarak farklılık gösterdiği anlaşılırken, ($p < 0,05$) diğer bağımsız değişkenlerin birbirleri ile olan ortak etkilerinin anlamsız olduğu görülmektedir ($p > 0,05$). Bu bağlamda, evli erkek kursiyerler ile bekar erkek kursiyerlerin arasında ve evli kadın kursiyerler ile bekar kadın kursiyerler arasında iletişim geliştirme yönelimi açısından farklılık olduğu düşünülebilir.

3.4.2. *Yetişkin Öğrenenlerin Toplumsal İlişki Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Ortalama Hane Geliri, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi*

Bu başlıkta yetişkin öğrenenlerin toplumsal ilişki yöneliminin cinsiyet, yaş, aylık gelir, medeni durum ve eğitim düzeyi bağımsız değişkenlerin ikili ortak etkileri Çizelge 49'da incelenmiştir.

Çizelge 49

Yetişkin Öğrenenlerin Toplumsal İlişki Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Aylık Gelir, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi

Değişkenler	Type III Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Cinsiyet & Yaş	153.672	4	38.418	1.288	.274
Cinsiyet & Medeni Durum	.015	1	.015	.001	.982
Cinsiyet & Eğitim Düzeyi	16.416	4	4.104	.138	.968
Cinsiyet & Aylık Gelir	399.932	8	49.992	1.676	.102
Yaş & Medeni Durum	184.387	7	26.341	.883	.520
Yaş & Eğitim Düzeyi	337.937	16	21.121	.708	.786
Yaş & Aylık Gelir	1042.012	22	47.364	1.588	.045
Medeni Durum & Eğitim Düzeyi	190.542	6	31.757	1.065	.383
Medeni Durum & Aylık Gelir	139.892	7	19.985	.670	.697
Eğitim Düzeyi & Aylık Gelir	768.773	25	30.751	1.031	.424

Çizelge 49 incelendiğinde cinsiyet, yaş, aylık gelir, medeni durum ve eğitim düzeyi değişkenlerinin ikili ortak etkilerinin toplumsal ilişki yönelimi üzerinde istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir. Bir diğer deyişle, yetişkin öğrenenlerin toplumsal ilişki yönelimlerinin bağımsız değişkenlerin ikili ortak etkileri bakımından farklılık göstermediği anlaşılmaktadır ($p>0,05$).

3.4.3. Yetişkin Öğrenenlerin Eğitsel Hazırlık Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Aylık Gelir, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi

Bu başlıkta yetişkin öğrenenlerin eğitsel hazırlık yöneliminin cinsiyet, yaş, aylık gelir, medeni durum ve eğitim düzeyi bağımsız değişkenlerin ikili ortak etkileri Çizelge 50'de incelenmiştir.

Çizelge 50

Yetişkin Öğrenenlerin Eğitsel Hazırlık Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Aylık Gelir, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi

Değişkenler	Type III Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Cinsiyet & Yaş	87.606	4	21.901	1.120	.347
Cinsiyet & Medeni Durum	128.202	1	128.202	6.554	.011
Cinsiyet & Eğitim Düzeyi	32.489	4	8.122	.415	.798
Cinsiyet & Aylık Gelir	149.971	8	18.746	.958	.468
Yaş & Medeni Durum	242.445	7	34.635	1.771	.092
Yaş & Eğitim Düzeyi	285.223	16	17.826	.911	.556
Yaş & Aylık Gelir	430.407	22	19.564	1.000	.463
Medeni Durum & Eğitim Düzeyi	175.586	6	29.264	1.496	.178
Medeni Durum & Aylık Gelir	298.490	7	42.641	2.180	.035
Eğitim Düzeyi & Aylık Gelir	601.666	25	24.067	1.230	.207

Çizelge 50'ye göre, cinsiyet ve medeni durum değişkenlerinin ortak etkilerinin eğitsel hazırlık yönelimi üzerinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu; yani erkek ve kadın katılımcıların eğitsel hazırlık yöneliminin medeni durumlarına bağlı olarak farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Ayrıca medeni durum ve aylık gelir değişkenlerinin ikili ortak etkilerinin anlamlı olduğu görülmektedir. Yani farklı medeni durumda olan katılımcıların eğitsel hazırlık yönelimlerinin katılımcıların aylık gelirlerine bağlı olarak farklılık gösterdiği anlaşılmıştır ($p < 0,05$). Diğer bağımsız değişkenlerin birbirleri ile olan ikili ortak etkilerinin ise eğitsel hazırlık yöneliminde anlamsız olduğu görülmektedir ($p > 0,05$).

3.4.4. Yetişkin Öğrenenlerin Mesleki İlerleme Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Aylık Gelir, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi

Bu başlıkta yetişkin öğrenenlerin mesleki ilerleme yöneliminin cinsiyet, yaş, aylık gelir, medeni durum ve eğitim düzeyi bağımsız değişkenlerin ikili ortak etkileri Çizelge 51’de incelenmiştir.

Çizelge 51

Yetişkin Öğrenenlerin Mesleki İlerleme Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Aylık Gelir, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi

Değişkenler	Type III Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Cinsiyet & Yaş	94.136	4	23.534	.599	.663
Cinsiyet & Medeni Durum	51.009	1	51.009	1.299	.255
Cinsiyet & Eğitim Düzeyi	230.621	4	57.655	1.468	.211
Cinsiyet & Aylık Gelir	552.059	8	69.007	1.758	.084
Yaş & Medeni Durum	230.701	7	32.957	.839	.555
Yaş & Eğitim Düzeyi	983.952	16	61.497	1.566	.074
Yaş & Aylık Gelir	510.891	22	23.222	.591	.930
Medeni Durum & Eğitim Düzeyi	306.159	6	51.026	1.300	.256
Medeni Durum & Aylık Gelir	482.303	7	68.900	1.755	.095
Eğitim Düzeyi & Aylık Gelir	1032.933	25	41.317	1.052	.396

Çizelge 51 incelendiğinde yaş ve eğitim düzeyi değişkenlerinin ortak etkilerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. Çizelge 50’de farklı yaş grubunda olan katılımcıların mesleki ilerleme yönelimlerinin eğitim düzeylerine bağlı olarak farklılık gösterdiği ($p < 0,05$), diğer bağımsız değişkenlerin birbirleri ile olan ikili ortak etkilerinin anlamsız olduğu saptanmıştır ($p > 0,05$).

3.4.5. Yetişkin Öğrenenlerin Ailesel Nedenler Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Aylık Gelir, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi

Bu başlıkta yetişkin öğrenenlerin ailesel nedenler yöneliminin cinsiyet, yaş, aylık gelir, medeni durum ve eğitim düzeyi bağımsız değişkenlerin ikili ortak etkileri Çizelge 52'de incelenmiştir.

Çizelge 52

Yetişkin Öğrenenlerin Ailesel Nedenler Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Aylık Gelir, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi

Değişkenler	Type III Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Cinsiyet & Yaş	65.587	4	16.397	.872	.481
Cinsiyet & Medeni Durum	55.064	1	55.064	2.928	.088
Cinsiyet & Eğitim Düzeyi	57.024	4	14.256	.758	.553
Cinsiyet & Aylık Gelir	190.143	8	23.768	1.264	.261
Yaş & Medeni Durum	175.789	7	25.113	1.335	.232
Yaş & Eğitim Düzeyi	406.443	16	25.403	1.351	.163
Yaş & Aylık Gelir	363.599	22	16.527	.879	.624
Medeni Durum & Eğitim Düzeyi	162.747	6	27.125	1.442	.197
Medeni Durum & Aylık Gelir	122.185	7	17.455	.928	.484
Eğitim Düzeyi & Aylık Gelir	388.463	25	15.539	.826	.709

Çizelge 52 incelendiğinde, cinsiyet, yaş, aylık gelir, medeni durum ve eğitim düzeyi değişkenlerinin ortak etkilerinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir. Yani katılımcıların ailesel nedenler yöneliminin bağımsız değişkenlerin ortak etkileri bakımından farklılık göstermediği anlaşılmaktadır ($p>0,05$).

3.4.6. *Yetişkin Öğrenenlerin Sosyal Güdülenme Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Aylık Gelir, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi*

Bu başlıkta yetişkin öğrenenlerin sosyal güdülenme yöneliminin cinsiyet, yaş, aylık gelir, medeni durum ve eğitim düzeyi bağımsız değişkenlerin ikili ortak etkileri Çizelge 53'te incelenmiştir.

Çizelge 53

Yetişkin Öğrenenlerin Sosyal Güdülenme Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Aylık Gelir, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi

Değişkenler	Type III Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Cinsiyet & Yaş	75.872	4	18.968	.626	.644
Cinsiyet & Medeni Durum	7.550	1	7.550	.249	.618
Cinsiyet & Eğitim Düzeyi	36.870	4	9.217	.304	.875
Cinsiyet & Aylık Gelir	229.161	8	28.645	.946	.478
Yaş & Medeni Durum	178.511	7	25.502	.842	.553
Yaş & Eğitim Düzeyi	583.049	16	36.441	1.203	.262
Yaş & Aylık Gelir	460.991	22	20.954	.692	.849
Medeni Durum & Eğitim Düzeyi	214.992	6	35.832	1.183	.314
Medeni Durum & Aylık Gelir	250.976	7	35.854	1.184	.311
Eğitim Düzeyi & Aylık Gelir	499.278	25	19.971	.659	.896

Çizelge 53'te cinsiyet, yaş, aylık gelir, medeni durum ve eğitim düzeyi değişkenlerinin ikili ortak etkileri incelenmiştir. Buna göre, ikili ortak etkilerin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir. Yani katılımcıların sosyal güdülenme yönelimlerinin bağımsız değişkenlerin ikili ortak etkileri bakımından farklılık göstermediği anlaşılmaktadır ($p>0,05$).

3.4.7. Yetişkin Öğrenenlerin Bilişsel İlgi Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Aylık Gelir, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi

Bu başlıkta yetişkin öğrenenlerin bilişsel ilgi yöneliminin cinsiyet, yaş, aylık gelir, medeni durum ve eğitim düzeyi bağımsız değişkenlerin ikili ortak etkileri Çizelge 54'te incelenmiştir.

Çizelge 54

Yetişkin Öğrenenlerin Bilişsel İlgi Yöneliminin Cinsiyet, Yaş, Aylık Gelir, Medeni Durum Ve Eğitim Düzeyi Değişkenlerinin İkili Ortak Etkileri Bakımından İncelenmesi

Değişkenler	Type III Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Cinsiyet & Yaş	140.614	4	35.154	1.490	.204
Cinsiyet & Medeni Durum	8.484	1	8.484	.360	.549
Cinsiyet & Eğitim Düzeyi	134.520	4	33.630	1.425	.225
Cinsiyet & Aylık Gelir	136.690	8	17.086	.724	.670
Yaş & Medeni Durum	115.687	7	16.527	.700	.672
Yaş & Eğitim Düzeyi	630.004	16	39.375	1.669	.050
Yaş & Aylık Gelir	703.675	22	31.985	1.356	.131
Medeni Durum & Eğitim Düzeyi	176.418	6	29.403	1.246	.281
Medeni Durum & Aylık Gelir	54.271	7	7.753	.329	.941
Eğitim Düzeyi & Aylık Gelir	512.659	25	20.506	.869	.650

Çizelge 54'e göre katılımcıların yaş ve eğitim düzeyi değişkenlerinin ortak etkilerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu yani farklı yaş grubunda olan katılımcıların bilişsel ilgi yönelimlerinin katılımcıların eğitim düzeylerine bağlı olarak farklılık gösterdiği ($p < 0,05$) görülmüştür. Diğer bağımsız değişkenlerin birbirleri ile olan ikili ortak etkilerinin ise anlamsız olduğu tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

BÖLÜM 4

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu başlık altında araştırmadan elde edilen sonuçlar ile araştırmacılara, politika yapıcılara ve uygulayıcılara yönelik önerilere yer verilecektir.

4.1. Sonuç

Yetişkin eğitimi etkinliklerinde, yetişkin öğrenenleri eğitim etkinliklerine katılma konusu daima bu alandaki araştırmacıların ve eğitimcilerin ilgilendikleri en başat konulardan biri olagelmıştır. Eğitim etkinliklerine katılan yetişkinlerin güdüsel yönelimlerinin belirlenmesi, onların ihtiyaç alanlarının tespiti, gereksinimlerine daha iyi cevap verilmesi ve yaşamlarını daha anlamlı kılmalarına yardımcı olmak bağlamında oldukça önemli görülmektedir. Bu nedenle bu çalışmada, Karaman Halk Eğitimi Merkezi'nde 2015-2016 eğitim öğretim yılı güz döneminde düzenlenen kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin kurslara katılmalarının temelindeki güdüsel yönelimlerinin Boshier'in Eğitime Katılma Ölçeği'ne göre belirlenmesi amaçlanmıştır.

Katılımcıların demografik özelliklerinin belirlenmesi, onların güdüsel yönelimlerine yönelik bir profil çıkarmak açısından oldukça önemli görülmektedir. Nitekim yetişkin öğrenenlerin eğitim etkinliklerine katılmalarını belirleyen farklılıklar onların fırsat eşitsizliği veya yaşam şartlarıyla bağlantılıdır; dolayısıyla da katılımın demografik ve toplumsal birleşimi önemli bir meseledir (Desjardins, 2010). Bu bilgiden hareketle, Karaman HEM kursunda yapılan araştırmanın bulgularının ışığında ortaya çıkan sonuçlar şunlardır:

Katılımcıların çoğunluğunu kadınlar oluşturmaktadır (%80.8). Ancak kurslarına göre cinsiyetlerin dağılımı farklılık göstermektedir. Buna göre dikkat çekici ilk sonuç; ev işleriyle ve el becerileriyle ilgili kurslar ile Kur'an kursunu sadece kadın katılımcılar tercih etmesi, erkeklerin ise mesleki ve kişisel gelişime ilişkin kurslara yönelmesidir. Bu bağlamda öne çıkan nokta aslında toplumsal cinsiyet ve toplumsal cinsiyet rolleri baskısı altındaki yetişkinlerin katıldıkları kurs arasındaki ilişkidir. Buna göre kadınlar

toplumsal cinsiyetin çizdiği sınırları içerisindeki ev hanımlığı rolünü yeniden üreten ve pekiştiren kurslara, erkekler ise daha fazla özgürlük ve çeşitli çalışma alanları sağlayan kurslara katılmayı tercih etmektedir.

Yetişkin katılımcıların yaş dağılımlarına bakıldığında, hemen hemen tüm yaş aralıklarında birbirine yakın oranlarda katılım görülürken, en az katılımcı sayısı 54-65 yaş aralığındadır. Meslek edinmeye ve ya mesleki gelişime yönelik olan kurslara yetişkin öğrenenlerden 18-34 yaş aralığındaki kursiyerlerin ilgisi, bu yaşların genel olarak mesleki kaygıların yoğun yaşandığı yaşlar olmasıyla doğrudan bağlantılı olmasıyla açıklanabilir. Bunun yanı sıra, özellikle orta yaşın üzerindeki yetişkin öğrenenler ev işleriyle ilgili olan ev tekstili, kırkyama, çeyiz hazırlama, el nakışı gibi kurslara, Kur'an ve Arapça gibi dini boyuttaki kurslara ve vaktini değerlendirmek ve el becerisini geliştirmek amacıyla kat'ı sanat kursuna katılmaktadır.

Katılımcıların cinsiyetlerine göre eğitim düzeylerine bakıldığında kadınlarda ve erkeklerde lise ve dengi mezunu grup, katılımcıların en yoğun olduğu gruptur. Ancak kadın ve erkeklerin kurslara göre eğitim düzeyleri farklılaşmaktadır. Ev işleri ve el becerilerine ilişkin kurslar ve düşük vasıflı işlerle ilgili kurslara ilkökul ve ortaokul mezunları yoğunlukla katılırken, entelektüel hobilerin olduğu resim, kat'ı sanatı, yabancı dil gibi kurslar ile bilgisayar, hasta kayıt işlemleri gibi mesleki ilerleme amaçlı kursların lise ve üzerindeki okullardan mezun katılımcıların çoğunluğu oluşturduğu görülmüştür.

Kurs katılımcılarının çoğu evlidir (%64.6). Evli kursiyerlerin çoğunlukla katıldıkları ev tekstili, 4-6 yaş çocuk etkinlikleri, kırkyama, üst giyim, çeyiz hazırlama, resim, kitre bebek yapımı, el nakışı, Kur'an okuma, iğne oyası kurslarının tamamının kadınlara ve ev içi yaşama yönelik kurslar olduğu görülmektedir. Bekar yetişkinlerin ise hobi, boş zamanı değerlendirme veya sosyalleşme etkinliği olan kurslara daha çok katıldığı gözlemlenmiştir. Katılımcıların yarısından fazlası (%64.6) eşi ve varsa çocuklarıyla yaşamaktadır. Evli yetişkin öğrenenlerin %8.8'inin bir çocuğa, %26.3'ünün 2 çocuğa, %16.8'inin 3 çocuğa, %4.8'inin 4 çocuğa sahip olduğu görülürken en az oranı 5 veya üzeri çocuk sahibi katılımcılar oluşturmaktadır.

Yetişkin öğrenenler ağırlıklı olarak çalışmayan katılımcılardan oluşmaktadır (%78). Ayrıca, kadın katılımcılar çalışmayan grubun çoğunluğunu oluşturmaktadır (%84.8). Cinsiyet açısından değerlendirildiğinde, hasta kayıt işlemleri ve aşçı çıraklığı kursları dışındaki kursların tamamında (ev tekstili, bilgisayar, kat'ı sanatı, 4-6 yaş çocuk etkinlikleri, kırkyama, üst giyim, çeyiz hazırlama, resim, ney/bağlama/gitar, kitre bebek,

el nakışı, Kur'an, Arapça, İngilizce, iğne oyası, halk oyunları kursları) çalışmayan kadın katılımcılar çoğunluktadır. Bu grup içerisindeki kadın kursiyerlerden ev işlerine ilişkin kurslara katılanların ve çoğunluğu oluşturanların ev hanımı olup toplumsal ilişki güdüsüyle; bilgisayar, İngilizce ve halk oyunları kurslarına katılanları ise üniversite öğrencisi veya yüksekokul/üniversite mezunu olup mesleki ilerleme güdüsüyle kursa katılan kursiyerler olarak düşünülebilir. Çalışmayan erkek katılımcılar bilgisayar, resim, ney/bağlama/gitar, Kur'an okuma, Arapça, İngilizce ve halk oyunları kurslarına; çalışan erkek kursiyerler ise kalorifer ateşçiliği, avcılık, aşçı çırağı ve hasta kayıt işlemleri kurslarına katılmaktadır. Bu kurslar incelendiğinde, her biri aslında meslek edindirmeye yönelik birer sertifika kursları olduğu görülmektedir. Katıldıkları kurslardan yola çıkarak, çalışmayan erkek katılımcıların üniversite öğrencisi veya emeklilerden oluştuğu düşünülmektedir.

Yetişkin öğrenenlerin eşlerinin çalışma durumuna bakıldığında, %39,4'ünün eşi çalışmakta, %26,8'inin eşi ise çalışmamaktadır. Çalışmayan eşlerin çoğunluğunu ev hanımı ve emeklilerden oluşturduğu düşünülmektedir. Ailelerinin eğitim düzeyine ilişkin kısımda, kursiyerlerin eşleri çoğunlukla (%19,2) lise ve dengi mezunu, annelerinin (%56,6) ve babalarının (%56,8) çoğunlukla ilkokul mezunudur.

Yetişkin katılımcıların neredeyse yarısının (%45,5) ortalama aylık hane geliri 1000-1999 TL aralığında olmasının nedeninin asgari ücret ile çalışan ailelerin fertleri olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Yetişkin öğrenenlerin yarısından fazlası daha önce HEM'lerde düzenlenen kurslara katılmıştır. Bu grup içinde kadınlar çoğunluktadır. Buradan hareketle, özellikle kadın katılımcıların bir sosyalleşme ve toplumun hareketli yaşamında bir yer edinme amacıyla ve iletişim geliştirme, toplumsal ilişki, sosyal güdülenme yönelimlerinin bir sonucu olarak HEM kurslarından faydalandıkları yorumu yapılabilir.

Boshier'in Eğitime Katılma Ölçeği'nde bulunan 42 maddeye yetişkin öğrenenlerin verdikleri yanıtların yedi güdüsel yönelime göre değerlendirilmesiyle ulaşılan sonuçlara göre;

Genel olarak güdüsel yönelim ortalamaları incelendiğinde, yetişkin öğrenenlerin en başat güdüsel yöneliminin bilişsel ilgi yönelimi olduğu ortaya çıkmıştır. Sırasıyla sosyal güdülenme, toplumsal ilişki ve mesleki ilerleme yönelimleri yetişkinlerin en çok tercih ettiği yönelimleri bilişsel ilgi yönelimini takip etmektedir. Ancak iletişim geliştirme ve ailesel nedenler yönelimleri yetişkinlerin en az güdülendikleri yönelimler olmuştur.

İletişim geliştirme yöneliminin ölçek içindeki altı maddesinden “buranın örfünü adetini öğrenmek” ifadesi en yüksek ortalamaya sahip ifade olmuştur. Ayrıca iletişim geliştirme güdüsüyle kurslara yönelen katılımcılar özellikle iki dil kursu olan İngilizce ve Arapça kurslarında yoğunlaşmaktadır. “Buranın örfünü adetini öğrenmek” ifadesinin dil kurslarıyla ilişkili olmaması nedeniyle bu ifadeyi daha çok dil kursları dışındaki kurslara katılan kursiyerlerin etkili buldukları düşünülebilir.

Toplumsal ilişki yönelimine ilişkin altı ifade içinden yetişkin öğrenenler “dost kazanmak için” ifadesini en etkili ifade bulmuşlardır. Dahası toplumsal ilişki yönelimiyle güdülenen kursiyerler sırasıyla en çok iğne oyası, kırkyama, kitre bebek yapımı, ev tekstili, çeyiz hazırlama ve el nakışı kurslarına; en az bilgisayar, hasta kayıt kabul işlemleri, kalorifer ateşçiliği ve avcılık kursları katılmaktadır. Bu noktada, toplumsal ilişki yönelimiyle kurslara katılan yetişkinlerin rağbet gösterdiği kursların neredeyse tamamının sadece ev işleri ve kadınların eril kültür içindeki toplumsal yaşamıyla özdeşleştirilmiş becerilere yönelik kurslar olması dikkat çekicidir. Bu açıdan bakıldığında, bu yönelimle kurslara katılan kursiyerlerin amacının sosyal bir çevre edinerek toplumda yer edinmek ve dost kazanmak olması, toplumsal ilişki yönelimiyle en az katılımın olduğu kursların ise neredeyse tamamının sertifika edindirmeye yönelik kurslar olması araştırmanın çarpıcı sonuçlarındandır.

Eğitsel hazırlık yöneliminin altı ifadesinden “zamanında yapamadığım eğitimimi tamamlamak için” ve “daha ileri seviyede bir eğitime temel olması için” ifadeleri en etkili ifadeler bulunmuştur. Bu güdüsel yönelimle kurslara katılanlar ağırlıklı olarak 4-6 yaş çocuk etkinlikleri, bilgisayar, Arapça ve aşçı çıraklığı kurslarını tercih etmiştir. Bu sonuca göre, 4-6 yaş çocuk etkinlikleri kursunun yüksekokullardaki çocuk gelişimi programlarına, bilgisayar kursunun yüksekokul/ üniversitedeki bilgisayar dersine, Arapça kursu üniversitedeki Arapça hazırlık sınıfına ve aşçı çıraklığı kursunun daha sonraki seviyedeki aşçılık kursuna temel olması, bu kursların katılımcılarının eğitsel hazırlık güdüsel yönelimini açıklayıcı niteliktedir.

Mesleki hazırlık yöneliminin altı ifadesinden “bir işe girebilmek için” ifadesi en etkili ifade bulunmuştur. Çoğunlukla hasta kayıt işlemleri, kalorifer ateşçiliği, aşçı çıraklığı, 4-6 yaş çocuk etkinlikleri ve bilgisayar kursiyerleri mesleki ilerleme yönelimiyle katılmaktadır. Dolayısıyla bu kurslardaki katılımcıların mesleki kaygılarla bu kurslara katıldıkları sonucu çıkarılabilir. Ayrıca, bu yönelim ile en az katılımın olduğu kurslar ise kitre bebek yapımı, Kur’an okuma, ney/bağlama/gitar, kat’ı sanatı ve kırkyama kurslarıdır. El becerilerine ve ev işlerine yönelik kurslarda mesleki ilerleme

yöneliminin ortalamalarının düşük çıkması beklenen bir sonuçtur. Ancak ev işleri ve el becerileriyle ilişkili kurslardaki bazı katılımcılar da, kursları bir pazar alanı olarak görüp evde dikip biçtiği ürünleri satmak, dışarıdan sipariş alıp evde onu dikip biçmek, aldığı el becerisiyle ilgili bir iş kurmak, var olan tekstil iş yerinin tanıtımını veya ürün satışını yapmak, kursiyerlerle yakınlık kurup müşteri kazanmak gibi amaçlarla kurslara katılmaktadır. Bir diğer deyişle, bu katılımcıların bu tip kurslarda daha baskın olan toplumsal ilişki yönelimiyle değil de mesleki ilerleme yönelimiyle kurslara katıldıkları söylenebilir.

Ailesel nedenler yönelimine ilişkin “diğer aile fertlerine ayak uydurabilmek için” ve “çocuklarımdan geri kalmamak için” ifadeleri en etkili ifadeler olarak bulunmuştur. Ailesel nedenler yönelimiyle güdülenerek kurslara katılan yetişkin öğrenenlerin çoğunlukla 4-6 yaş çocuk etkinlikleri, Kur’an, Arapça, çeyiz hazırlama, ev tekstili kurslarına gitmeyi tercih ettikleri; halk oyunları, hasta kayıt kabul işlemleri kurslarını daha az tercih ettikleri görülmektedir. Bu yönelime sahip olan katılımcıların çoğunlukla katıldıkları kurslara kursların neredeyse sadece kadın kursiyerlerden oluştuğu bilgisinden hareketle, kadınların erkeklerden daha çok aileden kaynaklanan sebeplerle kurslara katıldığı söylenebilir. Bunun ardındaki nedenin ise toplumsal cinsiyetin kadına yüklediği rolün ev ve eve ilişkin becerilerle sınırlı olması olarak yorumlanabilir.

Sosyal güdülenme yöneliminin ifadelerinden “ev veya iş yaşamının tekdüzeliğinden kurtulmak için” ifadesi en etkili ifade görülmüştür. Yetişkin öğrenenlerden sosyal güdülenme yönelimiyle katılanların ağırlıklı olarak kitle bebek, kat’ı sanatı, kırkyama, ev tekstili, üst giyim, el nakışı, çeyiz hazırlama ve üst giyim kurslarına gittikleri; diğer tarafta ise Arapça, hasta kayıt işlemleri, kalorifer ateşçiliği ve bilgisayar kurslarını daha az tercih ettikleri görülmüştür. Özellikle ev hanımı olan kadın kursiyerlerin tercih ettiği kurslarda sosyal güdülenme yöneliminin ortalama puanlarının yüksek olmasının nedeni, kadınların toplumsal cinsiyet rolleriyle özdeşleştirdikleri bu kurslarda, yer edinemedikleri sosyal hayatı yakalayıp, eş, dost, arkadaş edinmek, hoş vakit geçirmek güdüsüyle bu kurslara katılmaları olarak yorumlanabilir.

Bilişsel ilgi yönelimine ilişkin olarak “ufkumu genişletmek için” ifadesinin ise en etkili ifade bulunmuştur. Bu yönelimle kurslar katılanlar daha çok kitle bebek yapımı, halk oyunları, İngilizce, iğne oyası, Kur’an, ney/bağlama/gitar kurslarında kurslarını tercih ederken; kalorifer ateşçiliği, hasta kayıt işlemleri ve bilgisayar kurslarını daha az tercih etmektedir. Bu kurslara bilişsel ilgi yönelimiyle katılımın daha az görülmesi, genel olarak sertifika edinmeye ve meslek edindirmeye yönelik kurslar olmasıyla

açıklanabilir. Dolayısıyla, katılan yetişkinlerin bilişsel ilgiyle değil, mesleki ilerleme yönelimiyle güdülenmiş oldukları çıkarımı yapılabilir.

Yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimlerinin cinsiyete, yaşa, medeni duruma, eğitim düzeyine, çalışma durumuna ve ortalama aylık hane gelirine bağlı olarak analiz edilmiştir. Buradan hareketle şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Güdüsel yönelimler katılımcıların cinsiyetlerine göre incelendiğinde kadınların erkeklerden daha fazla ailesel nedenler yönelimiyle güdülendikleri görülmüştür. Bu sonucun, Türkiye'deki eril kültürün baskın kültür olması sonucu kadına yüklenen toplumsal cinsiyet rolüyle doğrudan ilişkili olduğu düşünülmektedir. Nitekim, yuvayı dışı kuş yapar atasözünde değinildiği gibi, ataerkil toplum yapısı kültürümüz içine öylesine derin işlenmiştir ki, bu görüş toplumun ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir.

Güdüsel yönelimler katılımcıların yaş aralıklarına göre incelendiğinde, toplumsal ilişki, eğitsel hazırlık, mesleki ilerleme, sosyal güdülenme ve bilişsel ilgi yönelimleri, kursiyerlerin yaşlarına göre farklılık göstermektedir.

Katılımcıların medeni durumları güdüsel yönelimler bağlamında incelendiğinde, toplumsal ilişki, eğitsel hazırlık, mesleki ilerleme, sosyal güdülenme yönelimleri katılımcıların medeni durumlarına göre değişiklik göstermektedir.

Güdüsel yönelimler yetişkin öğrenenlerin eğitim düzeyine göre incelendiğinde, toplumsal ilişki, mesleki ilerleme ve sosyal güdülenme yönelimleri katılımcıların eğitim düzeyine göre değişiklik göstermektedir.

Yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimleri aylık ortalama hane gelirine göre incelendiğinde gelirlerinin eğitsel hazırlık, mesleki ilerleme ve ailesel nedenler yönelimlerine bağlı olarak değiştiği görülmüştür.

Yetişkin öğrenenlerin çalışma durumları güdüsel yönelimlerine göre incelendiğinde, çalışan katılımcıların çalışmayanlara göre daha fazla mesleki ilerleme ve sosyal güdülenme yönelimine bağlı olarak güdülendikleri sonucuna ulaşılmıştır.

İletişim geliştirme yönelimine ilişkin olarak, katılımcılardan evli erkekler ile bekar erkekler arasında ve evli kadınlar ile bekar kadınlar arasında iletişim geliştirme yönelimi açısından farklılık olduğu sonucu çıkarılmıştır. Buna göre, evli kadınların bekar kadınlara göre, evli erkeklerin de bekar erkeklerle göre daha fazla iletişim geliştirme yönelimiyle kurslara katılması araştırmanın ilginç sonuçlarından.

Eğitsel hazırlık yönelimi hakkında, farklı medeni durumdaki kadın ve erkek yetişkinlerin eğitsel hazırlık yönelimleri, aylık ortalama hane gelirlerine göre farklılık göstermektedir. Bir diğer deyişle, evli ve bekar kadın ve erkek yetişkinlerin gelir

durumlarına göre eğitsel hazırlık yönelimiyle kurslara katılmalarının değişiklik gösterdiği sonucu çıkarılabilir.

Mesleki ilerleme ve bilişsel ilgi yönelimi ile değişkenler incelendiğinde, yaş ve eğitim düzeyi değişkenlerinin ortak etkileri anlamlı bulunmuştur. Buna göre, farklı yaşlardaki katılımcıların mesleki ilerleme ve bilişsel ilgi yönelimlerinin eğitim düzeylerine bağlı olarak farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Ancak toplumsal ilişki, ailesel nedenler ve sosyal güdülenme yönelimlerinin, cinsiyet, yaş, aylık gelir, medeni durum ve eğitim düzeyi değişkenlerinin ikili ortak etkileri açısından değişiklik göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

4.2. Öneriler

Bu başlık altında iki tür öneri verilecektir. İlki bundan sonra araştırma yapacak olan araştırmacılara yönelik öneriler; ikincisi ise politika yapıcılara ve uygulayıcılara yönelik öneriler olarak sıralanmıştır.

4.2.1 Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Ülkemizdeki eğitim etkinliklerine katılan yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimlerine ilişkin genel bir görüş elde edebilmek için Boshier'in Eğitime Katılma Ölçeği'nin kullanıldığı farklı demografik özelliklerdeki çalışma gruplarıyla ve farklı şehirlerde yapılacak daha kapsamlı ve karşılaştırmalı araştırmalara ihtiyaç vardır.
- Bu çalışma Karaman HEM'de düzenlenen kurslara katılan bazı mesleki teknik ve sosyal kültürel kurslardaki 650 yetişkin öğrenenle gerçekleştirilmiştir. HEM'lerdeki belli kurslar özelinde yapılacak karşılaştırmalı güdüsel yönelim araştırmalarının katılımcıların demografik özelliklerini ve güdüsel yönelimleri belirleme konusunda daha aydınlatıcı olabilir.
- Bu araştırmanın çalışma grubuna okuma yazma kurslarına katılan yetişkin öğrenenler dahil edilmemiştir. Yetişkin eğitimi alanında okuma yazma kurslarına katılan yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimlerini ele alan nitel ve nicel çalışmalara ihtiyaç vardır.

- Bu çalışma göstermiştir ki, cumhuriyet kazanımları sayesinde kadına toplumsal yaşamda verilen haklar sayesinde kadınlar toplumda önemli bir yer edinmiş olsa da, toplumumuzdaki ataerkil geleneğin izleri hala çarpıcı şekilde görülmektedir. Toplumdaki cinsiyetin kalıplarının katılımcıların güdüsel yönelimlerine etkilerini konu alan çalışmalar, yetişkin eğitiminde ileride yapılacak olan eğitime katılma çalışmalarına farklı boyutlar kazandırabilir.

4.2.2 *Politika Yapıcılara Ve Uygulayıcılara Yönelik Öneriler*

- Bu araştırmanın bulgularına göre, kurslara göre katılımcıların cinsiyeti, yaşı, eğitim düzeyi ve çalışma durumları farklılık göstermektedir. Buna bağlı olarak belli kurslarda belli güdüsel yönetime sahip katılımcıların yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda katılımcıların demografik özellikleri ve güdüsel yönelimleri göz önünde bulundurularak hazırlanacak eğitim programları, hem kursun amacına hizmet etmesi hem de katılımcıların kurslardan en yüksek düzeyde verim alması açısından önemli görülmektedir.
- Ataerkil toplum özelliklerinin yoğun olarak hissedildiği ve sadece erkek katılımcıların yoğunlaştığı mesleki teknik kurslarda, ailede ve çalışma hayatında kadının önemi, kadın erkek eşitliği gibi toplumsal konularda bilinç yükseltme çalışmalarının yapılması toplumdaki yerleşmiş ve benimsenmiş cinsiyet kalıplarını kırmak için önemli bir adım olarak önerilmektedir.
- Gelecek nesilleri yetiştiren kadınların gerek toplumsal gerekse bireysel gelişimlerinin farkında olmaları yardımcı olmak amacıyla, özellikle kadın yetişkin öğrenenlere yönelik olarak açılmış olan kurslarda, toplumsal cinsiyet, eğitimin önemi, yaşamboyu öğrenme, gündemi tartışma gibi bilinç yükseltme konularının kursların eğitim programlarına uygun şekilde eklenmesi önerilmektedir.
- HEM'lerin açtığı kurslara kadın yetişkin öğrenenlerinin erkeklerden daha fazla sayıda katıldıklarından hareketle, kadınların ev ve evin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik kurslardan çok onların toplumsal çalışma yaşamına katılmasına yardımcı olacak yönde gelişmelerini sağlayacak kurslara öncelik verilmesi önerilmektedir.
- HEM'lerdeki kurslarda eğitimden sorumlu olan personelin (kadrolu veya sözleşmeli öğretmen, eğitmen, usta öğretici) yetişkin eğitimi konusunda

formasyon sürecinden geçirilerek bilgi edinmeleri sağlanmalı ve düzenli hizmet içi eğitim programlar ile personelin yetişkin eğitimi alanında bilgileri güncel tutulması sağlanmalıdır.

- Uygulama gerektiren mesleki teknik kurslardaki (kalorifer ateşçiliği, avcılık, hasta kayıt işlemleri, vb.) eğitim ortamları, eğitim programına uygun biçimde uygulama yerinde ve uygun araç-gereçlerle yapabilmek için yeniden düzenlenmelidir.
- HEM'lerinin bulunduğu bölgelerdeki yetişkinlerle yapılacak görüşmelerle, ihtiyaç ve ilgi alanlarına yönelik tespit çalışmaları yapılmalıdır. Böylelikle yetişkin öğrenenlerin ihtiyaçlarına yönelik eğitim programları düzenleneceği için onların güdüsel yönelimlerine hitap eden kurslara katılma oranları yükselebilir.
- Program geliştirme aşamasında, kadrolu öğretmenlerin, eğitimcilerin ya da usta öğreticilerin de programlara katkı sağlaması için mutlaka fikirleri alınmalıdır. Yetişkin öğrenenlerle birebir zaman geçiren ve onların ilgi ve ihtiyaç alanlarını bilen eğitimcilerin tecrübelerinden yararlanmanın eğitim programlarına da olumlu katkıları olabilir.
- Bu çalışma HEM kurslarına katılan yetişkin öğrenenler kadar, katılmayan yetişkin öğrenenleri hakkında da bir fikir verebilir. Buradan hareketle kendisi için eğitimden bir yarar beklemeyen ve eğitime erişebilme açısından olumsuz koşullar içinde bulunan insanlara da ulaşma yolları HEM tarafından araştırılmalı, onların da güdüsel yönelimleri tespit edilerek ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik kurslar düzenlenerek dezavantajlı insanlar da topluma kazandırılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Anderson R., Darkenwald G. (1979). Participation and persistence in American adult education. New York: College Examination Board.
- Aslanian, C. B., & Brickell, H. M. (1980). Americans in transition: Life changes as reasons for adult learning. New York: College Entrance Examination Board.
- Aşır, S. K. (2011). *Mamak halk eğitimi merkezinde açılan kurslar katılan kadınların eğitime katılma ve terk nedenleri*. (Yayımlanmış Doktora Tezi) Ankara Üniversitesi, Ankara.
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd39c11e48cfad8514c4f4e6d430ffd3b7c8d69f33d7cb0d68a282d341c7a88de03> adresinden alınmıştır.
- Ayhan, S. (1990). Halk eğitiminde katılma ile ilgili araştırmalar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 23 (1), 307-332.
- Ayhan, S. (1990). [Halk Eğitiminde katılma: Ankara'daki Halk Eğitimi Merkezlerinde açılan kurslara katılanların özellikleri, katılmalarını güdüleyen etmenler ve programlara ilişkin görüşleri](#). *Eğitim ve Bilim*. Cilt 14 (77), 71-79.
- Bilir, M. (2004). Çağdaş yetişkin eğitimi liderlerinden Eduard Christian Lindeman (1885-1953) yaşamı, eğitim görüşü ve hizmetleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, (37) 2, 15-25.
<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/144/1018.pdf> erişim tarihi 10.10.2014
- Boshier, R. (1971). Motivational orientations of adult education participants: A factor analytic exploration of Houle's typology. *Adult Education Quarterly*, 21 (2), 3 - 26.
- Boshier, R. (1977). Motivational orientations re-visited: Life-space motives and the education participation scale. *Adult Education Quarterly*, 27 (2), 89-115.
- Boshier, R. ve Riddell, G. (1978). Education participation scale factor structure for older adults. *Adult Education Quarterly*, 28 (3), 165-175.
- Boshier, R. ve Collins, J. B. (1985). The Houle typology after twenty-two years: A large-scale empirical test. *Adult Education Quarterly*, 35 (3), 113-130.
- Boshier, R. (1991). Psychometric properties of the alternative form of the educational participation scale. *Adult Education Quarterly*, 41 (3), 150-167.
- Brookfield, s. (1986). *Understanding and facilitating adult learning*. Buckingham: The Open University Press.

- Courtney, S. (1992). *Why adults learn: Towards a theory of participation in adult education*. London: Routledge.
- Creighton, S., Hudson, L. (2002). *Participation Trends and Patterns in Adult Education:1991-1999*. U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics. Washington, DC: U.S. Government Printing Office.
- Cross, Patricia K. (1983). *Adults as learners: Increasing participation and facilitating learning*. Jossey-Bass: San Francisco.
- Darkenwald, G. G. & Merriam, S. B. (1982). *Adult education: Foundation of practice*. New York: Harper & Row Publishers.
- David Dia, D., Smith C. A., Cohen-Callow, A. and Bliss D. L. (2005). The Education participation scale–modified: Evaluating a measure of continuing education. *Research on Social Work Practice*, 15 (3), 213-222.
- Desjardins, R. (2010). Participation in adult learning. K. Rubenson (Ed.). *Adult learning and education* (p.205-215). Oxford: Elseiver.
- Dong-hong, Z. ve Ya-ping, C. (December 12-14, 2008). Motivation of university students participating in English learning outside of school in China: an empirical study. In *International Conference on Computer Science and Software Engineering* (p.682-685), Wuhan China.
- Douglah, M. (1987). Katılma olgusu ile ilgili bazı yaklaşımlar. (S. Ayhan, Çev.), *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 20 (1), 43-54.
- Duman, A. (2004). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans programlarına kayıtlı olan öğrencilerin güdüsel yönelimleri. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 2 (6), 34-45.
- Duman, A. (Temmuz, 2004). *Yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimleri üzerine karşılaştırmalı bir araştırma (Muğla Üniversitesi Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencileri örneği)*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı'nda sunulan bildiri. İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Duman, A. (2007). *Yetişkinler Eğitimi*. (Genişletilmiş İkinci Baskı). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Fujita-Starck P. J. (1996). Motivations and characteristics of adult students: factor stability and construct validity of tie educational participation scale. *Adult Education Quarterly*, 47 (4), 29-40.

- Garst, W. C. ve Ried, L. D. (1999). Motivational orientations: Evaluation of the Education Participation scale in a nontraditional doctor of pharmacy program. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 63(4), 300-304.
- Gordon, H. R. D (1993). Houle's typology: Time for consideration. *American Vocational Association Conference*. Nashville, Tennessee.
- Güngör, R. (2006). *İkinci kademe okuma yazma kurslarındaki katılımcılar için Eğitime Katılım Ölçeği (ekö)'nin uyarlanması*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi) Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.
<http://seyhan.library.boun.edu.tr/record=b1421411~S5> adresinden alınmıştır.
- Hamilton-West T. N. (2013). *Motivational orientations of RN-BSN students at Rowan University*. (Unpublished Master Thesis, Rowan University, New Jersey).
<http://dspace.rowan.edu/bitstream/handle/10927/824/hamilton-west-t.pdf?sequence=1> adresinden alınmıştır.
- Henry, G. T. & Basile, K. C. (1994). Understanding the decision to participate in formal adult education. *Adult Education Quarterly*, 44(2), 64-82.
- Houle, Cyril O. (1961). *The inquiring mind*. Madison: The University of Wisconsin Press.
- Isaac, E. P., Guy, T., Valentine, T. (2001). Understanding African American learners' motivations to learn in Church-based adult education, *Adult Education Quarterly*, 52 (1), 23-38.
- Johnstone, J. ve Rivera, R. (1965). *Volunteers for learning*. Chicago: Aldine Publishing Company.
- Joned, R. ve Hong, L. L. (2006). Motivational Orientations of Teachers in the National Professional Qualification for Headship (NPQH) Programme., *Pertanika J. Soc. Sci. And Hum*, 14(2), 85-94.
- Karasar, Niyazi.(2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karasar, Niyazi. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemi (25. Baskı)*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kaya, H. E. (2013). Lifelong learning as for living or a living. *European Journal of Research on Education (EJRE)*,2, 62-66.
- Kaya, H. E. (2015). Türkiye'de halk eğitimi merkezleri. *International Journal of Science Culture and Sport - Special Issue on the Proceedings of the 4th ISCS Conference – Part A*, 289 (3) 268-277.

- Kienzl, G. (2008). Recent Participation in Formal Learning Among Working-Age Adults With Different Levels of Education. U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics. Washington, DC: U.S. Government Printing Office.
- Kim, K., Creighton, S. (2000). Participation in Adult Education in the United States:1998-99. U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics. Washington, DC: U.S. Government Printing Office.
- Kim, A. ve Merriam, S. B. (2004). Motivations for learning among older adults in a learning in retirement institute., *Educational Gerontology*, 30 (6), 441-455.
- Kim, K., Collins Hagedorn, M., Williamson, J., Chapman, C. (2004). *Participation in Adult Education and Lifelong Learning: 2000-01* (NCES 2004-050). U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics. Washington, DC: U.S. Government Printing Office.
- Kleiner, B., Carver, P., Hagedorn, M., Chapman, C. (2005). *Participation in Adult Education for Work-Related Reasons: 2002-03* (NCES 2006-040). U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics. Washington, DC: U.S. Government Printing Office.
- Knowles, M. S. (1973). *The Adult Learner: A Neglected Species*. Houston: Gulf Publishing Company.
- Knowles, M. S., Holton III, E. F. and Swanson R. A. (2005). *The adult learner. The definitive classic in adult education and human resource development*. San Diego: Elseiver.
- Miser, R. (2002). Küreselleşen dünyada yetişkin eğitimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 35 (1), 55-60.
- Morstain, B. R. ve Smart, J. C. (1974). Reasons for Participation in Adult Education Courses: A Multivariate Analysis of Group Differences., *Adult Education Quarterly*, 24 (2), 83-98.
- Norton, S. P. (2007). The new reality: Participation of elected government officials of the State of Kansas in emergency management training post September 11, 2001. (Published Doctoral Dissertation, Kansas State University, Manhattan Kansas).
<https://www.researchgate.net/publication/29867636> The new reality Participation of elected government officials of the State of Kansas in emergency management training post adresinden alınmıştır.

- OECD (2003). *Beyond Rhetoric: Adult Learning Policies and Practices*. ____Paris: OECD.
- Pena, Y. F., Castilo M. A. (2006). Factors influencing nursing staff members' participation in continuing education. *Rev Latino-am Enfermagem 2006 maio-junho*; 14 (3), 309-315.
- Raghavan, S., Kumar, P. R., (2008). The need for participation in open and distance education: The Open University Malaysia experience. *Turkish Online Journal of Distance Education (TOJDE)*, 9 (4) 77-88.
- Rockhill, K. (1988) Halk Eğitiminde "katılma"nın araştırılması: Niteliksel yaklaşımın gizilgücü. (Çev: S. Ayhan), *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 21 (1), 449-467.
- Strong, R. ve Harder, A. (2010). Motivational orientations of adults participating in a cooperative extension master gardener program. *Extension Journal*, 48 (4). http://www.joe.org/joe/2010august/pdf/JOE_v48_4rb2.pdf adresinden alınmıştır.
- Tekin, M. (1988). *Ankara ilinde yetişkinleri örgün yetişkin eğitimi programlarına katılmaya güdüleyen etmenler ve yetişkinlerin katılmada karşılaştıkları güçlükler*. (Yayımlanmamış doktora tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Tezcan, F. (2012). *Halk eğitimlerine katılan yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimleri (Muğla ili merkez ilçe halk eğitimi merkezi kursları örneği)*. (Yayımlanmış Doktora Tezi) Ankara Üniversitesi, Ankara. http://acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/24742/Fatma%20TEZCAN_DOKTORA.pdf adresinden alınmıştır.
- Thompson, D., (1992). Beyond motivation: A model of registered nurses' participation and persistence in baccalaureate nursing programs, *Adult Education Quarterly*, 42 (2), 94-105.
- TÜİK (2013). *Yaygın eğitim istatistikleri 2012/'13*. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası. www.tuik.gov.tr adresinden 20.04.2016 tarihinde alınmıştır.
- TÜİK (2013). *Yaygın Eğitim Faaliyetleri Araştırması, 2014*. Sayı: 18526, www.tuik.gov.tr adresinden 20.04.2016 tarihinde alınmıştır.
- Şimşek, H.; Yıldırım, A. (2003). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Ural, O. (1991). *The reason for participating in adult education programs in Turkey*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.

Yıldız, A. (2012). Transformation of Adult Education in Turkey: From Public Education to Life-Long Learning. Kemal İnal and Güliz Akkaymak (Ed.) *Neoliberal Transformation of Education in Turkey*. Palgrave Macmillan

EKLER**EK A. Anket Uygulama İzni**

T.C.
KARAMAN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 24731964/135.01.01E13550762
Konu : Uygulama İzni Hk.
Aysu ÖZÜSTÜN KIRAL

31/12/2015

VALİLİK MAKAMINA
KARAMAN

İlgi : a) Halk Eğitim Merkezi ve ASO Müdürlüğü'nün 28.12.2015 tarih ve 658 sayılı yazısı..
b) Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 07.03.2012 tarih ve 2012/13 sayılı Genelgesi.

Müdürlüğümüze bağlı Halk Eğitim Merkezi ve ASO Müdürlüğü'nün ilgi (a) yazısında Ankara Üniversitesi Rektörlüğü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yaşam Boyu Öğrenme Yetişkin Eğitimi Ana Bilim Dalı Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi Aysu ÖZÜSTÜN KIRAL'ın tez çalışmasını Halk Eğitim Merkezi ve ASO Müdürlüğünde kurslara devam eden yetişkin öğrencilere yönelik olarak yapılması istenmektedir. Adı geçen şahsın söz konusu tezini ilgili kurumda ilgi (b) genelge doğrultusunda uygulamalı olarak yapması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Asım SULTANOĞLU
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
31/12/2015

Mehmet Uğur ARSLAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:
Dilekçe ve Ekleri (24 Sayfa)

Sakabaşı Mh. Hükümet Konağı C. Blok Karaman
Elektronik Ağ: www.karaman.mem.gov.tr
e-posta: hayatboyuogrenme@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Rukiye UZUN
Tel : (0 338) 213 16 66
Faks: (0338) 212 27 83

EK B. Eğitime Katılma Ölçeği

Değerli Katılımcı,

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yetişkin Eğitimi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı kapsamında yürütülen bu çalışmanın amacı Karaman Halk Eğitimi Merkezi'nde düzenlenen kurslara katılan siz yetişkin öğrenenlerin güdüsel yönelimlerini belirlemektir. Sorulara vereceğiniz yanıtlar, yalnızca bilimsel amaçlar için toplu olarak değerlendirilecektir. Bu nedenle adınızı soyadınızı yazmanıza gerek yoktur.

Lütfen aşağıdaki soruları dikkatle okuduktan sonra, sizin durumunuza uygun düşen seçeneği işaretleyiniz ve yanıtlanmamış soru bırakmayınız.

Sorulara objektif ve samimi cevaplar vereceğinize inanıyorum. Katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Saygılarımla

Aysu ÖZÜSTÜN KIRAL

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Yaşam Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Anabilim Dalı

Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM 1

1. Cinsiyetiniz:

( )Kadın ( )Erkek

2. Yaşınız:

( )18-24 ( )25-34 ( )35-44 ( )45-54 ( )54-65 ( )66 ve üzeri

3. Şu anda ikamet ettiğiniz yer:

( )Büyükşehir ( )İl ( )İlçe ( )Kasaba ( )Köy ( )Yurt dışı

4. Çalışma durumunuz

( ) Çalışıyor ( ) Çalışmıyor

5. Medeni durumunuz:

( ) Bekar ( ) Evli ( ) Boşanmış/dul

Evli değilseniz 8. soruya geçiniz.

6. Evli iseniz çocuk sayınız: ( ) 0 ( ) 1 ( ) 2 ( ) 3 ( ) 4 ( ) 5 ve üzeri

7. Evli iseniz eşinizin çalışma durumu

( ) Çalışıyor ( ) Çalışmıyor

8. Lütfen tablodaki seçeneklerden sizin için uygun olanları X şeklinde işaretleyiniz.

Eğitim düzeyi	Kendiniz	Eşiniz	Anneniz	Babanız
Okuryazar Değil	☐	☐	☐	☐
Sadece Okuryazar	☐	☐	☐	☐
İlkokul Mezunu	☐	☐	☐	☐
Ortaokul Mezunu	☐	☐	☐	☐
Lise ve Dengi Mezunu	☐	☐	☐	☐
Yüksekokul Mezunu	☐	☐	☐	☐
Üniversite Mezunu	☐	☐	☐	☐
Lisansüstü Mezunu	☐	☐	☐	☐

9. Aylık ortalama hane geliriniz:

( ) gelirim yok

( ) 500 TL nin altında

( ) 500-999TL

( ) 1000-1999TL

( ) 2000-2999TL

( ) 3000-3999TL

( ) 4000-4999TL

( ) 5000-5999TL

( ) 6000TL ve üzeri

10. Evinizde kim ile yaşıyorsunuz?

( ) Anne baba ile

( ) Eşim ile

( ) Yalnız

( ) Arkadaş ile

( ) Yurtta

( ) Diğer

11. Daha önce Halk Eğitimi Merkezi'nde bir kursa katıldınız mı?

a) Evet

b) Hayır

12. Cevabınız evet ise daha önce katılmış olduğunuz kursların sayısını yazınız:

( ) 0 ( ) 1 ( ) 2 ( ) 3 ( ) 4 ve üzeri

13. Şimdi devam etmekte olduğunuz kurs veya kurslar nelerdir?

BÖLÜM 2

AŞAĞIDAKİ SEBEPLER, SİZİN BİR HALK EĞİTİMİ KURSUNA KAYIT YAPTIRMANIZI NE ÖLÇÜDE ETKİLEMEKTEDİR?

Lütfen tablodaki seçeneklerden sizin için uygun olanları X şeklinde işaretleyiniz.

Lütfen tüm soruları yanıtlayınız, boş seçenek bırakmayınız.

Maddeler		Etkisi Yok	Çok Az Etkili	Biraz Etkili	Çok Etkili
1	Dil becerilerimi geliştirmek için.....				
2	Dost kazanmak için.....				
3	Yarım kalmış eğitimimi tamamlamak için.....				
4	İşimde ilerlememi sağlamak için.....				
5	Aile yaşamımdaki değişikliklere uyum sağlamak için..				
6	Günlük hayatın sıkıntısını üzerimden atmak için.....				
7	Hayatıma anlam katmak için.....				
8	Daha iyi konuşmak için.....				
9	Arkadaşlarla hoş vakit geçirmek için.....				
10	Zamanında yapamadığım eğitimimi tamamlamak için				
11	Mesleğimde bir yere gelmek için.....				
12	Eşimle ortak bir ilgiyi paylaşmak için.....				
13	Yalnızlıktan kurtulmak için.....				
14	Genel kültürümü arttırmak için.....				
15	Başka bir dil öğrenmek için.....				
16	Farklı insanlarla tanışmak için.....				
17	Başka eğitsel kurslara yardımcı olacak bilgi edinmek için.....				
18	Bir işe girebilmek için.....				
19	Diğer aile fertlerine ayak uydurabilmek için.....				
20	Can sıkıntısından kurtulmak için.....				
21	Sadece öğrenmekten zevk aldığım için.....				
22	Daha iyi yazmak için.....				
23	Arkadaşlar edinmek için.....				

24	Daha ileri seviyede bir eğitime temel olması için.....				
25	İşimde daha iyi yükselmek için.....				
26	Çocuklarımdan geri kalmamak için.....				
27	Ev veya iş yaşamının tekdüzelikinden kurtulmak için...				
28	Merakımı gidermek için.....				
29	İnsanların söyledikleri ve yazdıklarını anlamak için.....				
30	Yeni arkadaşlar edinmek için.....				
31	Başka bir okul/üniversite için gereken dersleri almak için.....				
32	Daha iyi bir işe girebilmek için.....				
33	Çocuklarımdan sorduğu sorulara cevap verebilmek için				
34	Boş durmaktansa bir şeyler yapmak için.....				
35	Sadece bilgi edinmiş olmak için.....				
36	Buranın örfünü adetini öğrenmek için.....				
37	Yeni insanlarla tanışmak için.....				
38	Başka bir okul/üniversiteye girebilmek için.....				
39	Şuanki işimde daha iyi olabilmek için.....				
40	Çocuklarımla iletişime yardımcı olmak için.....				
41	Mutsuz bir ilişkiden kaçmak için.....				
42	Ufkumu genişletmek için.....				

KATILIMINIZ İÇİN TEŞEKKÜRLER!

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Aysu Özüstün Kıral

Doğum Tarihi: 17.04.1985

İletişim Bilgileri: Rauf Denктаş Mah. Kazım Karabekir Paşa Cad. Özemek Apt.

No: 56/2

Merkez/Karaman

Tel No: 0 507 354 28 06

E-posta adresi: aysuozustunkiral@gmail.com

Öğrenim Durumu: Lisans

Derece	Bölüm/Program	Üniversite	Yıl
Lisans	İngiliz Dili Eğitimi	Hacettepe Üniversitesi	2003-2008

İş Deneyimi:

Ünvan	Görev Yeri	Yıl
İngilizce Okutmanı	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	2009- ...